

**TC
YILDIZ TEKNİK ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
İKTİSAT ANA BİLİM DALI
İKTİSAT YÜKSEK LİSANS PROGRAMI**

YÜKSEK LİSANS TEZİ

TÜRKİYE’DE BÖLGELER ARASI YAKINSAMA

**AYSEL BEYAZOĞLU
6710107**

**TEZ DANIŞMANI
Prof.Dr.MELİKE BİLDİRİCİ**

**İSTANBUL
2010**

TC
YILDIZ TEKNİK ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
İKTİSAT ANA BİLİM DALI
İKTİSAT YÜKSEK LİSANS PROGRAMI

YÜKSEK LİSANS TEZİ

TÜRKİYE’DE BÖLGELER ARASI YAKINSAMA

AYSEL BEYAZOĞLU
6710107

Tezin Enstitüye Verildiği Tarih:
Tezin Savunulduğu Tarih:

Tez Oy birliği / Oy çokluğu ile başarılı bulunmuştur.

Unvan Ad Soyad
Tez Danışmanı : Prof. Dr. Melike BİLDİRİCİ
Jüri Üyeleri : Prof. Dr. Nevin COŞAR
Yrd.Doç.Dr. Tahsin BAKIRTAŞ

İmza

İSTANBUL
OCAK 2010

ÖZ

TÜRKİYE’DE BÖLGELER ARASI YAKINSAMA

Aysel Beyazoğlu

Ocak 2010

Fiziki sermaye ile iktisadi gelişmeleri açıklayabilmek mümkün değildir. Üretim sürecinde fiziki sermayenin rolü kadar, beşeri sermayenin etkinliği de önemlidir. Geleneksel büyüme modelleri, ekonominin uzun dönemli büyümesini açıklamada yetersiz kalmıştır. Bu bağlamda, beşeri sermayenin teknoloji ve büyüme ile olan ilişkisi, ekonomik büyümeyi açıklamada önemli hale gelmektedir.

Bu çalışmanın amacı, ekonomik büyüme modellerini ve son gelişmeleri inceyerek, Türkiye ekonomisinin İçsel Büyüme çerçevesinde değerlendirmesini yapmak ve Türkiye’nin bölgeler ve iller itibariyle beşeri kalkınmışlık düzeyini belirlemeye çalışmaktır. Bu amaçla 2000-2006 dönemi için hane halkı verileri kullanılarak genel özellikler saptanmıştır.

Bu amaçla İçsel büyüme modellerinden; Robello’nun Ak modeli, Arrow’un yaparak öğrenme modeli, Romer’in Ar-Ge modeli ve Lucas’ın Beşeri Sermaye modeli açıklanmıştır. Bunlara ek olarak içsel büyüme modeline ilişkin literatür taraması yapılmış ve bölgesel farklılıkları açıklamaya yönelik çalışmalar incelenmiştir. Son bölümde ise 2000-2006 yıllarına ilişkin TÜİK’in hane halkı verileri kullanılarak, Türkiye ekonomisinin içsel büyüme modeli çerçevesinde değerlendirilmesi ve bölgeler itibariyle beşeri kalkınmışlık düzeyinin değerlendirilmesi yapılmaya çalışılmıştır.

Türkiye gibi gelişmekte olan ülkeler, gelişmiş ülkelerle aralarındaki farkı kapatmak ya da azaltmak için bazı politikalar geliştirmesi gerekir. Öğrenme potansiyeli yüksek ve beşeri sermayesi yoğun sektörler bu anlamda önem kazanmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Ekonomik Büyüme, İçsel Büyüme, Beşeri Sermaye

ABSTRACT

CONVERGENCE AMONG REGIONS IN TURKEY

Aysel Beyazoğlu

Ocak 2010

That is not possible to explain economic development with physical capital. The effectiveness of human capital is also important, as the role of physical capital in the production process. Traditional growth models have remained insufficient to explain long term growth of the economy. Human capital has a very close relationship with the technology and growth and this relationship has been becoming more and more important to exploration of economic growth in this context.

Economic growth models and recent development by inspected the purpose of this these is to evaluate Turkey's economy within the scope of endogenous growth and to determine human developmental degree in respect of Turkey's region and state. For this purpose, by using household datas in the seven-year period between 2000-2006, general inclination was determined.

In this these, Endogenous Growth models (Robello's AK model, Arrow's learning by doing model, Romer's Re-De model, Lucas's human capital model) are explained. In addition, literatur review related with endogenous growth model was made and explanation to regional differences was analyzed. In the last chapter, by the using TÜİK's household data of 2000-2006 years, endogen growth models and human development degree of regions for Turkey's economy were evaluated.

Developing countries like Turkey need to develop some policies in order to reduce or finish the difference with the developed countries. Sectors wich have high innovation potential and intensive human capital more important in this point of view.

Key Words: Economic Growth, Endogen Growth, Human Capital

ÖNSÖZ

Bu tezin hazırlanmasında her türlü desteği veren, hedeflerimi genişleten ve veri temininde yoğun çabası olan tez danışmanım Prof. Dr. Melike Bildirici hocam başta olmak üzere, eğitimimde emeği bulunan bütün öğretmenlerime teşekkür ederim.

Beni yetiştirip bu günlere gelmemi sağlayan ve her aşamada destekleyen sevgili aileme sonsuz teşekkürler.

İÇİNDEKİLER

Sayfa No

TEZ ONAY SAYFASI	
ÖZ	iii
ABSTRACT.....	iv
ÖNSÖZ	v
İÇİNDEKİLER.....	vi
TABLolar LİSTESİ	vii
ŞEKİLLER LİSTESİ	viii
KISATMALAR.....	ix
I. GİRİŞ	1
II. İÇSEL BÜYÜME MODELLERİ.....	3
2.1. İçsel Büyüme Modellerine Bir Bakış.....	3
2.1.1 Robello'nun Ak Modeli.....	3
2.1.2 Arrow'un Yapararak Öğrenme Modeli.....	6
2.1.3 Romer'in İçsel Büyüme Modeli (Ar-Ge Modeli).....	7
2.1.4 Lucas'ın İçsel Büyüme Modeli (Beşeri Sermaye Modeli).....	11
2.2. Yakınsama.....	13
2.3. İçsel Büyüme Modelini Ampirik Olarak İnceleyen Çalışmalara İlişkin Literatür Taraması	15
2.4. Türkiye'de Bölgeler Arası Yakınsama Analizi Çalışmalarına Bir Bakış... ..	18
III. İÇSEL BÜYÜME VE BÖLGELER ARASI YAKINSAMA ANALİZLERİNİN TÜRKİYE EKONOMİSİNDE TEST EDİLMESİ.....	25
3.1. Türkiye Ekonomisinin İçsel Büyüme Çerçevesinde Değerlendirilmesi....	25
3.2. Türkiye'nin Bölgeler ve İller İtibarıyla Beşeri Kalkınmışlık Düzeyleri	33
3.3. Emek Piyasasında Bölgesel Yakınsama.....	37
3.3.1. Frekans Dağılımı Genel Bilgiler.....	37
3.3.2. Bölgelere İlişkin Çapraz Tablolar	39
3.3.2.1. Beşeri Sermayeye İlişkin Çapraz Tablolar.....	39
3.3.2.2. Kayıtdışılık Durumuna İlişkin Çapraz Tablo.....	44
3.3.2.3. İş Yeri Gurubuna İlişkin Çapraz Tablo	45
3.3.2.4. İstihdam Durumuna İlişkin Çapraz Tablo.....	50
IV. SONUÇ VE DEĞERLENDİRME.....	57
KAYNAKÇA.....	64
EKLER.....	68
Ek 1: Türkiye'nin İller İtibarıyla Beşeri Kalkınmışlık Düzeyleri.....	68
Ek 2: Türkiye'nin İller İtibarıyla Kalkınmışlık Düzeyi.....	70

Ek 3: 2004 Yılına Ait Çapraz Tablolar.....	72
Ek 4: 2005 Yılına Ait Çapraz Tablolar	79
Ek 5: 2006 Yılına Ait Çapraz Tablolar	85
Ek 6: 2004 Yılına Ait Frekans Tabloları.....	91
Ek 7: 2005 Yılına Ait Frekans Tabloları.....	93
Ek 8: 2006 Yılına Ait Frekans Tabloları.....	97
ÖZGEÇMİŞ.....	100

TABLÖLAR LİSTESİ

Sayfa No

Tablo 1:	Türkiye'nin 2007 Yılına Ait Kalkınma Göstergeleri ve Dünya Ülkeleri Karşılaştırması.....	27
Tablo 2:	Türkiye'nin Beşeri Kalkınma Göstergeleri ve Yıllar İtibariyle Gelişimi.....	28
Tablo 3:	Türkiye'nin Ekonomik ve Sosyal 1995-2007 Yılı İndeks Değerlerinin Seçilmiş Bazı Ülkelerle Karşılaştırılması.....	29
Tablo 4:	Patent-Lisans Sayısı Bakımından Türkiye'nin Diğer Ülkelerle Karşılaştırılması.....	32
Tablo 5:	Türkiye'nin 5 Yıllık Kalkınma Planları.....	35
Tablo 6:	Bölgeler, Eğitim Durumu, İş Arama Durumu, Cinsiyet, Sosyal Güvenlik, Çalışılan İşyeri Durumu, Bu Yer/Kuruluş/İş'teki Durum Sorularına İlişkin Frekans Tablosu.....	38
Tablo 7:	Bu Yer/Kuruluş/İşte Yapılan İş, Nasıl Bir İş Arandığı, Niçin Başka Bir İş Aradığı, Ek İşte Çalışma Durumu, Okur Yazarlık, Bir Öğretim Kurumuna Devam Edip Etmediği Durumu Sorularına İlişkin Frekans Tablosu.....	38
Tablo 8:	Bölgeler için Eğitim Durumu ve Cinsiyet Sorularına İlişkin Çapraz Tablo.....	40
Tablo 9:	Bölgeler Göre Yaş Gruplarını Gösteren Çapraz Tablo	41
Tablo 10:	Bölgeler için Eğitim Durumu ve Son 4 Hafta İçinde Herhangi Bir Özel Kurs/Eğitim Alındımı Sorularına İlişkin Çapraz Tablo	42
Tablo 11:	Bölgeler için Okur Yazarlık ve Bir Öğretim Kurumuna Devam Edip Etmediği Durumu Sorularına İlişkin Çapraz Tablo	43
Tablo 12:	Bölgeler için Eğitim Durumu ve Sosyal Güvenliğe Kayıtlı Olma Durumuna İlişkin Çapraz Tablo	44
Tablo 13:	Bölgeler için Eğitim Durumu ve Çalışılan İşyeri Durum Sorularına İlişkin Çapraz Tablo	46
Tablo 14:	Bölgeler için Eğitim Durumu ve Bu Yer/Kuruluş/İşteki Durum Sorularına İlişkin Çapraz Tablo	47
Tablo 15:	Bölgeler için Eğitim Durumu ve Bu Yer/Kuruluş/İşte Yapılan İş Sorularına İlişkin Çapraz Tablo	49
Tablo 16:	Bölgeler için Eğitim Durumu ve İş Arama Durumu Sorularına İlişkin Çapraz Tablo.....	50
Tablo 17:	En Son Bitirilen Okul Düzeyi ve Bölgelere Göre Dağılımını Gösteren Çapraz Tablo	51
Tablo 18:	Belirtilen Yaş ve İş Arama Durumu Gösteren Çapraz Tablo	52
Tablo 19:	Bölgeler için Eğitim Durumu ve Nasıl Bir İş Aradığı Sorularına İlişkin Çapraz Tablo	53
Tablo 20:	Bölgeler için Eğitim Durumu ve Niçin Başka Bir İş Aradığı Sorularına İlişkin Çapraz Tablo	55
Tablo 21:	Bölgeler için Eğitim Durumu ve Ek İşte Çalışma Durumu Sorularına İlişkin Çapraz Tablo	56

ŞEKİLLER LİSTESİ

	Sayfa No
Şekil 2.1.1 Ak Modeli.....	4
Şekil 2.1.2 Ak Modeli.....	4

KISALTMALAR

AR-GE	: Araştırma Geliştirme
TUİK	: Türkiye İstatistik Kurumu
KÖY	: Kalkınmada Öncelikli Yöreler
UNDP	: Birleşmiş Milletler Kalkınma Teşkilatı
GSYİH	: Gayri Safi Yurt İçi Hasıla

I. GİRİŞ

Ekonomik büyüme, ülkenin üretim ölçeğinin artması ya da kişi başına düşen gelirin artması olarak tanımlanır. Ülkenin üretim ölçeğinin artması işgücü, fiziki sermaye, beşeri sermaye, doğal kaynaklar ve teknoloji gibi üretim faktörlerine bağlıdır. Ancak bu üretim faktörlerinin artırılması uzun dönemde gerçekleşebilmektedir.

Ekonomik büyüme analizinin uzun dönemli bir analiz olduğu Solow (1956) tarafından ortaya konmuştur. Neoklasik büyüme modeli olarak da bilinen Solow modelinde, büyümenin belirleyicileri nüfus ve teknolojik gelişmedir. Ancak bu girdilerin modelde dışsal olduğu varsayılmaktadır. Modelde beşeri sermaye ve araştırma geliştirme faaliyetlerinin büyüme üzerinde bir etkisi bulunmadığı savunulmaktadır.

İçsel büyüme teorileri, neoklasik büyüme teorisinin yetersizliklerine bir cevap olarak ve ortaya koyduğu varsayımlara bir tepki olarak ortaya çıkmıştır. Romer (1986) ve Lucas (1988) ise büyümenin dışsal etkenlerle değil ekonomik sistemin işleyişinin içsel bir sonucu olduğunu öngörmüştür. Geliştirilen modelde büyümenin faktörleri içselleştirildiğinden, içsel büyüme modelleri olarak adlandırılmıştır. Teknolojinin içsel oluşu Neoklasik yaklaşımın varsayımı olan azalan verimler varsayımının yerini, artan getirinin almasını sağlamıştır. Değinilen bir başka nokta ise, Neoklasik varsayımda az gelişmiş ekonomilerin gelişmiş ekonomileri yakınsayabileceğini öngörmesidir. Bunun, azalan verimler ve ödünç teknolojisinin sağladığı zaman – üretim kazancı ile sağlanacağı öngörülmektedir. Yani zengin ülkeler zamanla durgun duruma girmekte, onların gelişme yolunu takip eden yoksul ülkeler ise onlara yakınsayarak zamanla yakalamaktadır. Oysa içsel büyüme modelinde aynı bilgi aynı anda birden çok üretim alanında kullanılabilmekte ve yoksul ülkelere zengin ülkelere doğru beyin göçü olduğundan, zengin ülkelerde azalan verimler ortaya çıkmamakta, böylece zengin ülkeler durgun duruma girmemektedir. Neoklasik modelden ayrıldıkları bir diğer nokta ise; eğitim düzeyi, sağlık ve bölgesel faktörler gibi faktörlerin uzun dönemde büyüme üzerinde etkisi olduğudur.

İçsel büyüme açısından önemli olan bir nokta da hükümet politikalarıdır. Büyümede etkisi olan eğitim, sağlık, araştırma geliştirme faaliyetleri, yatırım ve beşeri sermaye yatırımlarına ilişkin hükümetin düzenleyici politikalarının bulunması gerektiğini ve bu şekilde kaynakların etkin dağılımının sağlanabileceği düşünülmektedir.

Bu çalışmanın amacı, ekonomik büyüme modellerini ve son gelişmeleri inceleyerek, Türkiye ekonomisinin İçsel Büyüme çerçevesinde değerlendirmesini yapmak ve Türkiye'nin bölgeler ve iller itibariyle beşeri kalkınmışlık düzeyini belirlemeye çalışmaktır. Bu amaçla 2000-2006 dönemi hane halkı verileri kullanılarak genel özellikler saptanmıştır.

Çalışma dört ana bölümden oluşmaktadır. İlk bölümde büyüme modellerine genel bir yaklaşımda bulunulmuştur. Bu amaçla Harrod-Domar modeli, neoklasik büyüme olarak da bilinen Solow Büyüme modeli, Ramsey-Cass-Koopmans modeli açıklanmıştır. İkinci bölümde İçsel Büyüme modellerine yer verilmiştir. Bu bölüm beşeri sermaye açısından önemli olduğu için, ayrı bir bölüm olarak ele alınmıştır. İçsel büyüme modellerinden Robello'nun Ak modeli, Arrow'un yaparak öğrenme modeli, Romer'in Ar-Ge modeli ve Lucas'ın Beşeri Sermaye modeli açıklanmıştır. Üçüncü bölümde, içsel büyüme modelinin Türkiye'de bölgeler arası yakınsama analizinde kullanılmasına yönelik literatür taraması yapılarak, bölgesel farklılıkları açıklamaya yönelik çalışmalar incelenmiştir. Dördüncü bölümde ise, Türkiye için içsel büyüme ve bölgeler arası yakınsama analizi test edilmiştir. Bu amaçla Türkiye ekonomisi İçsel Büyüme Modeli çerçevesinde değerlendirilmesi yapılarak Türkiye'nin bölgeler ve iller itibariyle beşeri kalkınmışlık düzeyi belirlenmeye çalışılmıştır. TUIK 2000-2006 yıllarına ilişkin Hane Halkı Verileri kullanılarak emek piyasasında bölgesel yakınsama test edilmiştir. Bu bağlamda hane halkı işgücü verileri kullanılarak yapılan testlerde yıllara ilişkin tablolar Ek'te sunulmuştur.

Sonuç bölümünde ise genel değerlendirme yapılarak, çalışma sonunda elde edilen bulgular yorumlanmış ve Türkiye'de ekonomik büyümenin gerçekleşmesi için neler yapılabileceğine yönelik önerilerde bulunulmuştur. Türkiye gibi gelişmekte olan ülkeler, gelişmiş ülkelerle aralarındaki farkı kapatmak ya da azaltmak için bazı politikalar geliştirmesi gerekir. Öğrenme potansiyeli yüksek ve beşeri sermayesi yoğun sektörler bu anlamda önem kazanmaktadır ulaşılmıştır.

II. İÇSEL BÜYÜME MODELLERİ

Bu bölümde içsel büyüme modellerinden Robello'nun Ak modeli, Arrow'un yaparak öğrenme modeli, Romer'in Ar-Ge modeli ve Lucas'ın Beşeri Sermaye modeli açıklanmıştır. Daha sonra yakınsama kavramına değinilerek, içsel büyüme modeli yakınsama çerçevesinde değerlendirilmiştir.

2.1. İçsel Büyüme Modellerine Bir Bakış

2.1.1. Robello'nun Ak Modeli

AK modeli, İçsel Büyüme modelleriyle Solow modeli arasında bir geçiş sağlamaktadır. Üretim fonksiyonu neoklasik yaklaşımın şartlarına uygun olmazsa, ekonomi durağan duruma ulaşamamaktaydı. İçsel Büyüme modellerinde ise gelirin durağan durum düzeyi yoktur. Yani ülkeler aynı tasarruf ve büyüme oranlarına sahip olsalar da ülkeler arasındaki kişi başı gelir farklılıkları sürekli olabilmektedir.

Robelo (1991)'nin AK modelinde ölçeğe göre sabit getiri varsayımı korunmuştur. Azalan marjinal verimlilik varsayımı yerine sabit verimlilik varsayımı gelmiştir.

$Y = AK^\alpha L^{1-\alpha}$ üretim fonksiyonunda $(1 > \alpha > 0)$ iken $\alpha = 1$ varsayılmıştır. Bu varsayımla üretim fonksiyonu;

$Y = AK$ şekline gelmiştir.

Bu üretim fonksiyonuna göre üretim için sadece sermayenin olması yeterlidir.

Fonksiyonda her iki tarafı L'ye bölersek:

$$y = Ak = f(k) \quad (2.1.1.1)$$

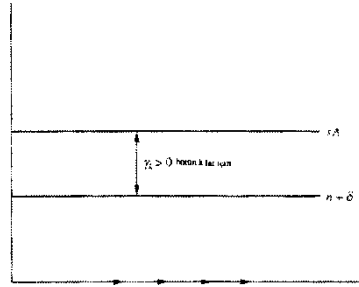
çalışan kişi başına değerler cinsinden elde edilir.

Sermayenin ortalama getirisi: $\frac{Ak}{k} = A$ 'dır.

Sermayenin getirisi $(\frac{Ak}{k})$, $\Delta k = \frac{\dot{k}}{k} = \frac{s \cdot f(k)}{k} - (n + d)$ denkleminde yerine konulduğunda;

$$\Delta k = s \cdot A - (n + d) \quad (2.1.1.2)$$

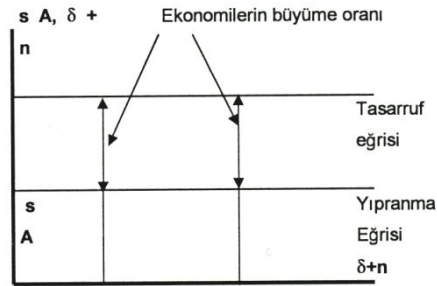
(tasarruf oranı ‘s’, emek arzındaki büyüme oranı ‘n’ olarak ifade edilmektedir)

Şekil 2.1.1 Ak Modeli

Altan,2006,27

Şekil 2.1.1’de $s \cdot A > n + d$ olduğunda büyüme $\Delta k > 0$, k’den bağımsız olmaktadır. Sermaye stoku sonsuza kadar $s \cdot A - (n + d)$ gibi bir sabit oranda büyüyecektir. Yani sermaye sürekli olarak durgun durum büyüme hızında büyüyecektir. Ayrıca çalışan başına gelir ve tüketimin de büyüme hızları, sermayenin büyüme hızı kadar olmaktadır(Altan,2006,27).

Şekil 2.1.2 Ak Modeli

Doğan,2006,60

AK modelinin dinamiği:

$\Delta k = \frac{s \cdot f(k)}{k} - (n + d)$ denkleminde Δk 'nın pozitif bir durgun durumda oluşu k 'nın sınırsız büyümesi anlamına gelmektedir. Δk 'nın pozitif olması, k sonsuza yaklaşırken, sermayenin ortalama getirisinin $(\frac{f(k)}{k})$, $(\frac{n+d}{s})$ 'den büyük olması şartına bağlıdır.

$k \rightarrow \infty$ olduğunda $f(k) \rightarrow \infty$ oluyorsa (ve $\lim_{k \rightarrow \infty} f'(k)$ varsa), sermayenin ortalama getirisi ve marjinal getirisi birbirine eşit olacaktır. Yani durgun durumda içsel büyüme için $f'(k) > 0$ olması gerekir.

$$\lim_{k \rightarrow \infty} \frac{f(k)}{k} = \lim_{k \rightarrow \infty} f'(k) > \frac{n+d}{s} > 0 \quad (2.1.1.3)$$

AK modelinde gelir, sermaye ve tüketim sabit ve eşit hızda büyüdüğü için bir geçiş dinamiği yoktur. Ayrıca sermaye ve tüketim düzeyleri, büyüme hızını etkilemektedir (Altan, 2006, 28).

AK modeli, Solow modelinden bazı noktalarda ayrılmaktadır:

Neoklasik büyüme modelinin aksine AK modelinde tasarruf oranındaki (s) bir artış, uzun dönem kişi başı gelir düzeyini (y^*) arttırmaktadır. Teknoloji düzeyi (A) bir kere artıp tekrar düşmediğinde, kişi başı gelir düzeyi (y^*) artmaktadır. Yani

$g_y = g_A + g_K$ olur. Teknoloji düzeyi (A) sabit olsa bile ($g_A = 0$), kişi başına gelir ' g_K ' oranında büyür. Böylece AK modelinin diğer varsayımları Solow modeliyle aynıyken, sermayenin marjinal verimliliğinin azalmadığı kabul edildiğinde, teknolojik gelişme olmasa bile sürekli büyümenin olabileceği gösterilmiştir. Ayrıca nüfus artış hızı (n) ve aşınma miktarındaki (d) değişiklikler de y^* üzerinde etkileri olmaktadır.

Solow modelinde ' n ' ve ' s ' deki değişiklikler geçiş etkisine yol aşmaktaydı, AK modelinde ise bu değişkenler uzun dönem büyüme oranını değiştirmektedir.

AK modelinin diğer bir sonucu ise yakınsama olmayacağını öngörmektedir. Çünkü $s.a.k > n.k$ olduğunda ' k ' sifıra eşit olmayacak ve durağan durum dengesi oluşmayacaktır (Köksal, 2006, 24).

2.1.2. Arrow'un Yaparak Öğrenme Modeli

Arrow, teknoloji ve toplam sermaye stokunun ilişkili olduğunu gösteren bir büyüme modeli kurmuştur. Neoklasik yaklaşım içinde teknolojik gelişmeyi 'yaparak öğrenme' şeklinde modele dahil ederek içselleştirmiştir. Bu modelde teknolojik gelişmenin ortaya çıkışını, yatırımlar sonucu ortaya çıkan dışsallıklar olarak açıklamıştır.

Bu modeldeki artan getirinin kaynağında yaparak öğrenme vardır. Sektörlerde zamanla maliyetler düşmekte, işin daha iyi yapılması yani yaparak öğrenme sonucu ürün kalitesi yükselmekte ve zamanla üretim hızlanmaktadır.

Modelde teknolojik gelişme öğrenmeye dahil edilmiştir ve öğrenmenin hiçbir maliyetinin olmadığı varsayılmıştır. Firmalar tarafından yapılan yatırımlar sermaye stokunu ve dolayısıyla ekonomideki bilgi seviyesini artırmaktadır.

Bu modelde firmanın üretim fonksiyonunun gösterimi:

$$Y = A(K)F(K, L) \quad (2.1.2.1)$$

Burada teknoloji sermaye stokunun bir fonksiyonudur. Modelin genel gösterimi;

$$Y = K^\alpha (AL)^{1-\alpha} \quad (2.1.2.2)$$

A emeğin verimliliğini artıran teknolojik gelişmedir.

Teknoloji, toplam sermaye stokunun bir fonksiyonu olarak içselleştirildiğinde:

$A = DK^\varphi$ burada D ve φ sabit sayılsın. İşgücü sabit ve $\varphi = 1$ olduğu varsayımıyla:

$$Y = D^{1-\alpha} K L^{1-\alpha} = (DL)^{1-\alpha} K \quad (2.1.2.3)$$

$A = (DL)^{1-\alpha}$ olarak tanımlanır ve üst denklemde yerine konulduğunda:

$$Y = AK \quad (2.1.2.4)$$

AK modelinde sermaye birikimi sürekli büyümeye neden olmaktadır. $\varphi = 1$ varsayımı azalan verimlerin etkisini ortadan kaldırmaktadır. Teknolojik gelişim, ölçeğe göre sabit getirili Cobb-Douglas fonksiyonunu, ölçeğe göre artan getirili bir fonksiyon haline getirmiştir. Yani başlangıçtaki $Y = K^\alpha (AL)^{1-\alpha}$ azalan verimlere tabi olduğundan, $(1-\alpha) > 0$ olacaktır. $\varphi = 1$ varsayımı ile ulaşılan fonksiyon;

$$Y = (DL)^{1-\alpha} K \quad (2.1.2.5)$$

şeklindedir ve $1 - \alpha + 1 > 0$ (yani $\alpha > 0$) olduğundan ölçeğe göre artan getirilidir (Köksal, 2006, 25).

2.1.3. Romer'in İçsel Büyüme Modeli (Ar-Ge Modeli)

Gelişmiş ülkelerdeki büyümenin büyük bir kısmı teknolojik ilerlemeden kaynaklanmaktadır, fakat teknoloji neoklasik modelde dışsal varsayılmaktadır. Romer (1990) 'in çalışması azalan verimler yasasına dayanan Neoklasik büyüme teorisini eleştirmektedir. Sadece homojen sermaye malları biriktirerek ve $S = I$ eşitliğini sağlayarak sürekli büyümeye ulaşmak olanaksızdır. Homojen mallardan oluşan pazar, bir süre sonra Neoklasik doyum noktasına ulaşmaktadır fakat büyüme de sona ermektedir. Romer (1994) büyümenin belirleyicilerini, makro politikaların belirlenmesinden öncelikli tutmakta ve büyümenin içsel dinamiklerle sağlandığını öngörmektedir (Kıraçlar, 2005, 74).

Romer'in modelinde sermaye mallarına olan yatırımın verimliliği, ekonominin zamanla gelişmesi ile azalan eğilime girmesini engellemekte ve sermaye birikiminin azalan verimliliğini önlemektedir. Çünkü insan gücü sermaye olarak tanımlanmakta ve bilginin üretim sürecinde kullanımı yaygınlaşmaktadır. Böylece sermayede azalan verimler önlenmiş olmaktadır.

Romer modelinin üretim fonksiyonunda emek (L), sermaye (K), teknoloji (A) ve beşeri sermayedir (H) olmak üzere 4 temel girdi bulunmaktadır. Modelde bilginin iki temel bileşeni olarak beşeri sermaye ve teknolojik gelişme vardır.

Modelde sektör olarak ise; araştırma sektörü, ara mallar sektörü ve nihai mallar sektörü olmak üzere 3 sektör bulunmaktadır. Araştırma geliştirme (Ar-Ge) sektöründe beşeri sermayeyi ve yeni bilgiyi üretmek için var olan bilgi stoku kullanılır. Ara malları sektöründe ise, nihai malların üretiminde kullanılmak üzere, araştırma sektörünün verdiği bilgiler ışığında mevcut olan ürünlerin üretimini yapmaktadır. Nihai mallar sektöründe ise, nihai hasılayı elde etmek için mevcut sermaye mallarını, emeği ve beşeri sermayeyi kullanmaktadır. Hasıla ise ya tüketilmektedir ya da yeni sermaye olarak tasarruf edilmektedir (Kıraçlar, 2005, 75).

Fiziki sermaye tüketim malını ifade etmektedir. Beşeri sermayenin ölçümünde ise kişisel eğitim dikkate alınmaktadır. Bilginin rekabete konu olan kısmı (H) ile

rekabete konu olmayan kısmı olan teknoloji (A) birbirinden ayrılarak modele dahil edilmektedir.

Firmanın üretim fonksiyonunun gösterimi:

$$Y = A(K)F(K, L) \quad (2.1.3.1)$$

Burada teknoloji sermaye stokunun bir fonksiyonudur.

Modelin genel gösterimi:

$$Y = K^\alpha (AL)^{1-\alpha} \quad (2.1.3.2)$$

A emeğin verimliliğini artıran teknolojik gelişmedir.

Teknoloji, toplam sermaye stokunun bir fonksiyonu olarak içselleştirildiğinde:

$A = DK^\varphi$ burada D ve φ sabit sayılsın. İşgücü sabit ve $\varphi = 1$ olduğu varsayımıyla:

$$Y = D^{1-\alpha} K L^{1-\alpha} = (DL)^{1-\alpha} K \quad (2.1.3.3)$$

$A = (DL)^{1-\alpha}$ olarak tanımlanır ve üst denklemde yerine konulduğunda:

$$Y = AK \quad (2.1.3.4)$$

AK modelinde sermaye birikimi sürekli büyümeyi sağlamaktadır. $\varphi = 1$ varsayımı azalan verimlerin etkisini ortadan kaldırmaktadır. Teknolojik gelişim ölçeğe göre sabit getirili Cobb-Douglas fonksiyonunu, ölçeğe göre artan getirili bir fonksiyon haline getirmiştir. Yani başlangıçtaki $Y = K^\alpha (AL)^{1-\alpha}$ azalan verimlere tabi olduğundan, $(1-\alpha) > 0$ olacaktır. $\varphi = 1$ varsayımıyla ulaşılan fonksiyon $Y = (DL)^{1-\alpha} K$ ölçeğe göre artan getirilidir $(1-\alpha + 1) > 0$.

Romer ise Cobb-Douglas üretim fonksiyonunda ($Y = AK^\alpha L^{1-\alpha}$), neoklasik modeldeki gibi $\alpha = \frac{1}{3}$, $(1-\alpha) = \frac{2}{3}$ olarak varsaymamış, α 'nın değerini yükseltmiştir. Yani üretimde emeği daha az önemli hale getirerek, azalan verimlerin daha yavaş bir etkide bulunmasını sağlamıştır (Köksal, 2006, 26).

$(1-\alpha) = \frac{2}{3}$ emeğin toplam gelirden aldığı paydır. Modelde bu değer düşürüldüğünde, emeğin marjinal verimliliğinin daha fazla pay alıp, sermayenin verimliliğinin daha az pay alması sağlanmıştır. Romer bu durumu açıklamak için

teknolojinin bilgi taşmaları tarafından belirlendiği bir model kurmuştur. Bu modelde, sermaye yatırımları fiziki sermaye stokuyla birlikte tüm firmalarda bilgi taşmaları yoluyla teknoloji düzeyinin arttığını varsaymıştır. Modelde emek arzındaki artış, negatif bir taşmaya sebep olmaktadır çünkü firmaların işgücü tasarrufu yapma güdülerinin azalacağını savunmuştur. Böylece teknolojiyi (A), K ve L' nin fonksiyonu olarak (A(K,L)) göstermiştir. Firmanın üretimi ise:

$$Y = A(K, L)K^{1-\alpha}L^{\alpha} \quad (2.1.3.5)$$

olarak ifade edilir.

α ;istihdamdaki bir artışın üretim üzerindeki etkisini göstermektedir.

Basitlik amacıyla K,L arasındaki ilişkiyi

$A(K, L) = K^{\gamma}L^{-\gamma}$ ve $\gamma > 0$ şeklinde varsaymıştır. $K^{\gamma}L^{-\gamma}$ 'yi üretim fonksiyonunda yerine konulduğunda:

$Y = K^{1-\beta}L^{\beta}$ elde edilmektedir. Burada β ; istihdamdaki bir artışın toplam etkisini göstermektedir. Ayrıca α 'yı ve γ 'yı içermektedir. Böylece β emeğin toplam gelirdeki payından (α) küçük olmaktadır. Bu şekilde emeğin marjinal verimliliğinin, geilirin marjinal verimliliğinden aldığı payın yüksek olduğu gösterilmiştir. Ayrıca, modelde yatırımla büyüme arasında pozitif bir ilişki, başlangıç geliriyle büyüme arasında ise negatif bir ilişki olduğunu bulmuştur(Köksal,2006,27).

A; her yeni bir mal üretimi için yapılan tasarımı(yeni bilgi) ifade etmektedir. Yani toplam tasarım sayısı olan A sınırsız olarak büyüebilmektedir.

Ar-Ge sektörü var olan bilgi stoku ve beşeri sermayeyi kullanarak yeni bilgi (tasarım) üretmektedir. Ara mallar sektörü, Ar-Ge sektöründen aldığı tasarımları kullanarak nihai sektörün kullanacağı dayanıklı girdileri üretir. Nihai mallar sektörü ise ara mallar sektöründen aldığı dayanıklı mal girdisini, işgücünü ve beşeri sermayeyi kullanarak nihai mal üretmektedir.

Araştırmaya ayrılan emek, sermaye miktarı ve teknoloji seviyesi ile yeni bilgi üretimi sağlanmaktadır.

Bilgi üretiminde kullanılan emek ve sermaye ölçeğe göre sabit getirili, Ar –Ge 'nin ise azalan getirili olduğu varsayılmaktadır.

Nüfus ve işgücü modelde dışsal ve sabit olarak kabul edilmiştir.

$$L_{(t)} = n.L_{(t)} \quad n \geq 0 \quad (2.1.3.6)$$

Toplam nüfus içindeki beşeri sermaye stoku ve piyasaya giren beşeri sermaye stoku sabit orandadır(Kıraçlar,2005,76-77).

Romer'in Ar-Ge Modelinde ekonomide uzun dönem sürdürülebilir bir büyüme sağlaması, ekonominin ürettiği araştırmacı sayısına bağlıdır. Yani ekonomi araştırmacı girdisine ne kadar çok sahipse ve Ar-Ge sektöründe bunları kullanarak ne kadar çok teknoloji gelişimi - yeni ürün sağlıyorsa, o büyüklükte bir büyüme oranına sahip olacaktır. Romer'in bu görüşünün üç dayanak noktası vardır;

Bunlardan ilki; teknolojik gelişme büyümenin ana dinamiğidir. Teknolojik gelişme, ekonomik karar birimlerini sermaye birikimine teşvik etmekte ve böylece işgücü başına üretimin artması sağlanmaktadır.

İkincisi; teknolojik gelişmenin oluşumu, ekonomik karar birimlerinin girişimleriyle gerçekleşmektedir. Teknolojinin içselliği ise, teşvik edilen girişimlerden kaynaklanmaktadır. Yani teknolojik gelişme olan yeni bilgi, piyasa değeri oluşturabilecek yeni bir malın üretiminde kullanılmaktadır.

Üçüncüsü; bir malın üretiminde kullanılan bilgi üretilirken bir kere maliyet oluşturur, üretime başka maliyet yüklemeyiz. Yeni bilgiler yıpranma olmaksızın bir çok defa kullanılabilirler. Başka yeni bilgilerin üretimi ise yalnızca toplam sabit maliyeti arttırmaktadır. Böylece teknolojinin niteliği de tanımlanmış olmaktadır. Ayrıca bu varsayım ile firmalar fiyatı veri olarak alabilmektedir.

Romer'in modelinde piyasa genişledikçe Ar-Ge faaliyetleri ve dolayısıyla büyüme artmaktadır. Piyasa genişlediğinde nüfusun büyüklüğüne bakılmamakta, beşeri sermaye stoku ölçü olarak alınmaktadır. Beşeri sermaye stoku büyük olan ekonomiler daha büyük büyüme oranları göstermektedir. Yani büyüme toplam nüfusa değil beşeri sermaye büyüklüğüne bağlıdır.

Teknoloji Romer(1998)'e göre rekabete konu olmayan bir maldır. Rekabete konu olan mal, birey tarafından mülkiyeti edinilmiş maldır. Malın mülkiyetine sahip olan birey tarafından kullanılmasıyla diğer bireylerce kullanımı engellenmiş olmaktadır. Rekabete konu olmayan bir mal ise tüm bireylerce kullanılabilen bir maldır. Diğer yandan bir mal dışlanabilir özellikteyse bu malı yalnızca sahibi tarafından kullanılabilir.

Bu varsayımlarla, teknolojik gelişmeler kısmen dışlanabilir özelliktedir. Romer'e göre büyüme, rekabete konu olmayan ve kısmen dışlanabilen teknolojik gelişmeden kaynaklanmaktadır.

Firmalar kar amacıyla çalışmakta ve teknolojik yenilikler oluşturarak piyasaya sürmektedirler. Bu teknolojiyen başka firmalar da kısmen yararlanmaktadır. Bu bakımdan tasarımlar beşeri sermaye kavramından farklılaşmış olmaktadır. Çünkü beşeri sermaye, onu kiralayan firmanın tasarrufundadır. Yani aynı anda bir tek yerde bulunmaktadır(Kıraçlar,2005,78).

Romer'in modelinde teknolojik gelişmeler, gelecekte sağlanacak olan devamlı kar olgusu için şu andaki maliyetine katlanmaktadır. Bu bakımdan teknolojik gelişmenin seviyesi kar oranlarıyla doğru orantılıdır denilebilir. Ayrıca daha büyük sermaye stokuna sahip ekonomiler daha yüksek bir ekonomik büyümeye yol açarlar. Yani düşük seviyedeki beşeri sermaye artışı olan ülkeler daha az gelişmekte, daha yüksek oranda beşeri sermaye artışı sağlayan ülkeler daha çok gelişmektedir. Bu durum ülkeler arası gelişmişlik farklarının açıklanmasına yardımcı olmaktadır.

2.1.4 Lucas'ın İçsel Büyüme Modeli (Beşeri Sermaye Modeli)

İçsel büyüme teorisine yapılan katkılar, dışsallıkların ekonomik büyümedeki etkisi göz önüne alınarak yapılmıştır. Ölçeğe göre sabit verimlere dayanan neoklasik üretim, Romer modelinde pozitif dışsallıklarla ölçeğe göre artan üretim şekline dönmüştür. Romer'in ortaya koyduğu 'pozitif dışsallıklar' kavramı Lucas(1998)'in modelinde beşeri sermaye birikimi olarak ele alınmıştır. Lucas'a göre ekonomik büyüme beşeri sermayeye yapılan yatırımlar sonucu ortaya çıkmaktadır. Beşeri sermayeye yapılan yatırımlar diğer sektörlerinde verimliliğini artırarak ekonomik büyümeyi hızlandırmaktadır.

Lucas'ın Modelinde beşeri sermaye içselleştirilerek fiziki sermaye gibi bir üretim faktörü olarak varsayılmaktadır. Beşeri sermaye yatırımları, eğitim yatırımları olarak düşünülmesine rağmen, yaparak öğrenme şeklinde kendiliğinden de oluşabilmektedir. Ayrıca sağlık harcamaları ve beslenmenin iyi olması da beşeri sermayeye dahil edilmektedir(Artan,2000,25).

Modelin varsayımları: Ekonomi kapalıdır ve tam rekabet piyasa koşulları vardır. Ekonomik karar birimleri rasyonel bekleyişe sahiptir. Ekonomideki teknoloji ölçeğe

göre sabit getirilidir. Teknolojik gelişme oranı dışsaldır. Üretime ayrılan işgücü ‘N’ olmak üzere t anındaki büyüme oranı ‘ $N_{(t)}$ ’ dir ve dışsaldır.

Modelde çıktı düzeyi ‘Y’; fiziki sermaye ‘K’ ve etkin emek girdisi ‘ N_e ’ nin fonksiyonudur.

$$Y = f(K, N_e) \quad (2.1.4.1)$$

N adet işçi varken, ortalama yetenek düzeyi ‘h’ ve her bir işçi ‘u’ karar zamanını üretim için harcadığında, etkin emek arzı $N_e = u.h.N$ olmaktadır. Bu durumda çıktı fonksiyonu;

$$Y = f(K, uhN) \text{ olmaktadır.} \quad (2.1.4.2)$$

Bu fonksiyona göre çalışma süresi ‘u’ ve işçilerin ortalama yetenek düzeyi ‘h’ arttıkça çıktı düzeyi artmaktadır. Sermaye birikiminde çalışmadan arta kalan zaman ‘(1-u)’ , yetenek düzeyini belirleyen okullaşma oranı ile ilişkilidir.

$$h_{(t)} = (1 - u_{(t)}) \quad (2.1.4.3)$$

Bu fonksiyonda çalışma süresi $u_{(t)} = 1$ olduğunda, zamanın tamamı üretim için harcanmakta, işçi yeteneğini geliştirmek için hiç zaman harcamamaktadır. Böyle bir durumda beşeri sermaye birikimi sıfırdır. Çalışma süresinin $u_{(t)} = 0$ olması durumunda ise zamanın tamamı yetenek geliştirmek için harcanmış ve beşeri sermaye birikimi maksimum olmuştur.

Lucas (1988) çalışmasında ulaştığı sonuçlar şöyledir;

-Kapalı ekonomide, yoksul bir ülke zengin bir ülkeyle aynı büyüme oranına sahip olsa bile, yoksul ülkenin nispi yoksulluğu devam eder. Ayrıca ülkeler arası gelir ve servet dağılımındaki kararlılık devam eder.

-Emek faktörü ülkeler arasında mobil değilse, sermayenin serbest dolaşımı dış ticarette önemli bir etkide bulunmaz. Ancak emek faktörü mobil olduğunda dış ticarete olan etkisi, emeğin üretkenliğini arttıran beşeri sermaye etkilerinin içsel olup olmamasına ve bir kişiden bir başkasına taşarak dışsal yararlar sağlamasına bağlıdır.

-Beşeri sermayenin yüksek olduğu bir ülkede, her yetenek düzeyindeki insan daha verimlidir ve ücretleri daha yüksektir. Bu ücret farkları sebebiyle yoksul ülkelerden

zengin ülkelere doğru göç olur. Bu durum yoksul ülkenin gelişmesini engellerken, zengin ülkenin de durgun duruma girmesini önlemektedir.

-Ölçek ekonomisi oluşturabilecek kadar iç piyasa genişliğine sahip fakat beşeri sermayesi zayıf olan ülkelere, beşeri sermayesi yüksek ülkelere doğru bir göç olduğu sürece geri kalmışlıktan kurtulamayacaklardır(Kıraçlar,2005,80).

2.2. Yakınsama

Neoklasik modelin teknolojik gelişme konusundaki açıklamasında yetersizlikler sebebiyle yeni büyüme modelleri geliştirilmiştir. Neoklasik yaklaşımdaki büyümenin temeli teknolojik gelişmedir ve bu dışsal bir faktör olarak varsayılmaktadır. Yani teknoloji ekonomiler için bedelsiz elde edilebilen bir kamu malı gibi görülmektedir. Romer (1986) ve Lucas (1988) büyümenin dışsal etkenlerle değil ekonomik sistemin işleyişinin içsel bir sonucu olduğunu öngörmüşlerdir. Geliştirilen modelde büyümenin faktörleri içselleştirildiğinden, içsel büyüme modelleri olarak adlandırılmıştır. Teknolojinin içsel oluşu, Neoklasik yaklaşımın varsayımı olan azalan verimler varsayımının yerini artan getirinin almasını sağlamıştır.

Neoklasik varsayım, az gelişmiş ekonomilerin gelişmiş ekonomileri yakınsayabileceğini öngörmektedir. Bunun, azalan verimler ve ödünç teknolojisinin sağladığı zaman – üretim kazancı ile sağlanacağı öngörülmektedir. Yani zengin ülkeler zamanla durgun duruma girmekte, onların gelişme yolunu takip eden yoksul ülkeler ise onları yakınsayarak, zamanla yakalamaktadır. Oysa içsel büyüme modelinde aynı bilgi aynı anda birden çok üretim alanında kullanılabilmekte ve yoksul ülkelere zengin ülkelere doğru beyin göçü olmaktadır. Böylece zengin ülkelere azalan verimler ortaya çıkmamakta ve zengin ülkeler durgun duruma girmemektedir.

İçsel büyümede, araştırma geliştirme (Ar-Ge) verimlilik artışını etkilediği ve farklı gelişmişlik düzeyindeki ekonomilerin teknolojilerinin birbirinden farklı olabileceği durumu, artan getirinin varlığının bir göstergesi olarak varsayılmaktadır. Bu varsayımlarla ekonomik büyüme içsel temellere dayalı olacaktır. Bu durumda ülkelerin gelir seviyeleri kendiliğinden birbirine yakınsayacağı öngörüsü gerçekleşmemekte ve gelişmiş ülkelere doğru bir yakınsama olamamaktadır. Hatta az gelişmiş ülkeler gerekli önlemleri alamazlarsa gelişmiş ülkelerle aralarında olan

fark zamanla daha da artacaktır. Bir başka ifadeyle ıraksayacaktır. İçsel Büyüme Modelinde farklı tasarruf ve yatırım oranlarına sahip ülkeler arasında büyüme oranlarının da farklı olacağı görüşü vardır. Modelde teknolojik gelişme içselleştirilmekte ve kamu politikalarının ekonomik büyüme üzerindeki etkisi önem kazanmaktadır(Kıraçlar,2005,73-74; Doğan,2006,58). İçsel Büyüme modelinde devlet bilgi, beşeri sermaye ve teknolojik gelişmeye yapacağı olumlu katkıları açısından önem kazanmaktadır.

İçsel Büyüme Modelinde gelirin durağan durum düzeyi yoktur. Ülkeler aynı büyüme oranı ve aynı tasarruf oranına sahip olsalar bile, bu ülkelerdeki kişi başı gelirdeki farklılıklar sürekli olabilir. Bu durumun gerçekleşmesinde ülkelerin ekonomik gelişmişlik düzeyleri, yapısal faktörleri ve başlangıç düzeyleri de etkilidir.

Eğitimli işgücü kaynağı, içsel büyümenin temel unsurlarından birisidir. Eğitim düzeyinin artması, ekonominin beşeri sermaye birikimini ve stokunu yükseltmekte, ayrıca işgücünün verimliliğini de arttırmaktadır. Bu şekilde beceri düzeyi artan işgücünün, bir üretim faktörü olarak toplam çıktıya yaptığı katkının pozitif yönde olacağı düşünülmektedir.

İçsel büyüme teorisinde eğitimin ulusal ekonomik büyümeyi iki yolla etkileyeceği varsayılmaktadır. İlk olarak, beşeri sermaye neoklasik modelin aksine üretim fonksiyonuna bir faktör girdisi olarak dahil edilmektedir. Böylece bireysel eğitim ve yatırım tercihleri de modele dahil edilmiştir. Modellerde beşeri sermayenin dışsal etkilere sahip olmasına imkan verilmesi ile ölçeğe göre sabit getiri varsayımından da uzaklaşmaktadır. İkinci olarak, içsel büyümeye yol açan teknolojik gelişme gibi faktörler, beşeri sermaye verimini ve niteliğini de etkilemekte ve beşeri sermaye stokuyla ilişkilendirilmektedir(Ercan,2000,130).

Teknoloji; fiziki ve beşeri sermaye yatırımları, yaparak öğrenme ya da araştırma geliştirme (Ar-Ge) gibi nedenlerden kaynaklanmaktadır. Ancak bu girdilerle, teknolojinin modellenmesi zorlaşmaktadır. Teknolojik gelişmenin ortaya çıkışında farklı görüşler bulunmaktadır. Teknolojik gelişme, yatırım ve üretim faaliyetleri sonucunda bir yan ürün olarak oluşmaktadır görüşünün yanında, teknolojinin kasıtlı ve maliyetli Ar-Ge faaliyetleri sonucunda oluştuğu görüşü de vardır.

Teknoloji modele dahil edilirken, yenilik, icat ve Ar-Ge faaliyetlerinin maliyetsiz oluşması ve bunların başka ekonomik faaliyetlerin sonucunda ortaya çıktığı varsayımı

tatmin edici olmamaktadır. Ancak, teknolojinin kasıtlı ve maliyetli faaliyetler sonucu ortaya çıkmış olması varsayımında da aksaklık bulunmaktadır. Tam rekabet varsayımının bırakılması gerekmektedir. Çünkü teknoloji maliyetli faaliyetler sonucunda olduğu düşünüldüğünde, bu çabaya giren firmaların gelir elde etmeleri gerekmektedir. Bu gelirin oluşması için pozitif kar düzeyinin olması gerekmektedir. Tam rekabet koşullarında karlar pozitif olmayacağından, tam rekabet yerine aksak rekabette olduğu varsayılmalıdır. Ancak aksak rekabette de modelleme yapmak güçleşmektedir(Köksal,2006,24).

2.3. İçsel Büyüme Modelini Amprik Olarak İnceleyen Çalışmalara İlişkin Literatür Taraması

Romer (1986-90) çalışmalarında ekonomik büyümenin temeli olarak bilgi birikimi sonucunda oluşan pozitif dışsallıkların olduğunu öngörmekte. Bilgi birikimi ise araştırma geliştirme faaliyetleri sonucunda oluşmaktadır. Araştırma geliştirme faaliyetlerinin artması ve bilimsel yöntemlerin çoğalmasıyla oluşan bilgi birikimi stoku artmaktadır. Romer'e göre bilgi, herkes tarafından kullanılabilir ve azalan verimlere tabi değildir. Bilginin bir diğer özelliği ise fiziki sermaye gibi kabul edilmesidir. Üretilen yeni bilgilerde bilginin tam olarak patentlenememesi ve bilgi taşmaları sonucu, üretimde pozitif dışsallıklar oluşmaktadır. Yani yeni bir bilgi üretildiğinde bu bilgi tüm firmalar tarafından kullanılabilir ve bedava girdi niteliğindedir. Bu şekilde pozitif dışsallıklar sonucu oluşan büyüme içsel kaynaklı bir büyümedir. Bilgi birikimi stokunun sürekli olarak artabilmesi, içsel büyümenin de sürekli olarak artabileceğini göstermektedir. Kişi başına geliri yüksek olan ülkelerdeki büyümenin, sürekli büyümenin de etkisiyle, geliri düşük olan ülkelere göre daha çok artacağı ifade edilmektedir. Bu durumda ülkeler arasındaki gelirin birbirine yakınsaması gerçekleşmemektedir. Yani fakir ülkeler gurup olarak, zengin ülkelere yetişememektedirler. Romer'in çalışmasındaki bir diğer nokta ise neoklasik modele olan eleştirisidir. Romer'e göre teknolojik gelişim dışsaldır ve teknolojik fırsatlar tüm ülkeler için ulaşılabilir durumdadır. Bunun yanında, teknolojik gelişmenin insanların çalışmasının sonucunda gerçekleştiğini ve firmaların piyasayı etkileyebilecek güce sahip olduklarını, böylece icatlar sonucunda monopol karı elde edebilecek durumda olmalarının neoklasik modelde göz ardı edildiğini ifade etmiştir(Kıraçlar, 2005,76).

Lucas (1986) içsel kaynaklı büyümede teknolojik gelişme gibi bir etkiyi, beşeri sermaye birikimiyle de yapılabileceğini öngörmektedir. Lucas'a göre beşeri sermaye de bir çeşit sermayedir. Yani eğitim ve yaparak öğrenmenin kazandırdığı beceriyi sermaye olarak ele almaktadır. Sahip olunan beşeri sermaye stoku ve teknolojik ilerleme kabiliyeti, ülkenin gelişmişlik düzeyini göstermektedir. Bu bakımdan bir ülkenin beşeri sermaye stoku ne kadar çoksa, ülke o kadar hızlı bir ekonomik büyümeye sahip olacaktır. Buna ek olarak Lucas'ın (1990) çalışmasında emek mobilitesinin sınırlı olduğu ülkelerde, beşeri sermaye birikimine olan yatırımlar, daha çok büyüebilmeyi sağlayacaktır. Çünkü emek mobilitesinin olmaması durumunda, ülkedeki eğitilmiş emeğin ülke dışına çıkışı engellenmiş olacaktır.

Barro (1990) çalışmasında kamu harcamasındaki büyüklük ile tasarruf ve büyüme oranı arasındaki ilişkiyi incelemiştir. Kamu harcamalarındaki bir artışın, tasarruf ve büyüme oranı arasında bir azalmaya neden olacağını ortaya koymuştur. Bunu sermayenin sabit verimlere tabi olduğu varsayımı altında yapmıştır. Merkezi olarak belirlenmeyen tasarruf oranıyla yapılan kamu harcamaları, pareto optimal olmayan bir üretime neden olacağını varsaymıştır. Çünkü vergilendirmeden kaynaklanan dışsallıklar oluşmaktadır. Barro çalışmasında, kamu harcamalarıyla ekonomik büyüme arasında negatif yönlü bir ilişki olduğu bulgusuna ulaşmıştır. Yakınsamaya ilişkin yaptığı çalışmasında (1991) ise, fakir ülkelerin kendi kişi başı gelir düzeyleri ile kıyaslandığında, kişi başına yüksek beşeri sermayeye sahip olmaları durumunda zengin ülkelere yakınsayabileceklerini belirtmiştir.

Sala-i Martin(1991-2) çalışmasında içsel büyüme modellerine ilişkin açıklamalarda bulunmuştur. Bunlardan ilki Robello'nun AK modelidir. Modelde tek girdi sermayedir ve yakınlaşmayı öngörmeyen ilk model olduğunu belirtmiştir. Barro'nun kamu politikası modelinde ise büyüme ve kamu harcamaları arasındaki ilişkinin incelendiğini belirtmiştir. Bu modelde dışsallıkların da etkisiyle, planlı bir ekonominin rekabetçi bir ekonomiye göre daha hızlı büyüyeceğini öngörmektedir. Bu öngörüsünü Romer'in 'yaparak öğrenme' modeli için de yapmıştır. Yaparak öğrenme ve dışsallıklar modelinde firma düzeyinde sabit verimler varken ekonomi

düzyeyde artan verimlerin olduğunu belirtmiştir. Böylece dışsallıklar nedeniyle planlı ekonominin büyüme hızı, rekabetçi ekonomiden daha hızlı olacağını ifade etmiştir. Lucas'ın modeline olan açıklamaları ise; bilgi üretiminde azalan verimlerin olmayışı nedeniyle ekonominin hızını belirleyen sektörün, bilgi teknolojisini üretimi olduğunu belirtmiştir. Bir diğer açıklaması da araştırma geliştirme faaliyetlerinin ekonomik büyüme üzerindeki etkileri içindir. Bu etkilerden ilki, araştırma geliştirme faaliyetleri yeni sermaye malları oluşmasına katkıda bulunmaktadır. İkincisi, araştırma geliştirme faaliyetleri toplam bilgi düzeyinin artmasına katkıda bulunmaktadır. Bunların dışında genel olarak, içsel büyüme ile artan verimler arasındaki ilişkinin, içsel büyüme için zorunlu ya da gerekli olmadığını açıklamıştır.

Grossman ve Helpman (1991) alışmasında, güçlü ekonomisi olan ülkelerdeki teknolojik gelişmeyi araştırmıştır. Bu teknolojik gelişme; yeni bir ürün bulunması, ürünün kalitesinde bir iyileşme olması ya da üretkenlikte meydana gelen bir artış olarak tanımlanmıştır. Ayrıca sermayenin azalan verimlere tabi olması, yeni icatların oluşmasına engel olmayacağını açıklamıştır. Böylece büyümenin sürekli olarak devam ettirilebileceğini belirtmiştir. Bunun temelinde ise yeni fikirler ve ürünlerin arzlarının sınırsız olduğu varsayımını yapmaktadır. Grossman ve Helpman çalışmasında ekonomik büyümenin uzun dönemde sürdürülebilir olup olmadığını ve büyümenin etkilerinin neler olduğunu incelemiştir. Bu yönde beşeri sermayeyi kapsayan ya da dışsal ekonomilerin rolünü temel alan çalışmaların bulunduğunu ifade etmiştir. Bu iki görüşün uzun dönemli büyümeyi açıklamakta yetersiz olduğunu belirtmiştir. Teknolojik gelişmenin sebebini ise yaşam standardını arttıran bir etki olarak tanımlamıştır. Yaşam standardının sürekli olarak arttırılmasının istenmesi ve kar amaçlı yapılan araştırma geliştirme faaliyetlerinin sonucunda teknolojik gelişme sağlandığını belirtmişlerdir. Teknolojik gelişmelerin ise büyümenin motoru konumunda olduğunu açıklamıştır.

Solow (1994) alışmasında ekonomik büyümenin zaman içindeki gelişimi hakkında açıklamalarda bulunmuştur. Solow'a göre büyüme teorilerine yönelik üç yaklaşım bulunmaktadır. Bunlardan ilki Harrod (1948) ve Domar'ın (1947) ileri sürdüğü Harrod-Domar modelidir. İkinci olarak neoklasik modelin gelişimi vardır. nc

olarak da neoklasik modelin yetersizliğine ilişkin ve ihmal edilen yönlerine olan tepkiler bulunmaktadır. Bunlar genel olarak içsel büyüme teorileridir. Ancak, Solow'a göre içsel büyüme teorileri Romer (1986) ve Lucas (1988) ile başlamaktadır.

Mankiw, Romer ve Weil (1992) çalışmasında Solow modelinin geçerliliğini incelemişlerdir. Solow modelinde belirtilen nüfus ve tasarruf oranı artışının büyüme üzerinde etkisi olduğunu, yani Solow modelinin geçerli olduğunu ifade etmiştir. Ancak büyüme üzerindeki etkinin Solow'un açıkladığından daha büyük bir etki olduğunu belirtmiştir. Bu durumun kaynağı, Solow modelinin beşeri sermayeyi ihmal etmiş olmasıdır. Çalışmada beşeri sermayeyi açıklayıcı değişken olarak modele dahil etmiştir. Nüfus ve tasarruf oranındaki artışın ekonomik büyüme üzerindeki etkisinin azaldığı sonucuna ulaşmıştır. Geliştirilmiş Solow modelinde ise ülkelerin bazılarının neden fakir, diğerlerinin neden zengin olduğunu açıklayabildiğini belirtmiştir. Buna bağlı olarak ülkelerin kişi başına düşen gelirlerinin birbirine neden yakınsamadığı hakkında Solow modelinin bir öngörüsü olmadığını ifade etmiştir. Ülkelerin farklı denge düzeylerine ulaştıklarını, bunun sebebinin ise nüfus artış oranı ve tasarruf oranındaki farklılıkların olduğunu belirtmiştir. Bunların sonucunda modelde öngörülen yakınsamanın gerçekleşmeyeceğini açıklamıştır.

2.4. Türkiye’de Bölgeler Arası Yakınsama Analizi Çalışmalarına Bir Bakış

Doğruel ve Doğruel (2003) çalışmasında, Türkiye’de bölgesel gelir farklılıklarındaki değişimi 1987-1999 döneminde 67 il bazında ölçmüştür. Çalışmasında panel veri yöntemiyle mutlak ve koşullu β -yakınsamalarını ve σ -yakınsamasını hesaplamıştır. Analizlerinin sonucunda Türkiye’de 1987-1999 döneminde mutlak β -yakınsaması ve koşullu β -yakınsaması olduğu sonucuna ulaşmıştır. Çalışmasındaki σ -yakınsamasını araştırmak için 1987-1999 döneminde illeri; tüm iller, yüksek gelirli iller ve düşük gelirli iller olmak üzere üç guruba ayırarak analiz etmiştir. Sadece yüksek gelirli illerde σ -yakınsaması olduğu sonucuna ulaşmıştır.

Filiztekin (2004) çalışmasında Türkiye’de bölgesel büyümenin uzun ve kısa vadedeki yapısını ortaya konmuş ve bu yapının dinamiklerinin sektörel yapıdan nasıl etkilendiğini araştırmıştır. Marmara bölgesindeki sektörel yapının sanayi olması karşısında, Karadeniz ve Doğu Anadolu bölgelerinde tarım üzerine olan bir yapı farklılığı bulunmaktadır. Sektörel yapıdaki farkların büyüme dinamiğini kısa ve uzun dönemde etkileyeceğini belirtmiştir. Bunu ortaya koyabilmek için, büyüme farklarını bölgeye özgü etmenlerle (sosyal/ kültürel çeşitlilik) ayırtırmak için hata bileşenleri modeli kullanılmıştır. Böylece bölgedeki büyümenin, o bölgedeki sektörün büyümesinden mi yoksa o bölgeye özgü etmenlerin oluşturduğu elverişli şartlardan mı kaynaklandığının belirleneceğini açıklamıştır. Diğer yandan, bu yöntemle illerin ve sektörlerin uzun ve kısa vadede göreceli etkilerini incelemenin mümkün olduğunu belirtmiştir. Mutlak yakınsama sınaması ise en küçük kareler yöntemiyle sınanmıştır. Çalışmanın sonucunda, büyüme oranlarının bölgesel olarak ciddi farklar ortaya koyduğunu belirtmiştir. Uzun vadede iller arasında mutlak bir yakınsama yoktur sonucuna ulaşılmıştır. Bunun yanında her il kendi durağan durumuna yakınsayacağı bulgusuna ulaşılmıştır. Büyüme oranlarının bölgesel olarak farklılık gösterdiği, uzun vadede tarım sektöründe yakınsama olmaması ve geri kalan illerin tarım ağırlıklı yapıya sahip olan iller olduğu sonuçlarına ulaşılmıştır.

Gezici ve Hewings (2004) çalışmasında Türkiye’de 1980-1997 döneminde bölgeler ve illerde yatay kesit analiziyle β -yakınsaması ve σ -yakınsamasının olup olmadığını incelemiştir. 1980-1997 dönemini 1980-1986 ve 1987-1997 dönemi olarak iki alt döneme ayırmışlardır. Çalışmalarında doğu illeri için 1 değerini alan ‘doğu’ kukla değişkeni eklenmiştir ve bu değişkenin büyüme üzerinde anlamlı ve negatif yönde bir etkiye sahip olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Komşu bölgelerin başlangıç GSYİH’ları bağımsız değişken olarak eklenerek tahmin edilen modelde, komşuların başlangıç gelirlerinin büyüme üzerindeki etkisi incelenmiştir. Büyüme üzerindeki etkisi pozitif ve anlamlıdır sonucuna ulaşmıştır. Bu durumu pozitif yayılma etkisi olarak ifade etmiştir. Komşu bölgelerin yatırım oranını bağımsız değişken olarak eklendiğinde ise, komşu kamu yatırımlarının negatif ve anlamlı olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Bu durumu mekansal bağımlılık olarak ifade etmiştir. Analiz edilen modellerde σ -yakınsamasının ve mutlak β -yakınsamasının olmadığı sonucuna ulaşılmıştır.

Karaca (2004) çalışmasında Türkiye’de doğu ve batı bölgeleri arasında gelir farklılıkları olduğunu ve buna bağlı olarak doğudan batıya göç olduğunu belirtmiş ve yakınsama olup olmadığını incelemiştir. Çalışmasında 1975-2000 dönemi kişi başı GSYİH verilerini kullanarak β -yakınsama ve σ -yakınsama ölçütleriyle test etmiştir. Neoklasik büyüme modelinde göreceli yoksul ülkelerin zengin ülkelere daha hızlı büyüyeceği ve zamanla bu iki ülkenin kişi başı gelir düzeyleri birbirine yaklaşacağı olgusu vardır. Yakınsama olarak bilinen bu hipotezin β ve σ yakınsama ölçütleriyle test edileceğini açıklamıştır. β -yakınsama, ekonomideki kişi başına gelirlerin büyüme oranlarıyla, başlangıç yılına ait kişi başına gelir düzeyleri arasındaki ilişkiyi incelemek için kullanıldığını belirtmiştir. Bu ilişki negatif ise yakınsama, pozitif ise ıraksamanın (uzaklaşmanın) olduğunu ifade etmiştir. Ayrıca β -yakınsama, mutlak yakınsama (koşulsuz yakınsama) ve koşullu yakınsama olarak ikiye ayrılmaktadır. Mutlak yakınsamada ekonomilerin teknoloji, kurumsal yapı, tasarruf oranı gibi faktörlerinin aynı olduğu varsayılmaktadır. Koşullu yakınsamada ise ekonomiler arasındaki bu tür farklılıkları yansıtan değişkenler modele eklenmemektedir. σ -yakınsama, ekonomilerin kişi başı gelirlerinin dağılımının incelenmesidir. σ -yakınsamada, standart sapmanın zamana bağlı olarak azalışı yakınsamanın var olduğunu, zamana bağlı artması ise ıraksamanın (uzaklaşmanın) olduğunu göstermektedir. Çalışmasında iller arasındaki yapısal farklılıkları kontrol etmek için kukla değişken eklemiştir. Koşullu yakınsamayı incelemek için de bölgelerin yapısal özelliklerini yansıtmaları için, tarım sektörü katma değerinin toplam gelirdeki payını değişken olarak kullanmıştır. Analizinde 1960 yıllarından bu yana bölgeler arası gelir farklılıklarını azaltmak için uygulanan politikaların etkili olup olmadığını 1975-2000 yılları verilerini kullanarak incelemiştir. Analiz sonucunda iller arasındaki gelir farklılığında azalma olmadığı aksine artış olduğu bulgusuna ulaşmıştır. Bu durumun sebebi olarak, kalkınmada öncelikli yöreler (KÖY) politikasının kapsamında bulunan il sayısının kısa sürede artırılması ve politika etkinsizliğinin olduğunu, yatırımların durumu nispeten iyi olan illere doğru kaydığını açıklamıştır.

Köksal (2006) çalışmasında Türkiye’de iller arasındaki gelir farklılıklarının belirleyicilerini incelemiştir. İncelediği büyüme teorilerine göre, büyüme oranı ve gelir düzeyini etkileyecek değişkenler olarak kişi başına sanayi elektrik tüketimi, kişi

başına kamu yatırımı harcamaları, sanayi ve istihdam oranları, devlet il yolları uzunluğunun yüz ölçüm oranı, lise okullaşma oranı ve nüfus payını almıştır. Bu değişkenleri kullanarak 1980-2000 yılları arasında Türkiye'nin illeri arasındaki gelir farklılığı üzerindeki etkilerini ölçmeyi amaçlamıştır. Panel veri analizinin sonucunda bu değişkenlerin gelir farklarının büyük bir kısmını açıkladığını belirtmiştir. Çalışmasından sermaye birikiminin gelir farklılığı üzerindeki etkisinin görece düşük olduğu sonucuna ulaşmıştır. Bu durum içsel büyüme modellerinde desteklenmediğini belirtmiştir. Çünkü bu durum sermayenin marjinal getirisi zaman içinde düşmüş olmasını göstermektedir. Çalışmasındaki bir başka sonuç ise; kişi başı kamu yatırım harcama oranının kişi başına gelir oranını etkilemediğidir. Bunun sebebinin ise 1980 sonrası uygulanan kamu kesiminin ekonomideki rolünü azaltmaya yönelik politikalar olduğunu ifade etmiştir. Sanayi istihdam oranının Türkiye ortalamasına oranı illerin sektörel uzmanlaşmasını ifade etmektedir. Sanayide uzmanlaşan ekonomiler tarımda uzmanlaşanlara göre daha hızlı büyüyeceğinden, sanayi istihdamının artması kişi başı gelirin ortalamaya göre artacağını göstermektedir. İl içindeki yol uzunluğunun il yüzölçümüne oranını, taşıma maliyeti olarak ifade etmektedir. Düşük taşıma maliyetleri, ölçek ekonomilerinin varlığı durumunda üretimin toplam talebin yüksek olduğu yerlerde toplanmasını avantajlı hale getirebilmekte, bunun yol açtığı birikimli nedensellik bölgedeki büyüme hızının ve gelirin daha çok artabileceğini ifade etmiştir. Modeldeki liseye giden öğrenci sayısı beşeri sermaye düzeyini ifade etmektedir. Türkiye'de beşeri sermayenin yüksek olduğu illerde büyüme ve gelir düzeyinin yüksek olduğunu belirtmiştir. İl nüfusunun Türkiye nüfusu içindeki payı değişkeni, pozitif toplanma ve birikimli nedensellik olgusunu ifade ettiğini belirtmiştir. Fakat büyüme ve gelir farklılıklarında, nüfusun dağılımı kişi başı geliri pozitif yönde etkilememektedir sonucuna ulaşmıştır. Bu durumu, beşeri sermayenin pozitif etkisinin, nüfusun niteliğine bağımlı olmasından kaynaklanabileceğini ifade etmiştir. Diğer yandan aşırı nüfuslu illerde negatif yığılma etkilerinin (kalabalıklaşma, çevre kirliliği) olabileceğini ve ekonomik faaliyetlerin çevre illere doğru yayıldığını ifade etmiştir. Türkiye için yaptığı çalışmasında kişi başı geliri azaltıcı yönde etkisi olan değişkenlerin, lise okullaşma oranı, sanayi istihdam oranı, kişi başı sanayi elektrik tüketimi olduğunu ve en çok etkinin beşeri sermaye birikimi tarafından sağlandığını ifade etmiştir. Bu sonuçlara dayanarak iller arası gelir farklılığının azaltılmasını, iller arasındaki eğitim farklarının azaltılmasıyla

sağlanabileceğini açıklamıştır. Bir diğer etkinin ise, illerin nüfus yoğunlaşmasının engellenmesiyle görece kişi başı gelirin artmasının sağlanabileceğini belirtmiştir.

Çatık ve Güçlü (2006) çalışmalarında Türkiye'nin 1990-2000 dönemini bölgesel kalkınmanın iki modeli olan Neoklasik yakınsama ve Post-Kenesyen Verdoon Kanununu kullanarak mekansal etkiler atında analiz etmiştir. Mekansal etkilerin söz konusu olmadığı En Küçük Kareler yöntemi analizi sonucunda Türkiye'de iller arasında koşullu ya da koşulsuz yakınsama bulgusuna ulaşılmadığını açıklamışlardır. İllerdeki insan sermayesi, nüfus artış hızı ve yatırım özelliklerini de alan modelin (Mankiw, Romer ve Weil 1992) kullanıldığı koşullu yakınsama modelinde, koşullu yakınsama hızı koşulsuz yakınsamaya göre daha yüksek olduğunu açıklamıştır. İller arasındaki yakınsama hızının düşük olmasını iller arasındaki yakınsama süreci bakımından zayıf olmasından kaynaklandığını belirtmiştir. Çalışmada bulunan bir başka sonuç ise, Türkiye'deki yatırımların bölgeler arası gelişmişlik farkını azaltıcı bir etkiye sahip olmadığıdır. Verdoom Kanunu analizine göre Türkiye'de illerin imalat sanayideki çıktı büyümesi verimlilikte de bir büyümeye sebep olmaktadır ve imalat sanayisindeki üretim ölçeğe göre artan getiriye sahiptir. Ancak yapılan analizde illerin üretim sürecinde aralarında mekansal etkilerin olduğu bir etkileşimin görülmediğini açıklamıştır.

Yamanoğlu (2008) çalışmasında, Türkiye'de sosyo-ekonomik (demografik gösterge, istihdam, ekonomi ve altyapı) faktörlerin iller arası yakınsama üzerine etkilerini incelemiştir. Analizinde veri temininin güç olması ve sosyo-ekonomik faktörlerin zaman serisi şeklinde elde edilememesi nedenleriyle analizini yatay kesit yöntemiyle yaptığını belirtmiştir. Mutlak yakınsama, iller arasındaki yapısal farklılıkları dikkate almamaktadır. İller arasındaki yapısal farklılıkları kontrol altına almak ve bu farklılıkların yakınsama üzerindeki etkilerini inceleyebilmek için sosyo-ekonomik faktörleri modele ekleyerek, doğrusal olmayan en küçük kareler yöntemiyle modeli tahmin etmiştir. Analizinde kullandığı değişkenler ise şu şekilde sınıflandırılmıştır: Demografik gösterge olarak; şehirleşme oranı, doğurganlık oranı, net göç ve nüfus artış oranını kullanılmıştır. İstihdam göstergeleri olarak; tarım-sanayi-ticaret iş kolu, işgücüne katıla oranı, işsizlik oranı ve çalışan-işverenin istihdamdaki payı

kullanılmıştır. Ekonomik göstergeler olarak; kişi başına mevduat-kredi miktarı, kamu yatırımı-teşvikleri, belediye giderleri, ithalat-ihracat miktarları kullanılmıştır. Altyapı göstergesi olarak; asfalt yol uzunluğunu kullanmıştır. Çalışmasında ulaştığı bulgularda Türkiye’de 67 ilin 1990-2001 döneminde yıllık yaklaşık %0,7 oranında mutlak yakınsamanın olduğunu ortaya koymuştur. Çalışmasında demografik, istihdam, ekonomik ve altyapı göstergelerini kullanmıştır. Analizini 1990-1995 ve 1995-2000 olmak üzere iki alt döneme ayırmıştır. 1990-195 alt dönemindeki analizinde iller arasında yakınsama bulgusuna ulaşamamıştır fakat 1995-2000 alt döneminde yıllık yaklaşık %1,8 oranında kuvvetli bir mutlak yakınsamanın olduğu sonucuna ulaşmıştır.

Kuştepli ve Hallaç (2008) çalışmasında Türkiye’de bölgeler arası gelirin ve kişi başına gelirin yakınsayıp yakınsamayacağını araştırmıştır. Bunun için Türkiye’de 1990-2001 döneminde yedi ana bölgeye ait kişi başı GSYİH’ nın yakınsaması panel birim kök testleri kullanılarak incelenmiştir. Ülke genelinde gelir dağılımındaki eşitsizliğin giderilmesi, kişi başına gelir düzeylerinin birbirine yakınsamasıyla mümkün olacağını ifade etmiştir. Ülkelerin üretim fonksiyonları benzer yapıya sahipse, görece olarak yoksul ekonomiler, daha zengin olanlardan daha yüksek bir büyüme oranına sahip olacak, böylece kişi başına gelir düzeyinde yakınsama görülebileceğini ifade etmiştir. Gelir dağılımının bozuk olması bölgesel yoksulluk sorunlarını da beraberinde getirecektir. 2000 yılına ait kişi başı GSYİH verilerine göre, Marmara ve Ege bölgeleri Türkiye ortalamasının üzerinde, Akdeniz ve İç Anadolu bölgeleri Türkiye ortalamasına yakın, Karadeniz, Güneydoğu Anadolu ve Doğu Anadolu bölgeleri ise Türkiye ortalamasının altında bir gelir seviyesine sahip olduğunu açıklamıştır. Çalışmada 1990-2001 dönemi için panel tabanlı birim kök testlerini uygulanmıştır. Panel veri analizini uygulayarak istatistiksel olarak daha güçlü olmayı, sahte regresyon hatasına düşmemeyi amaçlamıştır. Türkiye için 1990-2001 döneminde bölgeler arası GSYİH ve bölgelere göre kişi başı GSYİH değişkenlerini kullanarak panel birim kök testlerini uygulamıştır. Testin sonucunda bölgeler arası GSYİH değişkeni için, bölgeler arası bir yakınsamanın olmadığı sonucuna ulaşmıştır. Ayrıca kişi başı GSYİH değişkeni için de ülke çapında bir yakınsama görülmediğini ifade etmiştir. Türkiye için kullanılan bu iki değişkenle yapılan panel birim kök testlerinde yakınsama olmadığını ortaya koymuştur.

Aslan ve Kula (2008) alışmasında Neoklasik teorinin öngördüğü yakınsama hipotezinin, yapılan Türkiye araştırmalarının çoğunda sağlanmadığını ifade etmiştir. Neoklasik teoriye alternatif olan bir görüş ise Teknolojik Açık yaklaşımdır. Teoride ülkelerin teknoloji seviyeleri, gelir farklılıklarını açıklayan en önemli nedendir. Gelir odaklı yakınsama çalışmalarının yönü teknolojik açık teoremine doğru döndüğünü ifade etmiştir. Çalışmasında da Türkiye’de teknoloji açığını incelemiştir. Türkiye’de iller bazında teknoloji açığını 1995-2001 dönemi için genelleştirilmiş moment metodu ile incelemiştir. Analizin sonucunda eğitim unsurlarının iller arasındaki teknoloji açığının kapatılmasında önemli bir unsur olduğu açıklamıştır. İller arasındaki teknolojik açığın kapatılması yani bilgi transferinin sağlanması için eğitime önem verilmesi gerektiğini belirtmiştir.

III. İÇSEL BÜYÜME VE BÖLGELER ARASI YAKINSAMA ANALİZLERİNİN TÜRKİYE EKONOMİSİNDE TEST EDİLMESİ

3.1. Türkiye Ekonomisinin İçsel Büyüme Modeli Çerçevesinde Değerlendirilmesi

Çalışmanın bu bölümünde Türkiye Ekonomisinde yakınsama ve beşeri sermaye teorisine farklı bir çerçevede yaklaşılacaktır. Bu bağlamda TÜİK hane halkı verilerinden yararlanılacaktır. Bu incelemeye geçmeden önce genel analizlere vurgu yapılmasında fayda vardır. Literatüre bu çerçevede yaklaşılması gerekir. Beşeri sermaye çalışmalarında farklı noktalar üzerinde durulsa da bu noktalar genellikle birbirinden çok uzak değildir.

Çalışmada öncelikle literatürdeki genel kabul çerçevesindeki değerlendirmelere değinmek gerekir. Bu bağlamda öncelikle beşeri kalkınma indeksi ve beşeri sermaye ilişkisine vurgu yapılacaktır. Beşeri kalkınma indeksinin ülkelerin gelişmişlik düzeyi analizinde kullanılması Birleşmiş Milletler Kalkınma Teşkilatı (UNDP) çalışması ile başlamıştır. Çalışmanın önemi iktisadi gelişmenin büyüme hızı dışındaki değişkenler özellikle refah değişkenleri göz önüne alarak değerlendirilmesidir.

UNDP beşeri kalkınma raporlarında, bir toplumun gerçek zenginliğinin, temiz ve sağlıklı bir çevrede yaşayan, sağlıklı ve özgün bir yaşam ortamından faydalanabilen vatandaşlar ile sağlanabileceği belirtilmektedir.

Beşeri sermayeyi sadece eğitimle özdeşleştirmek mümkün değildir. İnsanın niteliğini vurgulayan beşeri sermayede eğitimin yanında sağlık, dinamik nüfus miktarı ve beyin göçü gibi faktörleri de eklemek gerekmektedir. Bu bağlamda beşeri kalkınma; bireylerin uzun ve sağlıklı bir yaşamı, bilgi edinmeyi ve iyi bir yaşam standardı için gerekli koşulların sağlanmasını ifade etmektedir.

Beşeri kalkınma düzeyinin ilk boyutu uzun ve sağlıklı bir yaşamı ifade eden ortalama yaşam beklentisidir. Bireylerin iyi beslendiği ve sağlık hizmeti aldığı bir ortamda, ortalama yaşam beklenti süresi artmaktadır. Beşeri sermayenin kullanılmadığı her

zaman dilimi onun kaybı anlamına gelmektedir. Sağlık ve beslenme konularında nispeten daha iyi olan ülkelerde ortalama yaşam süresi diğer ülkelere göre daha uzun olacaktır.

Beşeri kalkınmanın ikinci boyutu bilgi ve eğitimidir. Bilgi ve eğitim düzeyinin en önemli belirleyicileri, okur-yazarlık durumu ve okullaşma oranıdır. Gelişmekte olan ülkelerin çoğu eğitilebilir genç nüfusa sahiptir, dolayısıyla bu nüfusun eğitilmesi halinde söz konusu ülkelerin gelişmiş ülkeleri kolaylıkla yakalayabilecekleri de vurgulanmaktadır. Buna benzer şekilde O'Neill'in çalışmasında okullaşma bağlamında eğitim-büyüme ilişkisini incelemiştir. Az gelişmiş ülkelerin sayısal olarak okullaşma ve eğitim alanında diğer gelişmiş ülkelerle olan açığı son zamanlarda daha da kapattığını tespit etmiştir. Ancak eğitimden elde ettikleri getiri bakımından gelişmiş ülkelerin çok gerisinde olduğunu vurgulanmıştır. Bir başka çalışma sonucu olarak; Barro ilave bir yıllık eğitim düzeyinin iktisadi büyümeyi %0.44 oranında arttırdığını tespit etmiştir.

Beşeri kalkınmanın üçüncü boyutu ise iyi bir yaşam standardı için gerekli koşullara sahip olmaktır. Sermayenin verimli olarak değerlendirilebilmesi için kişinin maddi imkanlar ve sosyal ilişkiler alanında memnun edilmesi gerekmektedir. Ayrıca beşeri sermayenin etkin bir şekilde kullanılabilmesi için fiziki sermaye ile olan tamamlayıcılık ilişkisinin kurulması da gerekmektedir. Bu boyutu değerlendirebilmek için kullanılan veri, ortalama gelir düzeyidir. Ülkeler arasındaki farkları arındırabilmek için de satın alma gücü paritesi ile hesaplanmış gayri safi yurtiçi hasıla (GSYİH) verileri kullanılmaktadır.

Beşeri kalkınma indeksinin hesaplanmasında değişik yöntemler izlenebilmektedir. Yoksullaşma indeksi ülkenin herhangi bir boyut için aldığı değer, en yüksek değerden çıkarılarak farkı bulunur. Elde edilen bu fark en yüksek ve en düşük değerler arasındaki farka bölünür. Beşeri kalkınma indeksini oluşturan üç boyut için her ülkeye ait olmak üzere ayrı indeks oluşturulmaktadır. Bu indeksler toplanarak aritmetik ortalamaları alınmakta ve bu değer 1'den çıkarılarak ülkenin beşeri kalkınma indeks değerine ulaşılmaktadır.

Türkiye'nin beşeri kalkınma göstergeleri diğer ülkeler ile karşılaştırılırsa Türkiye'nin durumu daha net görülecektir. UNDP'nin 2007 yılına ait beşeri kalkınma raporunda Türkiye ile gelişmiş ve gelişmekte olan ülkeler ile az gelişmiş ülkeler karşılaştırılarak aşağıdaki tabloda incelenmiştir.

Tablo 1: Türkiye'nin 2007 Yılına Ait Kalkınma Göstergeleri ve Dünya Ülkeleri Karşılaştırması

	Beşeri Kalkınma İndeksi	Yaşam Beklentisi (yıl)	Birleştirilmiş Okula Kayıt Oranı (%)	gsyh YÜZDESİ (PPP US\$)	Eğitim İNDEKSİ	GSYH indeksi
Turkey	0.806	71.7	71.1	12955	0.828	0.812
Argentina	0.866	75.2	88.6	13236	0.946	0.815
Australia	0.970	81.4	114.2	34923	0.993	0.997
Bahrain	0.895	75.6	90.4	29723	0.893	0.950
Belgium	0.953	79.5	94.3	34935	0.908	0.974
Brazil	0.813	72.2	87.2	9567	0.891	0.761
Bulgaria	0.840	73.1	82.4	11222	0.930	0.788
Canada	0.966	80.6	99.3	35812	0.991	0.982
Chile	0.878	78.5	82.5	13880	0.919	0.823
China	0.772	72.9	68.7	5383	0.851	0.665
France	0.961	81.0	95.4	33674	0.933	0.978
Hungary	0.879	73.3	90.2	18755	0.960	0.874
India	0.612	63.4	61.0	2753	0.643	0.553
Indonesia	0.734	70.5	68.2	3712	0.840	0.603
Italy	0.951	81.1	91.8	30353	0.965	0.954
Japan	0.960	82.7	86.6	33632	0.949	0.971
Kazakhstan	0.804	64.9	91.4	10863	0.964	0.782
Korea, Rep.	0.937	79.2	98.5	24801	0.988	0.920
Kuwait	0.916	77.5	72.6	47812	0.875	1.00
Libya	0.442	57.9	57.6	362	0.562	0.215
Malaysia	0.829	74.1	71.5	13518	0.851	0.819
Mexico	0.854	76.0	80.2	14104	0.886	0.826
Netherlands	0.964	79.8	97.5	38694	0.985	0.994
Niger	0.34	50.8	27.20	627	0.282	0.307
Oman	0.846	75.5	68.2	22816	0.790	0.906
Pakistan	0.572	66.2	39.3	2496	0.492	0.537
Poland	0.880	75.5	87.7	15987	0.952	0.847
Portugal	0.909	78.6	88.8	22765	0.929	0.906
Qatar	0.910	75.5	80.4	74882	0.888	1.00
Romania	0.837	72.5	79.2	12369	0.915	0.804
Russian Federation	0.817	66.2	81.9	14690	0.933	0.833
Saudi Arabia	0.843	72.7	78.5	22.935	0.828	0.907
Singapore	0.944	80.2		49704	0.913	1.00
Slovak Republic	0.880	74.6	80.5	20076	0.928	0.885
Slovenia	0.929	78.2	92.8	26753	0.969	0.933
South Africa	0.683	51.5	76.8	9757	0.843	0.765
Spain	0.955	80.7	96.5	31560	0.975	0.960

* UNDP Beşeri Kalkınmışlık İndeksinden Düzenlenerek Alınmıştır, 2009

Tablodaki ülkeler seçilirken beşeri kalkınmışlık düzeyi 4 gruba (çok yüksek, yüksek, orta ve düşük) ayrılmış olan ülkeler içinden seçilmiştir. Yüksek beşeri kalkınma düzeyine sahip 44 ülke içinde Türkiye 39. Sırada bulunmaktadır. (38 ülke çok yüksek, 44 ülke yüksek, 74 ülke orta, 23 ülke düşük beşeri kalkınmışlık düzeyine sahiptir)

Türkiye'nin beşeri kalkınma indeksinde yıllar itibarıyla bir gerileme söz konusudur. Sıralamadaki gerilemenin getirdiği bir başka sonuç ise, orta beşeri kalkınma düzeyine sahip ülkelerin üst sıralarından orta sıralarına kadar gerilemiş olmasıdır. Türkiye'nin sıralamada gerilemesinin sebepleri olarak diğer ülkelerin Türkiye'ye

göre daha hızlı ilerleme sağlamaları ve hesaplama tekniklerindeki ve verilerdeki düzenlemelerin etkisi bulunmaktadır.

Beşeri sermayenin üç boyutu (ortalama yaşam süresi, bilgi ve eğitim, iyi bir yaşam standardı) çerçevesinde Türkiye'nin durumu ve yıllar itibarıyla gelişimi Tablo 1'de gösterilmektedir.

Tablo 2: Türkiye'nin Beşeri Kalkınma Göstergeleri ve Yıllar İtibarıyla Gelişimi

	1960	1970	1975	1980	1985	1990	1995	2000	2005	2007
Doğumda Yaşam Beklentisi, toplam (yıl)	50	56	..	60	62	65	68	70	71	72
Ortalama Yaşam,Yetişkin Toplamı(15 ve üzeri yaş için% olarak)	..	..	62	66	76	79	..	..	88	89
Doğumda Ölüm Oranı (her 1,000 canlı doğum için)	163	150	129	103	83	67	52	38	26	21
Ölüm Oranı, 5yaş Altı (her 1,000 kişide)	219	201	171	133	105	82	63	44	29	23
Kamunun Eğitim Harcaması, toplam (% GSMH)	..	..	..	..	2	2	2	3	..	..
Doğum Oranı (Her 1,000 kişi için)	46	39	35	33	29	26	24	21	19	18
Hastane Yatak Sayısı (Her 1,000 kişi için)	2	2	2	2	2	2	2	3	3	3

*Dünya Bankası Verilerlerinden Düzenlenerek Alınmıştır.

Tablo'da Türkiye için 1960-2007 yılları arası verilerine göre beşeri sermaye belirleyicilerinin durumu gözükmemektedir. Sağlık açısından baktığımızda 1000 kişiye düşen yatak sayısının yıllara göre değişimi yok denecek kadar azdır. Doğumda yaşam beklentisi ve ortalama yaşam uzunluğu yıllar itibarıyla artış göstermiştir. Tabloda görülen en belirgin özellik canlı doğum ve 5 yaş altı çocuk ölümleri sayısındaki hızlı düşüştür. Bu durum doğum oranının yıllar itibarıyla azalışıyla kısmen açıklanabilmektedir. Ancak sağlık alanındaki iyileşmenin göstergesi daha ağır basmaktadır. 5 yaş altı çocuk ölümlerinin azalması, beslenmenin iyileşmesi ve sağlık standardının arttığının göstergesidir.

Türkiye farklı bir çerçeveden de bakılabilmeyi düşüncesi ile 41 ülke içinde Türkiye'nin ekonomik ve sosyal durumu belirlenmeye çalışılmıştır. Ülkeler Dünya Bankası veri dosyası içinden rastgele seçilmiştir. Ülkeler seçilir iken gelişmiş, yükselen ve az gelişmiş ülkelerin dosyada bulunmasına önem verilmiştir. Ayrıca geçiş ülkelerinden bazıları da analize dahil edilmiştir.

Tablo 3: Türkiye'nin Ekonomik ve Sosyal Bakımdan 1995 ve 2007 Yılı İndeks Değerlerinin Seçilmiş Bazı Ülkelerle Karşılaştırılması

	1995					2000					2007				
	Doğum Oranı (her 1,000 kişi için)	Ölüm Oranı (her 1,000 kişi için)	İşgücüne Katılım Oranı (15+ yaş toplamında % olarak)	Doğum a Ölüm Oranı (her 1,000 canlı doğum için)	Ölüm Oranı, Yaş Altı (her 1,000 kişide)	Doğum Oranı (her 1,000 kişi için)	Ölüm Oranı (her 1,000 kişi için)	İşgücüne Katılım Oranı (15+ yaş toplamında % olarak)	Doğum a Ölüm Oranı (her 1,000 canlı doğum için)	Ölüm Oranı, Yaş Altı (her 1,000 kişide)	Doğum Oranı (her 1,000 kişi için)	Ölüm Oranı (her 1,000 kişi için)	İşgücüne Katılım Oranı (15+ yaş toplamında % olarak)	Doğum a Ölüm Oranı (her 1,000 canlı doğum için)	Ölüm Oranı, Yaş Altı (her 1,000 kişide)
Turkey	24	7	55	52	63	21	6	50	38	44	18	6	48	21	23
Argentina	20	8	58	23	25	19	8	60	19	21	18	8	62	15	16
Australia	14	7	64	6	..	13	7	63	5	..	14	7	64	5	6
Bahrain	23	3	66	12	16	20	3	65	10	12	17	3	64	9	10
Belgium	11	10	50	6	8	11	10	52	5	6	11	9	53	4	5
Brazil	22	7	65	37	42	21	6	68	28	32	16	6	70	20	22
Bulgaria	9	14	54	15	19	9	14	47	13	16	10	15	51	10	12
Canada	13	7	64	6	7	11	7	65	..	..	11	7	68	5	6
Chile	20	5	56	13	14	17	5	55	10	11	15	5	55	8	9
China	17	7	79	35	44	14	6	78	30	37	12	7	75	19	22
France	12	9	54	5	6	13	9	55	4	6	13	8	56	4	4
High income: OECD	12	9	61	6	8	12	9	61	5	..	12	9	61	5	6
Hungary	11	14	50	11	12	10	13	50	9	9	10	13	51	6	7
India	28	9	60	74	104	26	8	59	68	91	24	8	59	54	72
Indonesia	23	8	66	48	66	21	7	68	36	48	19	6	68	25	31
Italy	9	10	47	6	7	9	10	48	5	5	9	10	49	3	4
Japan	10	7	63	4	6	9	8	62	3	4	9	9	60	3	4
Kazakhstan	17	10	70	48	56	15	10	70	38	44	20	10	69	28	32
Korea, Rep.	16	5	62	6	6	13	5	61	5	5	10	5	61	4	5
Kuwait	21	2	67	10	12	19	2	69	11	13	18	2	67	9	11
Libya	24	4	50	25	28	24	4	51	20	22	23	4	53	16	18
Low & middle income	25	9	67	65	96	23	9	67	60	87	22	8	66	51	74
Malaysia	26	5	62	13	17	23	5	63	11	14	21	4	63	10	11
Mexico	26	5	60	36	45	24	5	60	32	38	19	5	60	29	35
Middle East & North Africa	28	6	49	48	63	25	6	49	40	50	24	6	50	32	38
Netherlands	12	9	59	5	7	13	9	62	5	6	11	8	64	4	5
Niger	54	19	63	131	277	52	17	64	108	230	49	14	64	83	176
Oman	31	3	60	15	19	26	3	58	12	14	22	3	55	11	12
Pakistan	35	9	49	93	119	30	8	51	84	106	27	7	54	73	90
Poland	11	10	58	14	14	10	10	56	8	10	10	10	54	6	7
Portugal	11	10	59	8	10	12	10	61	6	7	10	10	63	3	4
Qatar	20	3	74	17	22	17	3	73	15	19	12	2	77	12	15
Romania	10	12	67	21	27	10	11	63	19	23	10	12	53	13	15
Russian Federation	9	15	62	23	27	9	15	60	20	24	11	15	63	13	14
Saudi Arabia	32	4	54	27	34	28	4	54	23	29	25	4	54	20	25
Singapore	16	5	64	4	..	12	4	66	3	4	10	4	65	2	3
Slovak Republic	11	10	60	11	12	10	10	60	8	10	10	10	60	6	8
Slovenia	10	10	59	6	7	9	9	58	5	5	10	9	59	3	4
South Africa	26	9	53	49	64	25	12	53	56	74	22	17	53	46	59
Spain	9	9	51	5	7	10	9	53	4	6	11	8	57	4	4
Sub-Saharan Africa	43	16	70	105	178	41	15	69	98	164	39	14	70	89	

*UNDP verilerinden düzenlenmiştir.

Tablo 2’de Türkiye’nin durumu gelişmiş ve gelişmekte olan ülkelerle değerlendirilmiştir. Doğum oranı bakımından gelişmiş ülkelerde 9-12 iken Türkiye’de bu durum 24’dür. Bu oran bir hayli fazladır ve Kuveyt, Libya, Afrika gibi az gelişmiş ülkelerle benzer bir orandadır. Gelişmiş ülkelerin ise 2 katı kadardır.

Ölüm oranlarına baktığımızda Türkiye ve bazı gelişmiş ülkelerde 7 olmasına karşın, bazı gelişmiş ülkelede 4-5 gibi daha düşük oranlar vardır. Ancak az gelişmiş ülkelerde bu oran 19’a kadar çıkabilmektedir.

İşgücüne katılım oranı bakımından incelediğimizde; Türkiye 55 ile, gelişmiş ülkeler ortaması olan 60’ın oldukça altındadır. Çin 79 ile birinci sırada yer alırken, gelişmekte olan ülkeler konumunda yer alan Kazakistanda 70’dir. Afrika 49, Libya

50, Bulgaristan 54, Pakistan 49'dur. Bu durumda Türkiye'nin işgücüne katılım oranı oldukça düşük seviyededir.

Doğumdaki ölüm oranları açısından da Türkiye ile gelişmiş ülkeler arasında bir uçurum bulunmaktadır. Türkiye'de 52 iken Endonezya, Kazakistan ve Afrika gibi ülkelerde 48'dir. Buna karşın Avusturalya ve yüksek gelirli OECD ülkelerinde 6 gibi çok düşük bir orandadır. Buna benzer bir durum 5 yaş altı çocuk ölümlerinde de gözlenmektedir, Türkiye'de 63, Afrika'da 64, Orta Doğu'da 45 iken Brezilya, Fransa ve yüksek gelirli OECD ülkelerinde ise 8'dir.

1995 için olan bu değerlendirmede, 2007 yılına gelindiğinde ölüm oranı ve doğumda ölüm oranı yarı yarıya bir azalış göstermiştir. Ancak diğer göstergeler hemen hemen aynı seviyelerde kalmıştır.

Türkiye'nin UNDP beşeri kalkınma indeksindeki sıralaması kişi başına düşen GSYİH sıralamasındaki yerinden 2000 yılı için 24 basamak aşağıdadır. Bu bakımdan Türkiye'nin gelir düzeyi açısından ulaştığı seviyeye beşeri kalkınma açısından oldukça düşük seviyededir. 1995 yılı beşeri kalkınma indeksinde Türkiye'nin gerisinde kalan Filipinler, Romanya, Sri Lanka, Libya ve Küba ile bir üst basamakta bulunan Bulgaristan, 2000 yılı beşeri kalkınma indeksinde Türkiye'nin önüne geçmişlerdir. Tablodaki verilerde Libya'nın 1995-2000 yılları döneminde okullaşma oranını % 66'dan % 90'a ve ortalama yaşam süresini 63,1 yıldan 70,2'ye çıktığı görülmektedir. Ancak yaşam süresi, okur-yazarlık ve okullaşma oranlarının kısa sürede iyileştirilmesi mümkün değildir. Kişi başına düşen gerçek GSYİH 'sını arttıran ülkeler sıralamada daha hızlı yükselmektedir.

Türkiye için eğitim ve sağlık göstergelerine baktığımızda, eğitimde sağlığa göre daha kötü bir düzeyde bulunmaktadır. Ancak benzer ülkelerin okuma-yazma ve okullaşma oranları Türkiye'ye göre daha iyi düzeydedir. Gelir düzeyi bakımından Türkiye'nin eşit olduğu okur-yazarlık oranı ve okullaşma oranı Brezilya, Libya, Kolombiya ve Litvanya'nın gerisinde kalmıştır.

Beşeri sermaye yatırımları olarak tanımlanan eğitim, sağlık ve mesleki göç, dolaylı ve dolaysız yollarla gelir dağılımını etkilemektedir. Ülkenin gelişmişlik düzeyi, genel eğitim seviyesi ve eğitim düzeylerinin dağılımı gibi faktörler beşeri sermaye yatırımları, gelir dağılımını olumlu veya olumsuz etkilemesine neden olmaktadır.

Beşeri sermaye yatırımları iktisadi gelişmeyi, kişisel ve fonksiyonel gelir dağılımı bakımından olumsuz yönde etkilemektedir. Ülkemiz açısından kısıtlı olan bu yatırımlar gelir dağılımının daha da bozulmasına neden olmaktadır.

Dünyadaki temel eğilimler karşısında ülkemizin durumuna ilişkin bazı değerlendirmeler yapılmıştır. Türkiye’de önemli gelir dağılımı, işsizlik gibi sorunlarının yanında, rekabet gücü sorunu da bulunmaktadır.

Türkiye’nin rekabet gücünü artırabilmesi için bilgi ekonomisine geçiş sürecini hızlandırması gerekmektedir. Bu durum bazı yönleriyle açıklanarak dünya genelinde Türkiye’nin yeri belirlenmeye çalışılmıştır.

1999 yılı itibariyle çeşitli ülkelerde Ar-Ge faaliyetlerine ayrılan kaynakların milli gelir içerisindeki payı değerlendirildiğinde, OECD ülkelerinde Ar-Ge harcamalarının GSYİH içindeki payı % 2,5 dolayındadır. Ancak bu durum Türkiye için %0,492 ‘dir. Bu rakamlarla Türkiye, dünya genelindeki 48 ülke arasında 40.sıradadır.

Bilişim ve iletişim teknolojilerinin yoğunluğuyla ilgili olarak 1997 yılı itibariyle, OECD ortalaması % 6.9, AB ortalaması % 5.9 iken Türkiye’de bu oran % 2.6’dır.

Bilgi ekonomisine geçiş sürecinde fiziki olmayan yatırımların payı artmaktadır. Bu yatırımların GSYİH içerisindeki payı 1995 yılı itibariyle OECD ülkeleri ortalamasında yaklaşık yüzde 8 dolayında iken Türkiye’de bu oran % 2,8 gibi düşük bir düzeydedir

Teknolojik açıdan yeteneğimizi ölçmekte kullanılabilecek bir gösterge olarak, on bin işgücü başına araştırmacı sayısı incelendiğinde; Ar-Ge faaliyetinin yoğun olduğu Avustralya, Japonya, İzlanda, Almanya, Fransa, İsviçre gibi ülkelerde on bin işgücü başına araştırmacı sayısı 1996 yılı itibariyle 60-92 kişiyken, Türkiye’de bu sayı 8’dir. AB ortalaması ise 50’dir.

Bilgi ekonomisi göstergelerinden biri de eğitimidir. Ülkemizde milli gelirden eğitime ayrılan kaynaklar düşük düzeydedir. 2000 yılı itibariyle Türkiye’de eğitime yapılan toplam kamu harcamalarının milli gelirden aldığı pay % 3,8 ile 48 ülke içinde 41’nci sıradadır.

2000 yılı itibariyle, işgücünün toplam nüfusa oranı yüzde 32,75 ile 49 ülke arasında en düşük olan ülke Türkiye’dir. Bu durum Türkiye’nin insan kaynaklarından yararlanamadığının bir göstergesidir.

Tablo 4: Patent-Lisans Sayısı Bakımından Türkiye’nin Diğer Ülkelerle Karşılaştırılması

	1990		1995		2000		2007	
	İleri teknoloji ihracatı (%)	Patent, Buluş	İleri teknoloji ihracatı (%)	Patent, Buluş	İleri teknoloji ihracatı (%)	Patent, Buluş	İleri teknoloji ihracatı (%)	Patent, Buluş
Turkey	1	138	1	170	5	277	0	1810
Argentina	..	..	3	..	9	..	7	..
Australia	8	..	15	1784	18	1928	14	2717
Bahrain	..	..	0	..	0	..	0	..
Belgium	..	643	..	732	10	577	7	454
Brazil	7	2389	5	2707	19	3080	12	..
Bulgaria	..	198	..	368	3	231	6	211
Canada	14	2549	15	2431	19	4187	14	4998
Chile	5	169	4	171	4	241	..	..
China	..	..	10	10011	19	25346	30	153060
France	16	12378	19	12419	24	13870	19	14722
High income: OECD	18	519543	20	612884	25	747752	16	820653
Hungary	..	2477	7	1096	26	810	25	689
India	2	1147	4	1545	5	2179	5	..
Indonesia	1	..	7	61	16	156	11	..
Italy	8	..	8	..	9	7877	7	9255
Japan	24	332952	26	333770	28	384201	19	333498
Kazakhstan	..	..	4	1031	4	1399	23	..
Korea, Rep.	18	9082	26	59228	35	72831	33	128701
Kuwait	3	..	2	..	1	..	..	..
Libya	..	10	..	6	..	..	..	..
Low & middle income	..	18656	12	54073	19	71199	19	189652
Malaysia	38	92	46	141	60	206	52	..
Mexico	8	661	15	432	22	431	17	629
Middle East & North Africa	..	564	..	1045	4	1374	..	600
Netherlands	16	2147	24	2123	36	2465	26	2079
Niger	..	..	9	..	15	..	14	..
Oman	2	..	2	..	3	..	0	..
Pakistan	0	23	0	21	0	46	1	..
Poland	..	4106	3	2595	3	2404	4	2392
Portugal	4	101	5	81	6	81	9	250
Qatar	..	..	0	..	0	..	..	..
Romania	2	2752	2	1811	6	1003	4	827
Russian Federation	..	..	..	17551	17	23377	7	27505
Saudi Arabia	..	16	0	28	0	76	1	128
Singapore	40	..	54	145	63	516	46	696
Slovak Republic	..	..	4	269	4	236	5	239
Slovenia	..	..	3	314	5	307	5	331
South Africa	..	5621	6	5549	7	..	6	..
Spain	6	2218	7	2047	8	2710	5	3267
Sub-Saharan Africa	..	5690	..	5641	4	13	..	6

*Dünya Bankası Verilerinden Düzenlenerek Alınmıştır.

Türkiye’nin Ar-Ge bakımından durumunu incelemek için ileri teknoloji gerektiren üretim ihracatı ve patent sayısının ne kadar olduğu incelenmiştir. Türkiye’de ileri teknoloji gerektiren üretim yok denecek kadar az iken gelişmiş ülkelerin ihracatının %25 ileri teknoloji gerektiren üretimle karşılanmaktadır.

Patenti alınmış buluşların sayısına bakıldığında 1895 yılından 2007 yılına kadar bu sayı oldukça artmasına karşın, gelişmiş ülkelerdeki bu sayı Türkiye’nin yüzlerce katı kadar fazladır.

Türkiye’de Ar-Ge’ye olan yatırımların artması ile buluş sayısı ve teknoloji düzeyinin artacağı beklenmektedir. Patenti alınan buluş sayısının azlığı bu alanlarda yapılan yatırımın azlığından ve bu buluşları sağlayacak beşeri sermaye donanımına sahip kişilerin azlığından kaynaklanmaktadır.

İşgücünün cinsiyet dağılımına bakıldığında, kadınlar işgücünün dörtte birini oluşturabilmektedir. Bu oran, nüfusun yarısını oluşturan kadınların potansiyelinden yararlanılamadığı göstermektedir.

İstihdamın sektörel dağılımına bakıldığında, Türkiye sanayi payı olarak en düşük oranlı ülkelerden birisi iken tarım konusunda ise Çin, Hindistan gibi ülkelerle benzerlik göstermektedir. Hizmetler sektörü açısından da gerilerde bulunmaktadır. Bu durumda ülke ekonominin istihdam yaratma gücünün zayıf olması önemli bir etkidir.

Bilgi ekonomisi açısından, 25-64 yaş grubundaki nüfusun, tamamlanan en yüksek eğitime göre yüzde dağılımı; 1996 yılı itibariyle OECD ülkelerinde ortalama olarak, lise altı eğitim düzeyi için yüzde 40, lise için yüzde 40 ve üniversite için % 13 iken Türkiye’deki oranlar sırasıyla % 83, % 11 ve % 6’dır. 1987-1997 döneminde yüksek teknolojlili istihdam % 4,7’den % 5’e yükselmiştir. Ancak düşük teknolojlili istihdamda % 73,8’den % 76,1’e kısmi bir artış söz konusudur. Bilgi yoğunluğu açısından bakıldığında ise, aynı dönemde yüzde 1,7’den yüzde 2,3’e bir artış söz konusudur.

3.2. Türkiye’nin Bölgeler ve İller İtibarıyla Beşeri Kalkınmışlık Düzeyleri

İller itibarıyla hesaplanmış beşeri kalkınma indeksini gösterir tabloya Ek 1’de yer verilmektedir. Ekteki verilere göre Ankara en yüksek beşeri kalkınmışlık düzeyine sahiptir. Ankara’yı İstanbul takip etmektedir. İki il arasında ortalama yaşam süresi ve gelir açısından ise bir farklılık bulunmamaktadır.

Trabzon en yüksek ortalama yaşam süresine sahip (73,3 yıl) iken, düşük ortama yaşam süresi 62,7 yıl ile Erzurum’dur. Ortalama yaşam süresi bakımından Türkiye’de 10 yıllık bir farklılık bulunmaktadır. Dünyadaki ortalama yaşam süresi (66,9 yıl) ile Türkiye kıyaslandığında, dünya ortalamasından 2,4 yıl daha fazladır. Ancak OECD ülkelerinden ise 7,1 yıl daha az ortalama yaşam süresine sahiptir.

Eğitim açısından en yüksek okuma-yazma ve okullaşma oranına sahip iller sırasıyla % 92,8 ve % 89,3 ile Ankara, en düşük il ise % 47,2 ve % 25,2 ile Şırnak'tır. Okuma-yazma ve okullaşma oranları bakımından dünya ortalamasının % 78,8 ve % 64, gelişmekte olan ülkeler ortalamasının % 72,3 ve % 60 olması durumu Türkiye ile kıyaslandığında %84, %60'lık oran ile oldukça geri durumda bulunmaktadır.

Gelir açısından en yüksek seviyeye Kocaeli sahipken en düşük seviyede de Muş bulunmaktadır. Bu durum bölgeler arası gelir dağılımında adaletin sağlanamadığını göstermektedir.

Beşeri kalkınma indeksi açısından kadın-erkek arasındaki farklılığın en yüksek olduğu iller Artvin, Elazığ, Sakarya ve Diyarbakır'dır. Bu durum kadının iktisadi ve sosyal hayattan uzak kalmasını, eğitim imkanlarından erkeklere göre daha az faydalanmasını ifade etmektedir. Bu farkın en düşük olduğu iller ise Kocaeli, Batman, İstanbul ve Kırklareli'dir.

Türkiye için beşeri kalkınma düzeylerini belirlemek amacıyla yapılan çalışmalarda illere göre hesaplamalar yapılmış, iktisadi yapı, yenilikçilik kapasitesi, altyapı ve erişilebilirlik, beşeri sermaye ve sosyal sermaye değişkenlerine göre değerlendirilmiştir. Bu durum Ek 2'deki tabloda gösterilmiştir.

Türkiye'nin en yüksek beşeri kalkınmışlık düzeyine sahip olan bölgeler Ege ve Marmara bölgeleridir. Ege-Marmara bölgesinin beşeri kalkınmışlık düzeyinin yüksek olmasını gelir ve eğitim düzeylerinin yüksek olması sağlamaktadır. Doğu-Güney Doğu bölgesi ise tüm göstergelerde en düşük değerlere sahiptir. Akdeniz, İç Anadolu ve Karadeniz bölgeleri ise orta derecede beşeri kalkınma seviyesinde yer almaktadır.

Ek2 Tablo'da'da iktisadi yapı bakımından en iyi göstergelere Kocaeli başta olmak üzere Kırklareli, Ankara, İstanbul, İzmir, Bolu, Muğla, Tekirdağ, Zonguldak sahiptir. İktisadi bakımdan en düşük olan göstergeye sahip iller ise Şırnak, Muş, Bitlis, Bingöl ve Ağrı olmaktadır. Yenilik buluşu ve patent sayısı bakımından İstanbul başta olmak üzere, İzmir, Ankara, Bursa illerinde diğer illere göre daha yüksek sayılar bulunmaktadır. Beşeri sermaye bakımından İstanbul, İzmir, Isparta, Muğla, Tekirdağ en gelişmiş iller durumundayken, Ağrı, Batman, Bilecik, Mardin, Muş, Siirt ve Şırnak en düşük göstergeli illerdir.

Türkiye'nin 5 yıllık kalkınma planları hedeflerini yıllar itibariyle incelediğimizde, hedefler ihtiyaçlara göre değişmektedir. İlk yıllarda dengeli kentleşme ve yatırım etkinliği kavranları varken daha sonraki yıllarda sosyal eşitlik ve az gelişmiş illerin kalkındırılması eklenmiştir. Son yıllara geldiğimizde göç ve demografik yapı, ulusal kalkınma, bölgesel farklılıkların azaltılması, bölgesel verimliliği artırmaya ilişkin hedefler bulunmaktadır..

Tablo 5: Türkiye'nin 5 Yıllık Kalkınma Planları

Dönem	İlkeler	Yaklaşım ve Politikalar	Hedefler	Araçlar
1. Plan (1963-1967)	-Türkiye ekonomisi kalkınmanın nitelik emeli -Bölgesel Bütüncül kalkınma	-Bölgesel kalkınma -Türkiye kalkınma planının Doğu, Marmara, Çukurova, Anadolü, Zonguldak	-Uzunlari kalkınma -Türkiye ekonomisinde dengeli kalkınma (ulusal kalkınma ve gelir dağılımında) -Yatırım etkinliği	-Finansal teşvikler -Az gelişmiş bölgelere yönelik yatırım teşvikleri -Ölçüm sistemleri
2. Plan (1968-1972)	-Ulusal kalkınma planının kalkınmanın nitelik emelinde	-Bölge ve kalkınma -Ulusal kalkınma planında	-Uzunlari kalkınma -Türkiye ekonomisinde dengeli kalkınma -Yatırım etkinliği	-Finansal teşvikler -Az gelişmiş bölgelere yönelik finansal teşvikler -Araştırma projeleri -Kırsal kalkınma
3. Plan (1973-1977)	-Bölgesel kalkınma planının geliştirilmesi -Bölge kalkınma planının kalkınma planı	-Bölge ve kalkınma -Ulusal kalkınma planında	-Uzunlari kalkınma -Türkiye ekonomisinde dengeli kalkınma -Yatırım etkinliği	-Finansal teşvikler -Az gelişmiş bölgelere yönelik kalkınma programları -Emisyon, kalkınma -Ulusal kalkınma -Kırsal kalkınma -Kırsal kalkınma
4. Plan (1978-1982)	-Bölgesel kalkınma planının kalkınma planı	-Bölge ve kalkınma -Ulusal kalkınma planında	-Uzunlari kalkınma -Türkiye ekonomisinde dengeli kalkınma -Yatırım etkinliği	-Finansal teşvikler -Az gelişmiş bölgelere yönelik kalkınma programları -Emisyon, kalkınma -Ulusal kalkınma -Kırsal kalkınma -Kırsal kalkınma
5. Plan (1983-1987)	-Bölgesel kalkınma planının kalkınma planı	-Bölge ve kalkınma -Ulusal kalkınma planında	-Uzunlari kalkınma -Türkiye ekonomisinde dengeli kalkınma -Yatırım etkinliği	-Finansal teşvikler -Az gelişmiş bölgelere yönelik kalkınma programları -Emisyon, kalkınma -Ulusal kalkınma -Kırsal kalkınma -Kırsal kalkınma
6. Plan (1988-1991)	-Bölgesel kalkınma planının kalkınma planı	-Bölge ve kalkınma -Ulusal kalkınma planında	-Uzunlari kalkınma -Türkiye ekonomisinde dengeli kalkınma -Yatırım etkinliği	-Finansal teşvikler -Az gelişmiş bölgelere yönelik kalkınma programları -Emisyon, kalkınma -Ulusal kalkınma -Kırsal kalkınma -Kırsal kalkınma
7. Plan (1992-2000)	-Bölgesel kalkınma planının kalkınma planı	-Bölge ve kalkınma -Ulusal kalkınma planında	-Uzunlari kalkınma -Türkiye ekonomisinde dengeli kalkınma -Yatırım etkinliği	-Finansal teşvikler -Az gelişmiş bölgelere yönelik kalkınma programları -Emisyon, kalkınma -Ulusal kalkınma -Kırsal kalkınma -Kırsal kalkınma
8. Plan (2001-2005)	-Bölgesel kalkınma planının kalkınma planı	-Bölge ve kalkınma -Ulusal kalkınma planında	-Uzunlari kalkınma -Türkiye ekonomisinde dengeli kalkınma -Yatırım etkinliği	-Finansal teşvikler -Az gelişmiş bölgelere yönelik kalkınma programları -Emisyon, kalkınma -Ulusal kalkınma -Kırsal kalkınma -Kırsal kalkınma
9. Plan (2006-2010)	-Bölgesel kalkınma planının kalkınma planı	-Bölge ve kalkınma -Ulusal kalkınma planında	-Uzunlari kalkınma -Türkiye ekonomisinde dengeli kalkınma -Yatırım etkinliği	-Finansal teşvikler -Az gelişmiş bölgelere yönelik kalkınma programları -Emisyon, kalkınma -Ulusal kalkınma -Kırsal kalkınma -Kırsal kalkınma

İllerin gelir, gelişmişlik düzeyleri ve beşeri sermayeleri bakımından incelediğimizde farkların olduğu saptanmıştı. Bu politikalar, bulguları destekler niteliktedir. İller ve bölgeler bazında bulunan farklılıklar sonucunda göç gibi başka sorunlar da ortaya çıkmıştır. Bunlara ilişkin hedeflerin kalkınma planlarına eklendiği Tablo5’ de görülmektedir.

İllerin GSYİH değerleri sıralanması bakımından 1987-2000 yılları arasındaki değişimine baktığımızda; 1987 yılı verilerine göre en yüksek gelire sahip iller sırasıyla Kocaeli başta olmak üzere, İstanbul, İzmir, Muğla, Bursa, Bilecik, Ankara, İçel, Kırklareli ve Tekirdağ’dır. 1987 yılı verilerine göre en düşük gelire sahip iller sırasıyla; Ağrı, Muş, Bingöl, Hakkari, Bitlis, Kars, Van, Gümüşhane, Tunceli, Ordu illeri bulunmaktadır. En yüksek kişi başı GSYİH sahip Kocaeli, en düşük kişi başı GSYİH sahip Ağrı ilinden 15 kat daha fazla gelire sahiptir. Ağrı ile İstanbul arasındaki bu oran farkı yaklaşık 9 kat bulunmaktadır. Bu durum Türkiye ortalaması ile kıyaslandığında ise; Ağrı’nın kişi başı GSYİH’sı Türkiye ortalamasının 1/5’i kadardır. Aynı durumları 2000 yılına gelerek incelediğimizde; en yüksek kişi başı GSYİH’ya sahip iller Kocaeli başta olmak üzere sırasıyla Yalova, Karabük, Bolu, Bilecik, Kırklareli, İzmir, Muğla, İstanbul, Manisa, Tekirdağ ve Bursa bulunmaktadır. En düşük kişi başı GSYİH sahip iller ise sırasıyla Hakkari, Şırnak, Ağrı, Muş, Bitlis, Ardahan, Bingöl, Van, Iğdır, Kars bulunmaktadır. Gelir bakımından yükselen iller bulunmaktadır. Genel olarak kişi başı gelirde artış gözlenmektedir fakat en yüksek gelire sahip iller ile en düşük gelire sahip iller arasındaki fark oldukça büyük durumdadır. 2000 yılı verilerine göre Kocaeli’nin kişi başı geliri Hakkari’nin 13,7 katı kadardır. Yalova’nın kişi başı geliri, Hakkari’nin 11,6 katı , İstanbul’un kişi başı geliri Hakkari’nin 8,3 katı kadardır. Türkiye ortalaması kişi başı geliri, Hakkari’nin gelirinin 5.5 katı kadardır. Genel olarak değerlendirdiğimizde kişi başı gelirde atma gözlenmektedir. Bazı illerdeki artışlar sebebiyle sıralamada ilerleyen ve gerileyen iller bulunmaktadır. Ancak en yüksek gelire sahip iller ile en düşük gelire sahip iller arasındaki oran farkı, ve Türkiye ortalamasına göre olan oran farkı değişmemiştir. Bu bakımdan iller arasındaki gelir yakansaması bazı iller için gerçekleşmişken, tüm illerin birbirine yakınsaması için aynı durumun gerçekleşmediği görülmektedir.

3.3. Emek Piyasasında Bölgesel Yakınsama

Bu bölümde emek piyasasına, bölgesel yakınsama analizi çerçevesinde devam edilecektir.

Bu çalışmada kullanılacak veriler TUIK hane halkı işgücü anketi sonuçlarıdır. 2000-2006 yılları arasını kapsamaktadır. Ankette 2000, 2001,2002 ve 2003 yıllarında 47 soru sorulmuş ve 2000 yılı için 288735 kişiyle, 2001 yılı için 299695 kişiyle, 2002 yılı için 300689, 2003 yılı için 292182 kişi ile görüşülmüştür. 2004 yılında soru tabanında değişiklikler nedeniyle 77 soru sorulmuş ve 472837 kişiyle görüşülmüştür. 2005 ve 2006 yıllarında ise 73 soru sorularak, 2005 yılında 490040 kişi ile,2006 yılında 497137 kişiyle görüşülmüştür. Analizde 2000-2006 yıllarını kapsayan 7 yılın analizi yapılmıştır. Frekans ve çapraz tablolar panel analizinden elde edilen sonuçlardır. Panel data analizi için veriler oluşturulurken ortak olmayan sorular dışarıda bırakılmıştır. TUIK verilerinden incelenen 47 ortak soru için toplamda 2641315 kişi ile görüşüldü.

3.3.1. Frekans Dağılımı Genel Bilgiler

Frekans dağılımları açıklanırken 2000-2006 yıllarını kapsayan panel sonuç tabloları görülmektedir. Her yıla ait frekanslar çıkarılmış ancak dönemin uzunluğu ve tabloların fazlalığı nedeniyle tablolar eklerde yer almıştır.

Yıllar itibariyle ortak sorulara cevap veren kişiler, aynı sayıda olacak şekilde analize dahil edilebilirdi. Bu yöntem paneli daraltıp analizi kısırlaştıracaktı. Her soruya cevap vermeyen kişi sayısı farklılaşmaktadır. Aynı kişiler benzer sorulara cevap verse bu kısırlaşma ortaya çıkmayabilirdi. Ancak bu gerçekleşmediğinden kısırlaşmadan kaçınıldı.

Yapılan çapraz tablolara ilişkin frekans tabloları aşağıda verilmiştir. Bu tablolar tüm yılları (2000-2006) kapsayan verileri içermektedir. Ancak diğer yıllara ilişkin frekans ve çapraz tablolar Ek'te yer almaktadır.

Tablo 6: Bölgeler, Eğitim Durumu, İş Arama Durumu, Cinsiyet, Sosyal Güvenlik, Çalışılan İşyeri Durumu, Bu Yer/Kuruluş/İş'teki Durum Sorularına İlişkin Frekans Tablosu

	nuts1	s9	s33	s3	s25	s18	s23
N	1460014	2641315	1115329	2641315	761782	730567	1097722
Ortalama		1,96			1,49		
Std. Sapma		1,623			0,5		
Varyans		2,634			0,25		
Range		6			1		

*Nuts1 bölgeleri, s9 eğitim düzeyini (en son bitirilen okul), s33 iş arama durumunu, s3 cinsiyet durumunu, s25 sosyal güvenliğe kayıtlı olma durumunu, s18 çalışılan işyeri durumunu, s23 çalışılan bu yer/kuruluş/iş'teki durumunu ifade etmektedir.

Tablo 6'da bölge durumu sorusunu 1,460,014 kişi, eğitim durumunu 2.641.315 kişi (ankete katılan bütün kişilerin sayısı), iş arama durumunu 1.115.329 kişi, cinsiyet durumunu 2.641.315 kişi, sosyal güvenliğe kayıtlı olma durumunu 761.782 kişi, çalışılan işyeri durumunu 730.567 kişi, çalışılan bu yer/kuruluş/iş'teki durum sorusunu 1.097.722 kişi cevaplamıştır.

Tabloda s9 ve s3 sorularını ankete katılan bütün kişiler cevaplamasına karşın, sosyal güvenliğe kayıtlı olma durumu sorusunu ankete katılan kişilerden yaklaşık dörtte biri cevaplamıştır. Bu durum sosyal güvenliğe kayıtlı olma durumunun genel değerlendirilmesinde yeterli gözükmemektedir. Ancak çalışmayanlar ve iş arayanlar da göz önünde bulundurulduğunda, cevaplayan sayısı yeterlilik kazanmaktadır.

Tabloda s23 sorusunu cevaplayanlar ile s18 sorusunu cevaplayanlar arasında farklılık bulunmaktadır. Bu sorulardan birini cevaplayanın, diğerini de cevaplaması beklenirdi.

Tablo 7: Bu Yer/Kuruluş/İşte Yapılan İş, Nasıl Bir İş Arandığı, Niçin Başka Bir İş Aradığı, Ek İşte Çalışma Durumu, Okur Yazarlık, Bir Öğretim Kurumuna Devam Edip Etmediği Durumu Sorularına İlişkin Frekans Tablosu

	s45kod	s39	s32	s26	s10	s8
N	418091	203031	160033	847698	2501625	2368687
Ortalama					1,71	
Std. Sapma					0,464	
Varyans					0,215	
Range					2	

*s45kod çalışılan bu yer/kuruluş/iş'teki yapılan işi, s39 ne tür bir iş arandığı durumunu, s32 niçin başka bir iş arandığını, s26 ek işte çalışıyor olma durumunu, s8 okur yazarlık durumunu, s10 bir okula devam edip etmeme durumunu ifade etmektedir.

Tablo'da s45kod sorusuna 418.091 kişi, s39 sorusuna 203.031 kişi, s32 sorusuna 160.033 kişi, s26 sorusuna 847.698 kişi, s10 sorusuna 2.501.625 kişi, s8 sorusuna 2.368.687 kişi cevap vermiştir.

Tabloda s45kod sorusunu cevaplayan kişi sayısı, buna benzer soruları cevaplayanların yarısı kadardır.

Tabloda s39 sorusunu cevaplayan kişi sayısı, anket yapılan kişi sayısının yaklaşık %8'i kadardır. Bu durum iş arama durumu sorusunu cevaplayanlar açısından az gözükmemektedir. Ancak iş arayanların sayısının az olmasından da kaynaklanabilmektedir. Anket yapılan yıllardaki işsizlik oranı yaklaşık %10 olması bakımından, gerçekte örtüşmektedir.

Tabloda s32 sorusuna cevap verenlerin sayısı az gibi görünmesine karşın s39 ile benzerlik göstermektedir.

Tabloda s26 sorusuna cevap verenler, ankete katılan toplam kişi sayısının yaklaşık %32'si kadardır. Bu durum iş arama sorusuna katılan sayısı bakımından benzerlik göstermektedir. Ancak ek işte çalışmayan kişilerin bu soruya cevap vermedikleri düşünüldüğünde, durum daha da açıklayıcılık kazanmış olmaktadır.

Bu Tablo7'de s10 ve s8 sorularına, ankete katılanların neredeyse tamamı cevap vermiştir. Bu bakımdan beşeri sermaye düzeyini belirlemeye yönelik eğitimle ilgili soruların yüksek oranda açıklayıcı olduğu düşünülmektedir.

3.3.2 Bölgelere İlişkin Çapraz Tablolar

Bu bölümde incelenen çapraz tablolar, beşeri sermaye, kayıt dışılık, istihdam ve iş yeri gurubu olmak üzere ayrı bölümlerde incelenmiştir.

3.3.2.1. Beşeri Sermayeye İlişkin Çapraz Tablolar

Bölgelere göre eğitim durumunu cinsiyet bakımından incelediğimizde, eğitim almak açısından bölgelere göre farklılıklar ve bu farkların kadın ya da erkekte fazla olduğu bölgeleri belirlemek analizimiz açısından önem arz etmektedir. Bölgeler göre olan eğitim farkı beşeri sermaye dağılımı açısından ve bölgelerin birbirine yakın mı uzak

mı olduğunu göstermektedir. Ayrıca eğitimli işgücü oluşması ve eğitim eşitliği açısından kadın ve erkekler arasında farklılık var olup olmadığını incelemek için bu üç soruya ilişkin çapraz tablo aşağıda verilmiştir.

Tablo 8: Bölgeler için Eğitim Durumu ve Cinsiyet Sorularına İlişkin Çapraz Tablo

Count			nuts1 * s9 * s3 Çapraz Tablo							
s3			s9						Total	
			0	1	2	3	4	5		6
1	nuts1	1	10702	14504	27662	12774	9374	4395	6468	85879
		2	3634	4820	11209	4363	2248	3005	2162	31441
		3	12291	16968	38392	14256	7319	7308	6733	103267
		4	8775	11701	21822	10832	5541	7005	4574	70250
		5	7328	9560	16386	8475	6029	4029	5371	57178
		6	12578	15851	22277	10405	6619	4129	4687	76546
		7	6105	7660	11172	5767	3382	2181	2196	38463
		8	8930	11941	20606	9217	4699	5117	3620	64130
		9	3592	5180	7440	3762	2527	1864	1879	26244
		10	7765	9397	7817	4380	3292	1498	1403	35552
		11	11154	12798	8706	5260	3969	1316	1470	44673
		12	21245	25383	15807	8519	6394	1084	2167	80599
Total		114099	145763	209296	98010	61393	42931	42730	714222	
2	nuts1	1	16559	15030	29788	9698	8384	3156	4872	87487
		2	5693	5155	13401	3301	2138	1560	1442	32690
		3	22134	18299	40989	10628	6705	4281	4425	107461
		4	14012	12882	26071	7892	4658	3584	2800	71899
		5	12807	9668	20191	6323	5037	2609	3700	60335
		6	21552	15757	23300	7841	5715	2719	3067	79951
		7	10882	8281	13022	4150	2284	1288	1081	40988
		8	17557	12782	24071	6817	3817	2401	1996	69441
		9	8240	5167	7523	2699	1855	1247	1039	27770
		10	13930	9444	7744	2838	1638	754	772	37120
		11	21475	12415	7821	2634	1969	628	570	47512
		12	39471	23411	11277	4489	2871	646	973	83138
Total		204312	148291	225198	69310	47071	24873	26737	745792	

*Nuts1 bölgeleri, s9 eğitim düzeyini (en son bitirilen okul), s3cinsiyet durumunu ifade etmektedir.

**nuts1 için; 1:İstanbul, 2:Batı Marmara, 3:Ege, 4:Doğu Marmara, 5:Batı Anadolu, 6:Akdeniz, 7:Orta Anadolu, 8:Batı Karadeniz, 9: Doğu Karadeniz, 10: Kuzey Doğu Anadolu, 11:Orta Doğu Anadolu, 12:Güney Doğu Anadolu bölgelerini ifade etmektedir.

***s9 için; 0: 6 yaşından küçük veya okur-yazar olmayanlar, 1:Okur-yazar olup bir okul bitirmeyenler, 2:ilkokul, 3:Ortaokul/mesleki ortaokul ve ilköğretim, 4:Genel lise, 5:Meslek Lisesi, 6: yüksekokul/fakülte ve üzeri bir okul bitirme durumunu ifade etmektedir.

****s3; 1: Erkek, 2: Kadın.

Bu sorulara cevap veren kadın ve erkek sayısı birbirine yakındır. Toplam olarak baktığımızda yüksek okul ve üzerini bitirenler erkeklerde yaklaşık 43000 iken kadınlarda 27000'dir. Bu oranlar ortaokul ve üzeri okul bitirme durumlarında yaklaşık olarak aynıdır. Okur-yazar olup bir okul bitirmeyen ve ilkokul mezunu olanlar toplamında ise birbirine yakın sayıdadır. Ancak 6 yaşından küçük veya okur-yazar olmayan kişi sayısına bakıldığında erkekler yaklaşık 114000 iken kadınlar 204000 kişi kadardır. Bu durum 6 yaşından küçük kız çocuk sayısının çokluğundan ya da okula gitmemiş okuma yazma bilmeyen kadın sayısının çok olduğundan kaynaklanmaktadır. Bu durumu bölgeler açısından incelediğimizde (Tablo 9'da); okur-yazar olmayan veya 6 yaşından küçük kişiler en çok Güney Doğu Anadolu bölgesinde bulunmaktadır. Bu durum 6 yaşından küçük çocuk sayısıyl

açıklanamayacak kadar çoktur. Bu durum aşağıdaki tabloda daha açık gözükmetedir.

Tablo 8’i daha ayrıntılı olarak analiz edebilmek için yaş guruplarının bölgelere göre dağılımı ayrı bir çapraz tabloda incelenmiştir. Doğu bölgelerindeki küçük yaş guruplarını ortaya koymak açısından bu durum önemlidir. Ayrıca okuma yazma bilmeyen veya 6 yaşından küçük olan kişi sayısını ortaya koymak ve Tablo 8’in açıklayıcılığını artırmak açısından bu iki soru ayrı bir tabloda ele alınmıştır.

Tablo 9: Bölgeler Göre Yaş Furuplarını Gösteren Çapraz Tablo

		s4 * nuts1 Çapraz Tablo												
Count														
		nuts1												
		1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	Total
s4	1	13520	3784	13469	10609	8757	13653	6795	9190	3844	7853	10985	20200	122659
	2	21615	6454	23594	16936	14508	22458	11172	15984	6730	13171	17868	33675	204165
	3	9430	2929	10448	7445	6282	9358	4989	7427	3021	5374	7440	14661	88804
	4	15301	4629	17534	12038	10814	14491	7658	11740	4838	7509	10224	19455	136231
	5	14627	4263	15724	12085	9515	11866	6122	10001	3902	5852	7506	12834	114297
	6	16298	4748	16155	12598	9401	12309	5724	9971	3895	5130	6571	11673	114473
	7	15460	4860	16437	11829	9173	11989	5821	9367	4036	5027	6058	10212	110269
	8	13348	5149	15556	10490	8709	11107	5440	8733	3795	4185	5051	8639	100202
	9	13361	5354	16511	10522	8670	11453	5486	10176	3900	4348	4851	8145	102777
	10	10675	4807	14993	9240	7088	9137	4496	8906	3441	3053	3685	5726	85247
	11	9349	4206	13159	8036	6468	8115	3956	8226	2929	2760	3267	5157	75628
	12	6520	3396	10148	5733	5253	6112	3082	6203	2172	2182	2585	3734	57120
	13	4431	2772	7698	4598	3885	4479	2500	5041	1969	1810	1917	3218	44318
	14	9431	6780	19302	9990	8990	9970	6210	12606	5542	4418	4177	6408	103824
Total		173306	64131	210728	142149	117513	156497	79451	133571	54014	72672	92185	163737	1460014

*Nuts1 bölgeleri, s4 yaş guruplarını ifade etmektedir.

**nuts1 için; 1:İstanbul, 2:Batı Marmara, 3:Ege, 4:Doğu Marmara, 5:Batı Anadolu, 6:Akdeniz, 7:Orta Anadolu, 8:Batı Karadeniz, 9: Doğu Karadeniz, 10: Kuzey Doğu Anadolu, 11:Orta Doğu Anadolu, 12:Güney Doğu Anadolu bölgelerini ifade etmektedir.

***s4 için; 1: 0-4 yaşa arası, 2: 5-11 yaş arası, 3: 12-14 yaş arası, 4:15-19 yaş arası, 5:20-24 yaş arası, 6:25-29 yaş arası, 7:30-34 yaş arası, 8:35-39 yaş arası, 9: 40-44 yaş arası, 10: 45-49 yaş arası, 11: 50-54 yaş arası, 12: 55-59 yaş arası, 13: 60-64 yaş arası, 14: 65+ yaş'ı ifade etmektedir.

Tabloda doğu bölgelerindeki çocuk yaş gurubunun, bölgenin toplam nüfusu içindeki yerine baktığımızda Tablo 8’de ifade edilen durumun gerçekliği ortaya çıkmaktadır. Yani okuma yazma bilmeyenlerin çoğunluğunu çocuklar oluşturmamaktadır. Bu durumda, yetişkin yaş gurubundan da okuma yazma bilmeyenlerin olduğu ortaya çıkmaktadır.

Bir başka sonuç ise 0-4 yaş gurubundaki çocuk sayısı 20200 kişi ile en yüksek Güney Doğu Anadolu bölgesindedir. Yaklaşık 13500 kişi ile İstanbul, Akdeniz ve Ege ikinci sırada, 11000 kişi ile Orta Doğu Anadolu üçüncü sırada yer almaktadır. Aynı sıralama 5-11 yaş gurubu için de geçerlidir.

Yetişkin (anne-baba) yaş gurubu olarak ifade edebileceğimiz yaş gurubunda, kişi başına düşen çocuk sayısı bakımından Güney Doğu Anadolu bölgesi dışındaki

bölgelerde yaklaşık bire bir oranı varken, Güney Doğu Anadolu Bölgesinde bu oran bire üç oranına kadar artmaktadır. Bir başka ifadeyle bölgedeki nüfus toplam nüfusun %11'ini oluştururken, bölgedeki çocuk nüfusu toplamdaki çocuk nüfusunun %16'sını oluşturmaktadır. Bölgenin çocuk nüfusu hızla artması, ileriye dönük eğitim ve beşeri sermaye yatırımları bakımından, politika yapımcılarının şimdiden önlem alması açısından önem arz etmektedir.

Son 4 hafta içinde düzenli eğitim sistemi dışında bir eğitim programı veya kursa katılan kişilerin eğitim durumu(en son bitirilen okul) bakımından dağılımı aşağıdaki tablo 10'da ki gibidir. Normal eğitim sistemi dışında bir eğitim/kurs alma durumu, beşeri sermayeye yapılan yatırımlar bakımından önemlidir.

Tablo 10: Bölgeler için Eğitim Durumu ve Son 4 Hafta İçinde Herhangi Bir Özel Kurs/Eğitim Alındımı Sorularına İlişkin Çapraz Tablo

Count

nuts1 * s9 * s16 Çapraz Tablo

		s9							Total
s16		0	1	2	3	4	5	6	
0	nuts1 1	1534	2175		119	1			3829
	2	333	529		21	0			883
	3	1557	2204		147	0			3908
	4	1157	1463		76	0			2696
	5	1032	1438		79	0			2549
	6	1503	1909		116	0			3528
	7	698	998		66	0			1762
	8	1039	1530		96	0			2665
	9	485	696		52	0			1233
	10	1029	1217		47	0			2293
	11	1419	1486		56	0			2961
	12	2508	2559		57	0			5124
	Total	14294	18204		932	1			33431
1	nuts1 1	4	10	27	170	467	58	55	791
	2	2	10	56	373	273	88	154	956
	3	13	28	80	748	763	150	114	1896
	4	8	10	83	437	455	149	116	1258
	5	9	8	48	463	694	145	151	1518
	6	18	36	95	813	1070	147	121	2300
	7	10	10	50	209	359	70	71	779
	8	7	9	76	465	450	89	55	1151
	9	1	3	37	283	394	58	54	830
	10	3	8	7	170	260	38	25	511
	11	1	11	5	102	361	24	9	513
	12	1	11	11	67	449	21	8	568
	Total	77	154	575	4300	5995	1037	933	13071
2	nuts1 1	8899	5277	57394	20372	17290	7493	11285	128010
	2	4148	2650	24536	6634	4113	4477	3450	50008
	3	15891	8693	79206	21789	13260	11439	11044	161322
	4	8376	5685	47803	16595	9744	10440	7258	105901
	5	8148	3185	36467	12861	10372	6493	8920	86446
	6	14904	7340	45445	15442	11263	6701	7633	108728
	7	7669	3394	24123	8619	5306	3399	3206	55716
	8	13824	6401	44586	13952	8066	7429	5561	99819
	9	6626	2715	14918	5425	3988	3053	2864	39589
	10	9925	5053	15504	6248	4670	2214	2150	45764
	11	15548	6795	16507	7004	5574	1920	2031	55379
	12	28917	13437	27006	11621	8814	1709	3132	94636
	Total	142875	70625	433495	146562	102460	66767	68534	1031318

*Nuts1 bölgeleri, s9 eğitim düzeyini (en son bitirilen okul), s16 Son 4 Hafta İçinde Herhangi Bir özel Kurs/Eğitim Alma durumunu ifade etmektedir.

**nuts1 için; 1:İstanbul, 2:Batı Marmara, 3:Ege, 4:Doğu Marmara, 5:Batı Anadolu, 6:Akdeniz, 7:Orta Anadolu, 8:Batı Karadeniz, 9: Doğu Karadeniz, 10: Kuzey Doğu Anadolu, 11:Orta Doğu Anadolu, 12:Güney Doğu Anadolu bölgelerini ifade etmektedir.

***s9 için; 0: 6 yaşından küçük veya okur-yazar olmayanlar, 1:Okur-yazar olup bir okul bitirmeyenler, 2:ilkokul, 3:Ortaokul/mesleki ortaokul ve ilköğretim, 4:Genel lise, 5:Meslek Lisesi, 6: yüksekokul/fakülte ve üzeri bir okul bitirme durumunu ifade etmektedir.

****s16;. 1: Evet, 2: Hayır.

Son 4 hafta içinde herhangi bir özel ders alanların toplam içindeki oranı %1'dir. Bu eğitimi alanlardaki en büyük oran %46 ile genel lise bitirenlerde görülürken, ikinci sırada %33 oranla ortaokul veya ilköğretimi bitirenlerde görülmektedir. Bu oran meslek liselerinde %8, yüksekokul ve üzerini bitirenlerde %7 oranında olmaktadır. Bu oranların ortaya koyduğu sonuç; genel lise ve ortaokul bitirenlerin özel ders/kurs aldığı gözükmemektedir, Bu eğitimin, bu yaş gurubuna yönelik sınavlara hazırlanmak maksatlı alındığı düşünülmektedir. Bölgeler açısından incelendiğinde, en çok sayıda bu eğitimi alanlar Akdeniz ve Ege bölgelerinde bulunmaktadır. Batı Anadolu, Doğu Marmara ve Batı Karadeniz bölgeleri ikinci sırada yer almaktadır.

Beşeri sermaye açısından bir gösterge olarak kabul edilen eğitim düzeyi, bu durumdaki kişilerin sayısı (okur-yazar olanlar) ve bir eğitim almakta olup olmadıkları durumu aşağıdaki çapraz tabloda gösterilmiştir.

Tablo 11: Bölgeler için Okur Yazarlık ve Bir Öğretim Kurumuna Devam Edip Etmediği Durumu Sorularına İlişkin Çapraz Tablo

nuts1 * s8 * s10 Çapraz Tablo					
s10		s8		Total	
		1	2		
1	nuts1	1	37223	54	37277
		2	11448	62	11510
		3	40284	68	40352
		4	30027	220	30247
		5	25499	63	25562
		6	33962	109	34071
		7	17812	53	17865
		8	26584	43	26627
		9	11474	13	11487
		10	17544	68	17612
		11	22011	16	22027
	12	41688	40	41728	
Total		315556	809	316365	
2	nuts1	1	108882	10572	119454
		2	43356	4611	47967
		3	136019	17663	153682
		4	89335	9575	98910
		5	71874	9199	81073
		6	88403	17051	105454
		7	44651	8557	53208
		8	80500	15048	95548
		9	30708	7051	37759
		10	33433	11847	45280
		11	37545	18966	56511
	12	61327	35482	96809	
Total		826033	165622	991655	

*Nuts1 bölgeleri, s8 okur yazarlık durumunu, s10 bir öğretim kurumuna devam edip etmediği sorusunu ifade etmektedir.

**nuts1 için; 1:İstanbul, 2:Batı Marmara, 3:Ege, 4:Doğu Marmara, 5:Batı Anadolu, 6:Akdeniz, 7:Orta Anadolu, 8:Batı Karadeniz, 9: Doğu Karadeniz, 10: Kuzey Doğu Anadolu, 11:Orta Doğu Anadolu, 12:Güney Doğu Anadolu bölgelerini ifade etmektedir.

***s8; 1:Evet, 2:Hayır.

****s10; 0:bu soruya cevap vermeyenleri, 1: Evet, 2: Hayır cevaplarını ifade etmektedir.

1no'lu sütun okur-yazar olanları, 2no'lu sütun okur-yazar olmayanları göstermektedir. Tablonun ilk bölümünde bir öğretim kurumuna devam edenleri, ikinci bölümünde ise devam etmeyenler görülmektedir. Okur-yazar olmayıp bir okula devam etmeyenlerin sayısı (165622) bir hayli fazladır. Bu kişilerin bölgelere göre dağılımına baktığımızda 354482 kişi ile Güney Doğu Anadolu birinci sırada yer almaktadır. Okur-yazar olup bir okula devam edenler ise (809 kişi) oldukça az sayıda ve çoğunluğu Doğu Marmara ve Akdeniz bölgelerinde bulunmaktadır.

3.3.2.2. Kayıt Dışılık Durumuna İlişkin Çapraz Tablo

Sosyal güvenliğe kayıtlı olma durumu, kayıt dışı çalışanlar hakkında bir sonuç çıkarabilmek açısından önemlidir. Kayıt dışı çalışanların hangi eğitim seviyesinde oldukları ve bölgelere göre kayıt dışılık durumlarının incelenebilmesi için yapılan çapraz tablo aşağıdaki gibidir.

Tablo 12: Bölgeler için Eğitim Durumu ve Sosyal Güvenliğe Kayıtlı Olma Durumuna İlişkin Çapraz Tablo

			s9						Total	
			0	1	2	3	4	5		6
1	nuts1	1	162	274	12258	4494	6180	3463	7077	33908
		2	69	148	4546	1633	1402	2120	2223	12141
		3	204	413	15597	4588	4083	4793	6612	36290
		4	138	223	9499	4117	3229	4889	4704	26799
		5	120	140	6130	2685	3204	2621	5639	20539
		6	151	279	7313	2380	2990	2542	4695	20350
		7	71	126	3806	1386	1524	1307	2233	10453
		8	206	283	6866	2683	2488	2915	3496	18937
		9	41	78	2103	880	1211	1211	1894	7418
		10	70	190	1383	868	1424	951	1539	6425
		11	78	152	1559	787	1628	671	1308	6183
		12	262	451	2611	994	1983	610	2204	9115
Total		1572	2757	73671	27495	31346	28093	43624	208558	
2	nuts1	1	482	772	9404	3067	1633	788	700	16846
		2	830	616	6954	1376	646	710	283	11415
		3	2192	1647	19325	4014	1751	1464	799	31192
		4	996	1064	9957	2658	1004	1175	476	17330
		5	703	383	6449	1934	1065	727	474	11735
		6	2665	1836	12807	3209	1733	1106	631	23987
		7	1111	660	5557	1576	632	446	176	10158
		8	3686	2024	13888	3018	1232	1258	394	25500
		9	3183	1511	8094	1707	977	719	309	16500
		10	3085	1630	6661	1424	917	371	133	14221
		11	3857	1827	5571	1313	958	312	117	13955
		12	3930	3065	8639	2179	1695	251	182	19941
Total		26720	17035	113306	27475	14243	9327	4674	212780	

*Nuts1 bölgeleri, s9 eğitim düzeyini (en son bitirilen okul), s25sosyal güvenliğe kayıtlı olma durumunu ifade etmektedir.

**nuts1 için; 1:İstanbul, 2:Batı Marmara, 3:Ege, 4:Doğu Marmara, 5:Batı Anadolu, 6:Akdeniz, 7:Orta Anadolu, 8:Batı Karadeniz, 9: Doğu Karadeniz, 10: Kuzey Doğu Anadolu, 11:Orta Doğu Anadolu, 12:Güney Doğu Anadolu bölgelerini ifade etmektedir.

***s9 için; 0: 6 yaşından küçük veya okur-yazar olmayanlar, 1:Okur-yazar olup bir okul bitirmeyenler, 2:ilkokul, 3:Ortaokul/mesleki ortaokul ve ilköğretim, 4:Genel lise, 5:Meslek Lisesi, 6: yüksekokul/fakülte ve üzeri bir okul bitirme durumunu ifade etmektedir.

***s25; 1: Evet kayıtlı, 2: Hayır.

Bölgelere göre eğitim durumu ve sosyal güvenliğe kayıtlı olma durumunu incelediğimizde; toplam içinde kayıtlı olanlar ve olmayanların sayısı yarı yarıyadır. Bu durum sosyal güvenliğe kayıtlı olmama sayısının oldukça yüksek bir oranda olduğunu göstermektedir. Sosyal güvenliğe kayıtlı olan kişilerin büyük bir kısmı İstanbul ve Ege bölgelerindeyken, en az kayıtlı olan kişi sayısı Doğu Karadeniz, Kuzey Doğu Anadolu ve Orta Doğu Anadolu bölgelerinde bulunmaktadır. Sosyal güvenliğe kayıtlı olmayanlarda Ege, Batı Karadeniz ve Akdeniz bölgeleri birinci sırada yer almaktayken Güney Doğu Anadolu, Doğu Marmara ve İstanbul ikinci sırada olarak takip etmektedir.

Kayıtlı olma durumu için bir diğer önemli bulgu ise; kayıtlı olma durumu en yüksek yüksekokul mezunlarında görülürken, eğitim düzeyinin düşmesiyle sosyal güvenliğe kayıtlı olanların sayısı da azalmaktadır. Buna benzer şekilde kayıtlı olmayanlar içinde eğitim seviyesi yüksek olanlar daha az sayıda yer almaktadır. Sigorta sağlayan iş yerlerinde çalışanlar belirli bir eğitim düzeyine sahip olmasının gerektiği göz önüne alındığında, kayıtlı olmama durumu daha da açıklık kazanmaktadır.

3.3.2.3. İş Yeri Gurubuna İlişkin Çapraz Tablolar

Kayıt dışı çalışma durumunu daha da açıklayıcı bir hale getirmek için; hangi sektör ve işyeri gurubundaki kişilerde kayıt dışılığın daha fazla olduğu ve bu iş yerlerinde çalışanların beşeri sermaye düzeyinin ne olduğu aşağıdaki tabloda incelenmiştir.

Tablo 13'te de gözüktüğü gibi yüksekokul ve üzerini bitirenlerin çalıştığı işyeri durumu düzenli işyeridir. Okuma yazma bilmeyenlerin ve okuma yazma bilip bir okul bitirmeyenlerin istihdam edildiği işyeri durumu tarladır. İlkokul mezunlarının çalıştığı yerler oran olarak en yüksek pazar yeri olurken, ortaokul ve mesleki okul mezunları, genel lise ve meslek lisesi mezunlarının büyük bir kısmı ise düzenli işyerinde çalışmaktadırlar.

Bölgeler açısından baktığımızda ise tarım sektöründe en çok çalışan kişi sayısı Ege ve Batı Karadeniz bölgelerinde bulunmaktadır. Doğu Karadeniz, Akdeniz ve Kuzey Doğu Anadolu bölgeleri ikinci sırada yer alırken, tarlada en az çalışan sayısı İstanbul bölgesinde bulunmaktadır. Buna karşın düzenli işyerinde çalışanların %20'si İstanbul bölgesinde bulunurken buna yakın bir oranla Ege bölgesi ikinci sırada yer almaktadır. Doğu Marmara ve Akdeniz Bölgelerinde bu oran İstanbul'a göre yarıya

düşmektedir. Doğu Karadeniz, Kuzey Doğu Anadolu ve Orta Doğu Anadolu bölgelerinde düzenli işyerinde çalışma durumu en az seviyededir (%2).

Tablo 13: Bölgeler için Eğitim Durumu ve Çalışılan İşyeri Durum Sorularına İlişkin Çapraz Tablo

Count		nuts1 * s9 * s18 Çapraz Tablo																			
s18		s9							Total	s18		s9							Total		
		0	1	2	3	4	5	6				0	1	2	3	4	5	6			
0	nuts1	1	2224	2503	3214	1232	987	298	445	10903	4	nuts1	1	87	80	1529	272	161	88	30	2247
		2	563	668	958	331	235	180	192	3127		2	56	52	668	157	56	70	8	1067	
		3	2831	2768	4148	1450	795	446	611	13049		3	117	152	2252	398	145	197	40	3301	
		4	1752	1702	2508	954	609	411	377	8313		4	105	131	1341	302	87	172	21	2159	
		5	1690	1714	2381	952	661	350	544	8292		5	66	47	1118	276	128	88	18	1741	
		6	2433	2262	2290	1096	757	353	421	9612		6	261	266	1732	331	160	108	23	2881	
		7	1206	1170	1444	570	316	156	174	5036		7	39	56	751	187	83	55	9	1180	
		8	1886	1810	2409	996	485	392	325	8303		8	101	116	1106	217	83	98	11	1732	
		9	799	812	523	395	213	149	165	3056		9	17	26	530	141	108	65	15	902	
		10	1740	1442	850	462	308	109	143	5054		10	72	109	390	106	48	24	5	754	
		11	2423	1797	1034	525	389	99	126	6393		11	79	147	500	96	83	32	4	941	
		12	4330	3253	1361	638	440	30	117	10169		12	395	492	1616	307	187	38	6	3041	
Total			23877	21901	23120	9601	6195	2973	3640	91307		Total		1395	1674	13533	2790	1329	1035	190	21946
1	nuts1	1	36	21	642	48	35	10	7	799	5	nuts1	1	73	43	934	186	102	49	42	1429
		2	740	549	5433	622	191	205	55	7795		2	28	34	474	68	52	46	13	715	
		3	1830	1283	13860	1505	576	389	132	19575		3	100	66	1380	206	97	93	31	1973	
		4	739	697	5086	629	160	203	54	7568		4	49	64	1003	165	76	76	26	1459	
		5	602	322	3670	523	216	113	58	5504		5	45	26	674	136	83	49	26	1039	
		6	2046	1123	7463	1020	532	275	133	12592		6	117	99	1161	212	96	64	18	1767	
		7	1042	593	4249	728	196	154	26	6988		7	35	20	374	55	40	17	0	541	
		8	3519	1887	10728	1509	419	377	64	18503		8	100	57	760	126	47	60	8	1158	
		9	3160	1456	6847	1143	550	446	147	13749		9	13	12	364	85	44	42	6	566	
		10	2950	1369	5453	877	429	126	32	11236		10	43	32	219	43	39	11	4	391	
		11	3568	1410	3745	573	330	91	23	9740		11	66	60	335	59	47	20	3	590	
		12	3111	1552	3745	540	356	23	28	9355		12	167	172	656	87	67	4	2	1155	
Total			23343	12262	70921	9717	3990	2412	759	#####		Total		836	685	8334	1428	790	531	179	12783
2	nuts1	1	415	876	17423	6548	6511	3608	5527	40908	6	nuts1	1	18	6	99	16	17	3	21	180
		2	61	117	4238	1833	1305	1893	1013	10460		2	7	0	72	9	4	5	5	102	
		3	299	484	14969	5515	3760	4172	3302	32501		3	31	27	308	39	12	17	4	438	
		4	178	334	10788	5073	3060	4673	2659	26765		4	22	12	197	20	24	10	3	288	
		5	90	104	6029	2950	2620	2112	2409	16314		5	7	5	75	12	8	6	5	118	
		6	330	565	8552	3374	2922	2254	2140	20137		6	46	20	173	26	13	4	6	288	
		7	51	96	3283	1617	1210	961	734	7952		7	9	2	26	1	0	1	0	39	
		8	137	208	6458	2812	2099	2346	1236	15296		8	12	3	111	18	8	2	2	156	
		9	22	79	1963	932	990	770	592	5348		9	4	1	17	2	2	2	1	29	
		10	69	206	1438	756	928	519	277	4193		10	4	5	17	6	0	2	1	35	
		11	154	234	1789	982	1104	370	365	4998		11	2	1	5	2	4	0	0	14	
		12	405	1018	4301	1855	1870	402	581	10432		12	10	3	5	3	4	1	0	26	
Total			2211	4321	81231	34247	28379	24080	20835	#####		Total		172	85	1105	154	96	53	48	1713
3	nuts1	1	8	10	251	73	42	11	2	397											
		2	5	5	182	41	39	21	6	299											
		3	9	24	468	107	75	55	16	754											
		4	29	24	294	69	23	39	7	485											
		5	9	10	165	42	24	21	0	271											
		6	12	21	226	40	32	16	5	352											
		7	2	7	105	21	10	12	0	157											
		8	16	19	188	48	28	25	2	326											
		9	6	4	35	14	11	2	0	72											
		10	10	17	42	12	6	1	0	88											
		11	11	18	41	7	6	0	0	83											
		12	68	78	117	26	13	1	0	303											
Total			185	237	2114	500	309	204	38	3587											

*Nuts1 bölgeleri, s9 eğitim düzeyini (en son bitirilen okul), s18 çalışılan işyeri durumunu ifade etmektedir.

**nuts1 için; 1:İstanbul, 2:Batı Marmara, 3:Ege, 4:Doğu Marmara, 5:Batı Anadolu, 6:Akdeniz, 7:Orta Anadolu, 8:Batı Karadeniz, 9: Doğu Karadeniz, 10: Kuzey Doğu Anadolu, 11:Orta Doğu Anadolu, 12:Güney Doğu Anadolu bölgelerini ifade etmektedir.

***s9 için; 0: 6 yaşından küçük veya okur yazar olmayanlar, 1:Okur yazar olup bir okul bitirmeyenler, 2:ilkokul, 3:Ortaokul/mesleki ortaokul ve ilköğretim, 4:Genel lise, 5:Meslek Lisesi, 6: yüksekokul/fakülte ve üzeri bir okul bitirme durumunu ifade etmektedir.

S18; 0:soruya cevap vermeyenler, 1:Tarla, 2:Düzenli işyeri, 3:Pazar yeri, 4:Seyyar, 5:Sabit olmayan işyeri (inşaat işçiliği, taksi şoförlüğü), 6:Evde çalışanlar.

Pazar yeri, sabit olmayan iş yeri ve evde çalışanların sayısı ile bölgelere göre dağılımının toplam içindeki yeri, düşük bir orandadır. Pazar yerinde en çok çalışanlar Ege bölgesindeyken, en az çalışanlar Doğu Karadeniz bölgesindedir. Seyyar satıcı olarak çalışanlar en çok Ege ve Güney Doğu Anadolu Bölgesindeyken, en az Doğu

Karadeniz bölgesindedir. Sabit olmayan işyerinde çalışanlar en çok Ege, Akdeniz, Doğu Marmara ve İstanbul bölgelerindeyken, Batı Anadolu, Batı Karadeniz, Güney Doğu Anadolu’da bu bölgelere yakın sayıda kişi bulunmaktadır.

Önceki analizleri de göz önünde bulundurduğumuzda, doğu bölgelerinde çalışmayan ve sosyal güvenliğe kayıtlı olmayan kişi sayısının yüksel oluşu, doğu bölgelerindeki işsiz olanların çokluğuna karşın çalışılan sektördeki işçi sayısının bu bölgede az oluşu, gelir sağlama ve göç bakımından düşündürücüdür.

Eğitim düzeylerine göre hangi sektörlerde çalışıldığı durumunun açıklamak, sosyal güvenliğe kayıtlılık durumunun daha da açıklanmasına yardımcı olacaktır. Ayrıca eğitim düzeyi ve bölgelere göre dağılımı açısından bu sektörlerin değerlendirilmesi aşağıdaki çapraz tabloda gösterilmiştir.

Tablo 14: Bölgeler için Eğitim Durumu ve Bu Yer/Kuruluş/İşteki Durum Sorularına İlişkin Çapraz Tablo

Count		nuts1 * s9 * s23 Çapraz Tablo																			
s23		s9								Total	s23		s9								Total
		0	1	2	3	4	5	6	0				1	2	3	4	5	6			
0	nuts1	1	8963	9356	12323	4731	3603	958	1137	41071	3	nuts1	1	15	34	1825	638	883	302	849	4546
		2	2460	2547	3892	1472	897	548	353	12169			2	4	10	440	124	171	165	189	1103
		3	10463	10828	14807	5108	2663	1518	1138	46525			3	9	23	1246	367	334	268	447	2694
		4	6862	6956	9365	3637	2135	1329	699	30983			4	18	21	1063	376	233	293	362	2366
		5	6615	6348	8358	3346	2248	990	837	28742			5	4	10	689	308	270	215	395	1891
		6	9679	8868	8440	4035	2670	998	769	35459			6	20	49	1137	337	379	226	452	2600
		7	5029	4628	5043	2068	1162	441	258	18629			7	5	7	464	185	146	81	146	1034
		8	7590	7306	8519	3391	1698	1054	583	30141			8	24	49	903	275	259	260	204	1974
		9	3043	3158	1677	1237	692	384	201	10392			9	116	121	648	125	174	92	131	1407
		10	6162	5519	2679	1535	900	235	167	17197			10	1	10	146	77	109	50	48	441
		11	10289	7520	3535	2037	1193	286	206	25066			11	14	12	154	55	95	26	44	400
		12	17262	13030	4889	2498	1537	167	178	39561			12	40	77	461	157	191	21	96	1043
	Total		94417	86064	83527	35095	21398	8908	6526	335935		Total		270	423	9176	3024	3244	1999	3363	21499
1	nuts1	1	368	773	14348	5687	5965	3553	6351	37045	4	nuts1	1	133	139	3438	770	649	275	474	5878
		2	48	83	2990	1499	1195	1960	1991	9766			2	349	350	4122	592	331	378	217	6339
		3	236	363	11527	4655	3699	4490	6002	30972			3	710	857	12208	1535	961	926	716	17913
		4	147	268	8588	4284	3121	4863	4362	25633			4	416	513	4899	833	428	426	295	7810
		5	83	67	4642	2605	3020	2527	5256	18200			5	330	278	4212	817	532	324	356	6849
		6	217	362	5840	2854	2845	2535	4312	18965			6	1129	864	7237	995	752	534	406	11917
		7	50	77	2501	1374	1351	1262	2076	8691			7	475	388	3723	589	366	216	153	5910
		8	105	116	4841	2560	2146	2742	3217	15727			8	1583	1078	7382	992	606	553	307	12501
		9	15	43	1382	754	937	1089	1764	5984			9	1189	766	4205	618	459	282	188	7707
		10	65	181	1074	802	1259	932	1481	5794			10	1023	798	3519	521	484	159	97	6601
		11	194	241	1703	889	1553	699	1219	6498			11	1445	867	3183	494	510	154	125	6778
		12	245	724	3216	1297	1986	651	2099	10218			12	1706	1321	4486	807	766	125	153	9364
	Total		1773	3298	62652	29260	29077	27303	40130	193493		Total		10488	8219	62614	9563	6844	4352	3487	105567
2	nuts1	1	104	81	1613	254	121	70	32	2275	5	nuts1	1	24	19	438	212	195	51	71	1010
		2	101	97	1278	307	95	130	26	2034			2	397	224	2670	487	256	197	83	4314
		3	383	320	3504	687	199	193	38	5324			3	1058	497	6438	1358	641	380	208	10580
		4	143	180	2277	671	195	212	52	3730			4	410	305	2630	611	256	270	110	4592
		5	113	68	1511	474	178	121	25	2490			5	293	100	1526	415	269	161	81	2845
		6	492	460	2863	662	268	138	38	4921			6	958	380	3043	741	479	215	118	5934
		7	73	67	776	218	94	53	7	1288			7	579	247	1899	596	199	141	27	3688
		8	232	143	1600	407	146	153	33	2714			8	1948	921	6028	1467	563	465	129	11521
		9	34	25	673	202	90	76	11	1111			9	1870	634	3289	888	528	391	109	7709
		10	96	106	450	160	95	31	10	948			10	1970	725	2855	732	394	150	36	6862
		11	144	148	511	172	108	31	5	1119			11	2138	711	1579	490	320	73	32	5343
		12	785	750	1936	430	311	39	12	4263			12	1416	644	1152	482	424	25	26	4169
	Total		2700	2445	18992	4644	1900	1247	289	32217		Total		13061	5407	33547	8479	4524	2519	1030	68567

*Nuts1 bölgeleri, s9 eğitim düzeyini (en son bitirilen okul), s23 bu yer/kuruluş/işyerinde işteki durumu ifade etmektedir.

**nuts1 için; 1:İstanbul, 2:Batı Marmara, 3:Ege, 4:Doğu Marmara, 5:Batı Anadolu, 6:Akdeniz, 7:Orta Anadolu, 8:Batı Karadeniz, 9: Doğu Karadeniz, 10: Kuzey Doğu Anadolu, 11:Orta Doğu Anadolu, 12:Güney Doğu Anadolu bölgelerini ifade etmektedir.

***s9 için; 0: 6 yaşından küçük veya okur-yazar olmayanlar, 1:Okur-yazar olup bir okul bitirmeyenler, 2:ilkokul, 3:Ortaokul/mesleki ortaokul ve ilköğretim, 4:Genel lise, 5:Meslek Lisesi, 6: yüksekokul/fakülte ve üzeri bir okul bitirme durumunu ifade etmektedir.

****s23; 0:soruya cevap vermeyenler, 1:ücretli veya maaşlı, 2: Yevmiyeli, 3:İşveren, 4:Kendi hesabına, 5:Ücretsiz aile işçisi.

Tablo 14’te bu yer/kurum/iş’teki durum sorusuna yaklaşık yarı yarıya cevap vermeyenlerin olduğu görülmektedir. Buna karşın çalışanlarda en çok kişi sayısı ücretli veya maaşlı çalışanlarda bulunmaktadır (193493). Bu durumu 105567 kişi ile ücretsiz aile işçisi olarak çalışanlar, 68567 kişiyle kendi hesabına çalışanlar, 32217 kişiyle yevmiyeli çalışanlar, 21499 kişi ile işverenler takip etmektedir. Ücretli ve maaşlı çalışanlar en çok İstanbul ve Ege bölgesinde bulunmaktadır. Ücretsiz aile işçisi olarak çalışanlar ise en çok Ege, Akdeniz ve Batı Karadeniz bölgelerinde bulunmaktadır.

Eğitim düzeyi ve bölgeler bakımından çalışılan işyerindeki yapılan işin ne olduğu aşağıdaki çapraz tabloda gösterilmiştir. Eğitim almış kişilerin yaptıkları iş, çalışılan sektör durumu da göz önüne alınarak incelendiğinde, beşeri sermayeye sahip olan kişiler ile eğitimsiz kişilerin yaptıkları iş farklı olduğu açıktır.

Tabloda bu soruya cevap verenler arasında en çok sayı 9378 kişi ile sanatkarlar ve ilgili işlerde çalışanlardan oluşmaktadır. Bu iş durumunu takip eden iş kolları ve çalışan sayıları sırasıyla şöyledir; 8446 kişi nitelik gerektirmeyen işçi olarak (çoğunluğunu ilkokul mezunları oluşturmakta), 7756 kişi hizmet ve satış elemanı olarak, 6924 kişi büro ve müşteri hizmetlerinde çalışan işçi olarak, 5631 kişi tesis-makine operatörü olarak, 3836 profesyonel meslek mensubu olarak, 3120 yardımcı profesyonel eleman olarak, 138 kişi kanun yapıcı ve üst düzey yönetici olarak ve 295 kişi de tarım/ hayvancılık/ormancılıkta çalışan işçilerdir.

Tablo 15: Bölgeler için Eğitim Durumu ve Bu Yer/Kuruluş/İşte Yapılan İş Sorularına İlişkin Çapraz Tablo

nuts1 * s9 * s38kod Çapraz Tablo																					
Count																					
s38kod		s9								Total	s38kod		s9								Total
		0	1	2	3	4	5	6	0				1	2	3	4	5	6			
1	nuts1	1	0	0	49	25	53	14	90	231	5	nuts1	1	6	25	378	243	188	50	13	903
		2	0	0	10	7	10	4	6	37	2		7	4	126	100	63	38	10	348	
		3	0	0	38	22	38	4	48	150	3		14	22	466	305	206	89	34	1136	
		4	0	0	30	12	15	9	32	98	4		9	24	286	248	151	84	18	820	
		5	0	1	15	13	34	14	65	142	5		11	17	294	254	172	66	22	836	
		6	1	7	26	16	35	7	29	121	6		30	75	534	340	300	89	29	1397	
		7	1	0	11	9	17	3	12	53	7		1	3	127	86	115	47	5	384	
		8	1	3	18	11	14	5	26	78	8		4	10	214	154	126	70	14	592	
		9	0	0	5	6	14	2	14	41	9		1	2	89	80	100	35	7	312	
		10	1	0	3	5	7	2	8	26	10		3	11	30	47	44	7	0	142	
		11	2	4	12	12	6	6	5	47	11		9	19	149	151	73	18	5	424	
		12	2	9	47	23	17	3	13	114	12		18	51	147	119	113	10	2	460	
Total		8	24	264	161	260	73	348	1138	Total		113	263	2840	2127	1651	603	159	7756		
2	nuts1	1	0	0	5	13	64	69	356	507	6	nuts1	1	1	1	8	2	0	0	0	12
		2	0	1	3	5	22	37	83	151	2		2	0	32	4	2	1	0	41	
		3	0	1	8	18	54	126	333	540	3		2	5	35	7	1	0	3	54	
		4	2	0	1	9	29	75	237	353	4		0	3	7	3	1	2	1	17	
		5	0	0	4	8	40	90	360	502	5		1	0	20	5	3	0	1	30	
		6	1	4	6	10	54	90	343	508	6		4	5	30	2	8	1	3	53	
		7	0	0	4	2	26	54	139	225	7		0	1	6	0	0	1	1	9	
		8	0	0	8	8	48	91	206	361	8		0	0	8	3	1	0	2	14	
		9	0	0	0	2	19	47	106	174	9		0	0	2	3	0	1	2	8	
		10	0	0	0	2	17	40	73	132	10		1	3	6	3	5	1	0	19	
		11	0	0	2	2	17	43	127	191	11		2	3	7	1	0	0	0	13	
		12	0	0	4	6	22	38	122	192	12		5	5	10	2	3	0	0	25	
Total		3	6	45	85	412	800	2485	3836	Total		19	26	171	35	24	7	13	295		
3	nuts1	1	1	11	87	82	136	86	132	535	7	nuts1	1	32	66	798	301	75	102	18	1392
		2	0	0	13	16	18	42	45	134	2		2	5	149	43	15	48	6	268	
		3	4	3	59	62	105	137	168	538	3		30	64	873	252	87	235	27	1568	
		4	1	0	36	33	58	117	125	370	4		12	39	582	201	53	205	27	1119	
		5	0	0	23	27	67	92	113	322	5		4	8	383	149	67	119	19	749	
		6	1	2	54	40	83	99	131	410	6		36	76	681	211	78	155	20	1257	
		7	1	0	6	9	23	41	36	116	7		1	9	216	110	40	95	16	487	
		8	1	2	23	26	39	57	91	239	8		11	14	351	134	31	206	20	767	
		9	0	0	10	4	32	58	46	150	9		1	5	106	38	18	57	7	232	
		10	0	1	4	5	6	20	6	42	10		3	14	75	29	8	28	2	159	
		11	1	3	10	4	28	47	30	123	11		23	32	260	112	49	45	4	525	
		12	1	4	21	13	38	22	42	141	12		50	89	464	132	78	37	5	855	
Total		11	26	346	321	633	818	965	3120	Total		205	421	4938	1712	599	1332	171	9378		
4	nuts1	1	2	2	87	102	330	220	173	916	8	nuts1	1	18	47	805	212	88	56	4	1230
		2	0	0	24	30	101	92	56	303	2		4	3	152	68	29	25	4	285	
		3	1	3	94	124	345	271	207	1045	3		5	16	484	153	63	65	9	795	
		4	0	1	50	67	211	187	129	645	4		4	9	419	160	64	74	15	745	
		5	2	2	52	85	362	180	123	806	5		0	2	195	83	49	42	4	375	
		6	3	12	109	126	363	166	128	907	6		5	13	392	119	71	46	5	651	
		7	0	5	26	58	205	88	53	435	7		0	1	119	43	32	16	1	212	
		8	0	0	47	54	261	152	127	641	8		1	0	192	74	45	42	6	360	
		9	0	0	15	18	111	72	44	260	9		0	4	72	41	34	18	3	172	
		10	0	1	8	19	70	20	16	134	10		0	4	46	26	9	8	1	94	
		11	2	6	32	58	345	86	49	578	11		0	3	136	44	28	5	4	220	
		12	2	5	21	26	146	24	30	254	12		16	30	320	71	49	4	2	492	
Total		12	37	565	767	2850	1558	1135	6924	Total		53	132	3332	1094	561	401	58	5631		

*Nuts1 bölgeleri, s9 eğitim düzeyini (en son bitirilen okul), s38kod hangi iş yada meslekte iş arıyorsunuz sorusunu ifade etmektedir.

**nuts1 için; 1:İstanbul, 2:Batı Marmara, 3:Ege, 4:Doğu Marmara, 5:Batı Anadolu, 6:Akdeniz, 7:Orta Anadolu, 8:Batı Karadeniz, 9: Doğu Karadeniz, 10: Kuzey Doğu Anadolu, 11:Orta Doğu Anadolu, 12:Güney Doğu Anadolu bölgelerini ifade etmektedir.

***s9 için; 0: 6 yaşından küçük veya okur-yazar olmayanlar, 1:Okur-yazar olup bir okul bitirmeyenler, 2:ilkokul, 3:Ortaokul/mesleki ortaokul ve ilköğretim, 4:Genel lise, 5:Meslek Lisesi, 6: yüksekokul/fakülte ve üzeri bir okul bitirme durumunu ifade etmektedir.

****s38kod; 1:İlmi ve teknik elemanlar/serbest meslek sahipleri, 2:Müteşebbis/direktör/üst kademe yönetici, 3:İdari personel vb işler, 4: Ticaret ve satış personeli, 5: Hizmet işleri, 6:Tarım/hayvancı/ormancı/balıkçı/avcı, 7: Sanatkarlar, 8:Tesis-Makina Operatörleri, 9:Nitelik Gerekeltirmeyen İşlerde Çalışanlar.

Yapılan iş bakımından elde edilen gelir de göz önünde bulundurulduğunda, beşeri sermaye dağılımı ve elde edilen gelirler arasındaki farkın bölgelere göre farklılık gösterdiği durumu ortaya çıkmaktadır.

3.3.2.4. İstihdam Durumuna İlişkin Çapraz Tablo

Bölgelere göre eğitim durumunu belirlemek ve iş arayanların eğitim durumları ile iş arama durumu arasındaki ilişkiyi ortaya çıkarabilmek açısından, bu üç soru için yapılan çapraz tablo aşağıdaki gibidir. Ayrıca aynı tabloda bölgelere göre iş arayanlar hakkında da çıkarsama yapılabilmektedir.

Tablo 16: Bölgeler için Eğitim Durumu ve İş Arama Durumu Sorularına İlişkin Çapraz Tablo

Count		nuts1 * s9 * s33 Çapraz Tablo							Total
s33		0	1	2	3	4	5	6	
0	nuts1	1	1575	2241	1804	675	576	297	612
		2	364	566	586	197	126	161	193
		3	1687	2333	2469	694	406	389	582
		4	1215	1497	1186	463	362	387	353
		5	1078	1465	979	421	306	260	512
		6	1613	2007	1272	445	317	213	404
		7	740	1032	520	193	139	98	147
		8	1159	1602	1152	401	283	288	253
		9	608	776	602	217	127	112	161
		10	1148	1282	510	146	170	80	124
		11	1610	1563	457	186	199	68	105
		12	2773	2762	666	217	223	27	102
	Total		15570	19126	12203	4255	3234	2380	3548
1	nuts1	1	121	219	2829	1119	983	615	795
		2	40	42	729	318	280	306	217
		3	149	214	2989	1176	985	984	844
		4	72	124	1939	896	639	790	603
		5	60	62	1509	754	852	633	725
		6	220	344	2612	1020	1094	687	706
		7	37	50	855	442	488	366	270
		8	67	64	1316	619	640	680	509
		9	4	15	400	230	347	311	234
		10	35	68	311	193	198	142	115
		11	125	170	1060	504	607	261	232
		12	370	466	1753	571	551	153	225
	Total		1300	1838	18302	7842	7664	5928	5475
2	nuts1	1	8138	4022	32930	11862	8961	2685	2768
		2	3211	1854	12363	3680	2058	1429	881
		3	13359	6446	41374	12759	7204	4348	2903
		4	7178	4284	26490	9361	5327	3735	1590
		5	7276	2608	22426	7951	5945	2657	2233
		6	11886	4917	22808	9646	6516	2513	1722
		7	6460	2568	13955	5425	3021	1350	598
		8	9872	4039	22592	8097	4156	2665	1217
		9	3399	1114	4358	2891	1847	870	481
		10	6738	3173	7156	3933	2391	788	388
		11	11489	4657	8322	4502	2742	700	383
		12	24356	9465	14013	7942	5034	716	529
	Total		113362	49147	228787	88049	55202	24456	15693

*Nuts1 bölgeleri, s9 eğitim düzeyini (en son bitirilen okul), s33 iş arama durumunu ifade etmektedir.

**nuts1 için; 1:İstanbul, 2:Batı Marmara, 3:Ege, 4:Doğu Marmara, 5:Batı Anadolu, 6:Akdeniz, 7:Orta Anadolu, 8:Batı Karadeniz, 9: Doğu Karadeniz, 10: Kuzey Doğu Anadolu, 11:Orta Doğu Anadolu, 12:Güney Doğu Anadolu bölgelerini ifade etmektedir.

***s9 için; 0: 6 yaşından küçük veya okur yazar olmayanlar, 1:Okur yazar olup bir okul bitirmeyenler, 2:ilkokul, 3:Ortaokul/mesleki ortaokul ve ilköğretim, 4:Genel lise, 5:Meslek Lisesi, 6: yüksekokul/fakülte ve üzeri bir okul bitirme durumunu ifade etmektedir.

****s33 için; 0: soruya cevap vermeyenler, 1: evet (iş arıyor), 2: Hayır (iş aramıyor).

İş arama durumu sorusuna cevap vermeyenlerin toplamı (60316 kişi) bir hayli yüksektir. Çünkü iş arayanların toplamı 48349 kişidir. Buna karşın iş aramayanların sayısı 574696 kişidir.

Tabloda iş arayanlar en çok Ege, İstanbul ve Akdeniz bölgelerinde bulunmaktadır. Buna karşın iş aramayanların sayısı da bu bölgelerde en yüksek seviyededir. Ancak buna ek olarak Güney Doğu Anadolu bölgesinde de iş aramayanların sayısı en yüksekler arasındadır. Bu bölgedeki iş aramayanların sayısını oluşturanların yarısı ilkokul mezunu veya 6 yaşından küçük ya da okuma yazma bilmeyenlerden oluşması, iş aramama sebebi hakkında bilgi vermektedir. Eğitim almamış kişiler iş aramaktan vazgeçmiş olabilir. Çünkü çalışamayacak durumda olan küçük yaş gurubu da göz önüne alındığında, iş aramama oranı yüksek durumdadır.

Bir önceki tablodaki çalışamayacak durumda olan küçük yaş gurubunu ve eğitim düzeyinin bölgelere göre durumunu inceleyebilmek için nuts1 ve s9 sorularına ilişkin ayrıca bir çapraz tablo yapılmıştır.

Tablo 17: En Son Bitirilen Okul Düzeyi ve Bölgelere Göre Dağılımını Gösteren Çapraz Tablo

		s9							Total
		0	1	2	3	4	5	6	
nuts1	1	27261	29534	57450	22472	17758	7551	11340	173366
	2	9327	9975	24610	7664	4386	4565	3604	64131
	3	34425	35267	79381	24884	14024	11589	11158	210728
	4	22787	24583	47893	18724	10199	10589	7374	142149
	5	20135	19228	36577	14798	11066	6638	9071	117513
	6	34130	31608	45577	18246	12334	6848	7754	156497
	7	16987	15941	24194	9917	5666	3469	3277	79451
	8	26487	24723	44677	16034	8516	7518	5616	133571
	9	11832	10347	14963	6461	4382	3111	2918	54014
	10	21695	18841	15561	7218	4930	2252	2175	72672
	11	32629	25213	16527	7894	5938	1944	2040	92185
	12	60716	48794	27084	13008	9265	1730	3140	163737
Total		318411	294054	434494	167320	108464	67804	69467	1,00E+06

*Nuts1 bölgeleri, s9 eğitim düzeyini (en son bitirilen okul) ifade etmektedir.

**nuts1 için; 1:İstanbul, 2:Batı Marmara, 3:Ege, 4:Doğu Marmara, 5:Batı Anadolu, 6:Akdeniz, 7:Orta Anadolu, 8:Batı Karadeniz, 9: Doğu Karadeniz, 10: Kuzey Doğu Anadolu, 11:Orta Doğu Anadolu, 12:Güney Doğu Anadolu bölgelerini ifade etmektedir.

***s9 için; 0: 6 yaşından küçük veya okur-yazar olmayanlar, 1:Okur-yazar olup bir okul bitirmeyenler, 2:ilkokul, 3:Ortaokul/mesleki ortaokul ve ilköğretim, 4:Genel lise, 5:Meslek Lisesi, 6: yüksekokul/fakülte ve üzeri bir okul bitirme durumunu ifade etmektedir.

Ülke genelinde ise ilkokulu bitirenler 434494 ile birinci sıradadır. Okur-yazar olmayanlar 318411 ile ikinci sıradadır. Meslek lisesi ve yüksek okul bitirenler ise 67804 ve 69467 kişiyle en az sayıya sahiptir. Yüksek okul bitirenlerin sayısı İstanbul ve Ege bölgelerinde yüksek iken okuma yazma bilmeyenlerin sayısı Güney Doğu Anadolu bölgesinde yüksektir.

Hangi yaş guruplarını da iş arama durumunun yüksek olduğunu belirleyebilmek için, belirtilen yaş ve iş arama durumu sorularına ilişkin çapraz tablo aşağıda verilmiştir. Yaş gurupları bakımından genç nüfusun iş arama yoğunluğu, yani beşeri sermaye bakımından eğitilmiş işgücü gurubuna giren yaş guruplarında iş aramanın yoğunluğunu öğrenmek, analizimiz açısından önemlidir. Çünkü iş arama oranı yoğun olan yaş gurubu ve eğitim seviyeleri göz önünde bulundurularak, hangi sektörlerde istihdam oluşturulması gereğine ilişkin çıkarsama yapmak, beşeri sermayenin verimli kullanılabilmesi açısından önemlidir.

Tablo 18: Belirtilen Yaş ve İş Arama Durumu Gösteren Çapraz Tablo

		s33			Total
		0	1	2	
s4	1	9988	0	0	9988
	2	16278	0	1	16279
	3	7165	334	52888	60387
	4	1107	12213	167447	180767
	5	2521	21534	95135	119190
	6	3765	15227	74237	93229
	7	4210	10111	70197	84518
	8	4046	8180	64368	76594
	9	3810	6625	66251	76686
	10	2887	4824	64894	72605
	11	1811	3397	68773	73981
	12	1143	1530	57426	60099
	13	674	539	53057	54270
	14	911	282	135543	136736
Total		60316	84796	970217	1115329

*s4 yaş guruplarını, s33iş arama durumunu ifade etmektedir.

**s4 için; 1: 0-4 yaşa arası, 2: 5-11 yaş arası, 3:12-14 yaş arası, 4:15-19 yaş arası, 5:20-24 yaş arası, 6:25-29 yaş arası, 7:30-34 yaş arası, 8:35-39 yaş arası, 9: 40-44 yaş arası, 10: 45-49 yaş arası, 11: 50-54 yaş arası, 12: 55-59 yaş arası, 13: 60-64 yaş arası, 14: 65+ yaş'ı ifade etmektedir.

***s33 için; 0: soruya cevap vermeyenler, 1: evet (iş arıyor), 2: Hayır (iş aramıyor).

Tablo 18'de hangi yaş gurubunun iş aramada daha yoğun olduğu gözükmemektedir. İş arayanların en çok olduğu gurup 20-24 yaş gurubudur. Bu gurubu sırasıyla 25-29 yaş gurubu, 15-19 yaş gurubu ve 30-34 yaş gurubu takip etmektedir. İş aramayanlar ise en çok 14-19 yaş gurubu ile 65 ve üzeri yaş gurubundadır. Diğer yaşlarda yaklaşık olarak birbirine benzer sayılarda iş aramayanlar bulunmaktadır.

İş arayanların eğitim durumları ve bölgeler de göz önüne alınarak nasıl bir iş aradığı durumuna ilişkin tablo aşağıdaki gibidir. Eğitim durumu açısından çalışmak istedikleri işin tam zamanlı mı yarı zamanlı mı olduğu ve bölgelerdeki istihdam koşulları hakkında çıkarsama yapmak açısından önemlidir.

Tablo 19'da görüldüğü gibi iş arayanlar içinde en çok sayı 36090 kişi ile tam zamanlı bir iş arayanlardan oluşmaktadır. 46464kişi tam zamanlı bir iş arıyor ancak bulamazsa yarı zamanlı bir işte de çalışmaya razı durumdadır. 3910 kişi ise tam

zamanlı ya da yarı zamanlı bir iş arasında seçim yapmamakta fark etmez demektir. 1415 kişi kendi işini kurmak istemektedir. Yarı zamanlı bir iş arayan kişi sayısı ise oldukça azdır (388). Yarı zamanlı bir iş arayan fakat bulamazsa tam zamanlı bir işe razı olanlar ise (73) yok denecek kadar azdır.

Tablo 19: Bölgeler için Eğitim Durumu ve Nasıl Bir İş Aradığı Sorularına İlişkin Çapraz Tablo

nuts1 * s9 * s39 Çapraz Tablo									
Count									
		s9							
s39		0	1	2	3	4	5	6	Total
0	nuts1 1	2255	2556	4672	1649	1378	494	812	13816
	2	585	699	1441	459	307	286	252	4029
	3	2945	2873	6119	1813	1001	668	792	16211
	4	1804	1724	3407	1209	804	656	486	10090
	5	1727	1736	3113	1147	794	462	678	9657
	6	2523	2344	3255	1292	903	409	527	11253
	7	1245	1199	1819	644	364	183	197	5651
	8	1996	1878	3267	1149	596	479	337	9702
	9	922	890	1033	502	271	172	185	3975
	10	1855	1498	1294	512	379	128	146	5812
	11	2570	1858	1267	591	425	110	135	6956
	12	4543	3401	1786	725	530	42	123	11150
Total		24970	22656	32473	11692	7752	4089	4670	
1	nuts1 1	1	0	96	26	28	13	29	193
	2	0	0	18	9	6	6	6	45
	3	5	3	90	32	39	20	22	211
	4	0	2	58	24	17	14	11	126
	5	4	3	62	35	58	25	28	215
	6	2	6	79	26	27	13	15	168
	7	0	0	28	12	19	7	5	71
	8	0	1	27	18	12	11	14	83
	9	0	1	9	6	10	3	6	35
	10	1	4	8	18	5	6	3	45
	11	6	7	45	16	20	4	4	102
	12	7	5	60	18	20	3	8	121
Total		26	32	580	240	261	125	151	1415
2	nuts1 1	99	203	2460	1030	909	577	748	6026
	2	25	15	418	183	187	202	149	1179
	3	93	138	2197	890	785	805	706	5614
	4	41	74	1371	681	519	640	511	3837
	5	24	30	926	494	583	457	558	3072
	6	171	274	2118	865	928	602	638	5596
	7	16	33	590	305	354	267	212	1777
	8	29	32	830	409	455	520	407	2682
	9	2	12	303	176	289	268	204	1254
	10	9	23	92	73	89	60	63	409
	11	89	109	746	370	469	223	203	2209
	12	213	264	960	357	366	107	168	2435
Total		811	1207	13011	5833	5933	4728	4567	36090
3	nuts1 1	13	6	176	33	17	8	5	258
	2	8	5	99	48	25	27	23	235
	3	30	43	485	154	108	90	88	998
	4	9	24	185	73	33	52	22	398
	5	16	15	277	116	102	69	65	660
	6	9	13	74	26	25	9	10	166
	7	6	8	69	45	50	41	23	242
	8	22	18	247	104	100	84	53	628
	9	1	2	61	28	23	19	15	149
	10	6	11	53	27	26	15	13	151
	11	8	9	58	15	20	11	5	126
	12	67	76	327	69	67	15	14	635
Total		195	230	2111	738	596	440	336	4646
4	nuts1 1	2	1	9	3	9	5	4	33
	2	0	1	8	3	13	10	3	38
	3	2	2	9	3	11	19	6	52
	4	0	0	24	1	23	12	3	63
	5	2	0	28	6	25	6	7	74
	6	2	3	19	7	19	7	3	60
	7	0	0	7	4	9	1	0	21
	8	0	1	8	3	3	5	2	22
	9	0	0	1	0	1	0	0	2
	10	0	0	3	1	2	0	0	6
	11	1	0	3	2	2	0	0	8
	12	1	1	3	0	3	1	0	9
Total		10	9	122	33	120	66	28	388
5	nuts1 1	0	0	5	1	1	3	0	10
	2	0	0	1	2	0	1	0	4
	3	0	0	2	0	0	1	0	3
	4	0	0	5	1	1	2	0	9
	5	0	0	6	4	2	2	2	16
	6	0	1	3	1	1	0	0	6
	7	0	0	3	0	1	0	0	4
	8	0	0	2	1	0	0	0	3
	9	0	0	0	0	1	0	0	1
	10	0	0	0	0	1	0	0	1
	11	1	2	8	1	3	1	0	16
	12	1	3	35	11	11	2	73	
Total		1	3	35	11	11	2	73	
6	nuts1 1	3	1	27	10	6	3	3	53
	2	7	14	150	63	43	52	30	359
	3	8	13	105	49	21	25	12	233
	4	17	22	238	86	34	62	40	499
	5	10	10	132	63	53	58	49	375
	6	23	24	195	53	61	36	24	416
	7	9	6	104	48	47	42	23	279
	8	8	6	117	26	37	25	16	235
	9	1	0	16	10	9	6	4	46
	10	9	14	122	58	53	48	27	331
	11	11	31	167	69	70	15	12	375
	12	63	94	326	99	76	21	30	709
Total		169	235	1699	634	510	393	270	3910

*Nuts1 bölgeleri, s9 eğitim düzeyini (en son bitirilen okul), s39ne tür bir iş arıyorsunuz sorusunu ifade etmektedir.

**nuts1 için; 1:İstanbul, 2:Batı Marmara, 3:Ege, 4:Doğu Marmara, 5:Batı Anadolu, 6:Akdeniz, 7:Orta Anadolu, 8:Batı Karadeniz, 9: Doğu Karadeniz, 10: Kuzey Doğu Anadolu, 11:Orta Doğu Anadolu, 12:Güney Doğu Anadolu bölgelerini ifade etmektedir.

***s9 için; 0: 6 yaşından küçük veya okur-yazar olmayanlar, 1:Okur-yazar olup bir okul bitirmeyenler, 2:ilkokul, 3:Ortaokul/mesleki ortaokul ve ilköğretim, 4:Genel lise, 5:Meslek Lisesi, 6: yüksekokul/fakülte ve üzeri bir okul bitirme durumunu ifade etmektedir.

****s39 için; 0: Bu soruya cevap vermeyenler, 1: Kendi işini kurmak istiyor, 2: Tam zamanlı bir iş arıyor, 3: Tam zamanlı bir iş arıyor ancak bulamazsa yarı zamanlı olabilir, 4: Yarı zamanlı bir iş arıyor, 5: Yarı zamanlı bir iş arıyor ancak bulamazsa tam zamanlı olabilir, 6: Tam zamanlı veya yarı zamanlı fark etmez.

Bölgelere göre tam zamanlı iş arayanlar İstanbul, Ege ve Akdeniz bölgelerinde bulunmaktayken en az Kuzey Doğu Anadolu bölgesinde bulunmaktadır. Bu durum eğitim düzeyiyle de paralellik göstermektedir. Tam zamanlı iş, sosyal güveliğe kayıtlı olma ve eğitim seviyesi birbiriyle ilişkili olan durumlardır. Beşeri sermayeye sahip olduğu varsayılan yüksek eğitilmiş kişiler ve bunların çalıştıkları sektör bakımından İstanbul, Marmara ve Ege bölgeleri birinci sırada yer almaktadır. Diğer bölgelerle bu durumun sağlanamamış olması, beşeri sermaye bakımından farklılığın olduğunu göstermektedir. Doğu bölgelerinde okuma yazma bilmeyenlerin sayısının yüksek oluşu, bu bölgelerde beşeri sermaye yatırıma destek verilmesi açısından önemlidir. Ayrıca bu durum, eğitimi destekleyen iş sektörleri bakımından da desteklenmesi gerekmektedir.

İş arayanların, iş arama sebeplerinin neler olduğu aşağıdaki tabloda incelenmiştir. Bu durumun eğitim seviyeleri ve bölgelere göre farklı sebeplerden mi benzer sebeplerden mi kaynaklandığı Tablo 20’de incelenmektedir.

İş arayanlar niçin başka bir iş aradıkları sorusuna verdikleri cevaplarda nerdeyse tamamı (14199 kişi) daha fazla gelir elde etmek için başka iş arıyorken, 2738 kişi çalışma koşullarından memnun olmadığı için iş aramaktadır. 1200kişi mevsimlik geçici bir işte çalıştığı için, 831 kişi kendi mesleğinde çalışmadığı için, 116 kişi işini kaybetmekten korktuğu için, 47 kişi daha fazla süre çalışmak istediği için, 40 kişi daha az süre çalışmak istediği için, 35 kişi işyeri uzak olduğu için ve 409 kişi diğer sebeplerden dolayı iş aramaktadırlar.

Tablo 20: Bölgeler için Eğitim Durumu ve Niçin Başka Bir İş Aradığı Sorularına İlişkin Çapraz Tablo

s32		s9								Total	s32		s9								Total		
		0	1	2	3	4	5	6	0				1	2	3	4	5	6					
0	nuts1	1	2263	2568	4907	1745	1480	541	885	14389	5	nuts1	1	2	0	3	0	0	5				
		2	628	712	1614	482	335	311	264	4346	2		2	6	2	0	1	0	9				
		3	3042	2919	6765	1959	1116	734	852	17387	3		3	4	2	1	0	0	7				
		4	1844	1745	3666	1282	868	703	528	10636	4		4	8	5	5	3	2	23				
		5	1749	1744	3291	1209	851	493	721	10058	5		5	5	3	2	3	7	20				
		6	2576	2356	3547	1368	969	489	576	11881	6		6	6	2	3	1	2	14				
		7	1263	1205	1955	687	408	212	210	5940	7		7	1	0	1	0	1	3				
		8	2105	1933	3833	1266	671	549	379	10736	8		8	2	0	0	4	1	7				
		9	1104	945	1327	558	318	214	202	4668	9		9	5	4	4	3	4	20				
		10	2018	1523	1485	557	411	139	153	6286	10		10	1	0	0	1	0	2				
		11	2631	1877	1406	638	481	119	150	7302	11		11	3	0	0	0	0	3				
		12	4758	3461	2014	787	600	45	140	11805	12		12	1	0	0	1	1	3				
Total		25981	22988	35810	12538	8508	4549	5060	#####	Total			44	18	19	17	18	116					
1	nuts1	1	16	17	251	69	34	32	30	449	6	nuts1	1	2	1	27	6	5	0	2	43		
		2	24	29	436	151	65	129	55	889	2		2	0	0	48	15	7	5	5	80		
		3	35	44	965	244	131	164	67	1650	3		3	0	75	13	11	12	11	125			
		4	18	35	587	231	101	147	68	1187	4		11	14	126	46	14	24	14	249			
		5	26	20	675	214	165	132	100	1332	5		1	1	35	8	10	7	10	72			
		6	106	121	1135	327	242	148	154	2233	6		23	27	174	39	33	12	11	319			
		7	12	19	357	127	65	68	39	687	7		0	1	12	7	6	7	3	36			
		8	17	22	513	179	118	142	48	1039	8		1	1	15	3	5	6	3	34			
		9	17	22	776	315	247	217	67	1661	9		1	1	33	16	13	15	8	87			
		10	69	95	653	219	160	82	34	1312	10		1	1	11	3	5	0	2	23			
		11	68	88	497	187	155	59	24	1078	11		5	4	22	9	4	3	3	50			
		12	77	136	300	65	83	7	14	682	12		7	4	39	13	9	3	7	82			
Total		485	648	7145	2328	1566	1327	700	14199	Total		55	55	617	178	122	94	79	#####				
2	nuts1	1	3	4	64	12	11	8	9	111	7	nuts1	1	0	4	1	0	0	1	6			
		2	0	1	75	51	35	34	16	212	2		2	0	2	0	0	1	1	4			
		3	4	14	163	55	48	52	29	365	3		0	3	3	1	0	5	12				
		4	3	8	164	67	39	62	20	363	4		0	2	2	0	0	0	4				
		5	2	3	148	58	67	65	38	381	5		0	2	0	1	1	0	4				
		6	8	9	118	65	67	28	34	329	6		0	6	3	0	0	1	10				
		7	3	2	82	48	28	29	17	209	7		0	2	0	2	0	0	4				
		8	2	0	77	34	28	30	14	185	8		0	0	0	0	1	0	1				
		9	1	2	95	55	55	41	20	269	9		1	1	0	0	0	0	2				
		10	2	2	36	18	19	17	4	98	10		1	22	9	4	4	7	47				
		11	4	8	55	32	48	16	9	172	11		0	0	0	0	3	0	7				
		12	5	2	12	10	11	2	2	44	12		0	2	1	2	0	0	5				
Total		37	55	1089	505	456	384	212	2738	Total		3	0	4	2	1	1	0	8				
3	nuts1	1	0	0	10	3	3	8	13	37	8	nuts1	1	0	2	0	1	0	3				
		2	0	1	14	6	4	20	28	73	5		5	0	1	1	1	0	0	3			
		3	0	1	21	4	5	39	48	118	6		6	1	2	0	0	1	0	4			
		4	0	1	6	2	2	35	46	92	7		7	0	0	0	1	1	0	2			
		5	0	1	14	3	13	30	46	107	8		8	0	0	0	1	1	0	2			
		6	1	0	10	7	10	30	71	129	9		9	0	1	1	0	0	1	3			
		7	0	0	2	1	3	9	13	28	10		10	1	0	0	0	0	0	1			
		8	0	0	2	2	4	12	27	47	11		11	0	0	0	1	0	0	1			
		9	0	0	6	3	4	68	55	136	12		12	1	0	0	0	0	0	1			
		10	0	0	2	1	1	3	12	19			Total		4	15	5	7	8	1	40		
		11	1	0	5	5	0	10	14	35			9	nuts1	1	0	1	7	3	0	3	0	14
		12	0	0	2	0	1	3	4	10			2		2	0	0	11	2	2	4	1	20
Total	2	4	94	37	50	267	377	831	Total		3	5	2		52	17	13	10	7	106			
4	nuts1	1	0	0	2	0	0	0	0	2		nuts1	1	0	2	18	8	4	5	4	41		
		2	0	0	0	1	0	0	1	2			2	5	0	0	14	4	5	9	15	47	
		3	0	0	3	1	1	1	0	6			3	6	2	2	51	14	10	5	12	96	
		4	0	0	2	0	2	3	1	8			4	7	0	0	4	1	3	0	0	8	
		5	0	0	2	1	0	0	2	5			5	8	0	1	13	2	5	5	8	34	
		6	1	0	1	0	1	0	0	3			6	9	0	0	5	4	3	7	0	19	
		7	0	0	0	0	0	1	0	1			7	10	0	0	2	3	1	0	1	7	
		8	0	0	0	0	0	1	0	1			8	11	0	0	5	5	4	1	0	15	
		9	0	0	2	0	0	0	0	2			9	12	0	0	1	0	0	0	1	2	
		10	0	1	0	0	1	0	0	2			Total		7	8	183	63	50	49	49	409	
		11	0	0	2	0	0	0	0	2													
		12	0	0	1	0	0	0	0	1													
Total		1	1	15	3	5	6	4	35														

*Nuts1 bölgeleri, s9 eğitim düzeyini (en son bitirilen okul), s32 niçin başka bir iş arıyorsunuz sorusunu ifade etmektedir.

**nuts1 için; 1:İstanbul, 2:Batı Marmara, 3:Ege, 4:Doğu Marmara, 5:Batı Anadolu, 6:Akdeniz, 7:Orta Anadolu, 8:Batı Karadeniz, 9: Doğu Karadeniz, 10: Kuzey Doğu Anadolu, 11:Orta Doğu Anadolu, 12:Güney Doğu Anadolu bölgelerini ifade etmektedir.

***s9 için; 0: 6 yaşından küçük veya okur-yazar olmayanlar, 1:Okur-yazar olup bir okul bitirmeyenler, 2:ilkokul, 3:Ortaokul/mesleki ortaokul ve ilköğretim, 4:Genel lise, 5:Meslek Lisesi, 6: yüksekokul/fakülte ve üzeri bir okul bitirme durumunu ifade etmektedir.

****s32; 0:bu soruya cevap vermeyenleri, 1:Daha fazla gelir elde etmek için, 2:Çalışma koşullarından memnun olmadığı için, 3:Mesleğinde çalışmadığı için, 4:İşyeri uzak olduğu için, 5: İşini kaybetmekten korktuğu için, 6:Yaptığı iş geçici ve mevsimlik olduğu için, 7:Daha fazla süre çalışmak istediği için, 8:Daha az süre çalışmak istediği için, 9:Diğer sebepler.

Ek işte çalışma durumu, bu durumun yoğunluğu ve gelir seviyesi bakımından ele alındığında; hangi eğitim seviyesine sahip kişiler ek işte çalışmakta ve bu durum hangi bölgelerde daha yoğun bulunmakta sorularının incelenmesi aşağıdaki çapraz tabloda gösterilmiştir.

Tablo 21: Bölgeler için Eğitim Durumu ve Ek İşte Çalışma Durumu Sorularına İlişkin Çapraz Tablo

Count
nuts1 * s9 * s26 Çapraz Tablo

Count		s9							Total
		0	1	2	3	4	5	6	
s26	nuts1	0	1	2	3	4	5	6	Total
0	1	2223	2502	3120	1187	894	248	275	10449
	2	563	666	918	311	202	147	73	2880
	3	2829	2766	3999	1375	691	347	287	12294
	4	1750	1702	2434	909	510	339	184	7828
	5	1689	1714	2284	869	558	249	224	7587
	6	2432	2259	2212	1037	665	271	178	9054
	7	1205	1169	1396	547	267	117	67	4768
	8	1886	1810	2284	905	381	256	132	7654
	9	799	811	494	365	174	104	40	2787
	10	1738	1437	815	429	228	65	33	4745
	11	2391	1788	940	497	283	59	47	6005
	12	4311	3232	1294	608	359	18	38	9860
	Total	23816	21856	22190	9039	5212	2220	1578	85911
1	1	2	4	59	16	26	8	51	166
	2	24	27	688	158	56	98	93	1144
	3	30	33	1003	198	88	129	167	1648
	4	12	22	464	106	58	82	123	867
	5	10	8	294	95	48	62	130	647
	6	44	34	640	120	114	118	177	1247
	7	10	4	259	66	37	29	40	445
	8	50	42	698	162	119	113	103	1287
	9	31	58	1161	301	291	189	206	2237
	10	25	67	364	82	63	31	31	663
	11	20	31	228	38	34	12	12	375
	12	22	27	116	17	12	1	5	200
	Total	280	357	5974	1359	946	872	1138	10926
2	1	642	1042	21603	7545	7787	4243	7726	50588
	2	875	737	10812	2851	1992	2732	2413	22412
	3	2366	2027	33920	8404	5746	6128	7244	65835
	4	1122	1265	18993	6669	4175	5982	5058	43264
	5	813	515	12286	4524	4221	3286	5983	31628
	6	2772	2081	19480	5469	4609	3530	5149	43090
	7	1172	782	9104	2896	2119	1724	2369	20166
	8	3842	2265	20056	5539	3601	4060	3787	43150
	9	3193	1531	9036	2286	1897	1741	1997	21681
	10	3130	1753	7680	2210	2278	1291	1641	19983
	11	3915	1948	6902	2062	2552	971	1413	19763
	12	4170	3489	11135	3156	3666	860	2381	28857
	Total	28012	19435	181007	53611	44643	36548	47161	410417

*Nuts1 bölgeleri, s9 eğitim düzeyini (en son bitirilen okul), s26 son hafta içinde çalıştığınız başka bir işiniz var mı sorusunu ifade etmektedir.

**nuts1 için; 1:İstanbul, 2:Batı Marmara, 3:Ege, 4:Doğu Marmara, 5:Batı Anadolu, 6:Akdeniz, 7:Orta Anadolu, 8:Batı Karadeniz, 9: Doğu Karadeniz, 10: Kuzey Doğu Anadolu, 11:Orta Doğu Anadolu, 12:Güney Doğu Anadolu bölgelerini ifade etmektedir.

***s9 için; 0: 6 yaşından küçük veya okur-yazar olmayanlar, 1:Okur-yazar olup bir okul bitirmeyenler, 2:ilkokul, 3:Ortaokul/mesleki ortaokul ve ilköğretim, 4:Genel lise, 5:Meslek Lisesi, 6: yüksekokul/fakülte ve üzeri bir okul bitirme durumunu ifade etmektedir.

****s26; 0:bu soruya cevap vermeyenler, 1:Evet, 2:Hayır.

Ek işte çalışanlar 10926 kişi iken çalışmayanlar 410417 kişidir. 85911 kişi ise bu soruya cevap vermemiştir. Ek işte çalışanların yarısından fazlasını ilkokul mezunları oluşturmaktadır (5974 kişi). Bölge olarak ise ek işte çalışan sayısı 2237 kişi ile Doğu Karadeniz bölgesinde birinci sıradadır. Ege, Batı Karadeniz, Akdeniz ve Batı Marmara bölgeleri ikinci sıradadır. İstanbul 166 kişi ve Güney Doğu Anadolu bölgesi 200 kişi ile en son sırada yer almaktadır.

IV. SONUÇ VE DEĞERLENDİRME

Klasik ve Keynesyen büyüme teorileri arasında geçiş konumunda olan Harrod-Domar büyüme modeli, eksik istihdam degesinden tam istihdam dengesine geçmenin yolunu araştırmıştır. Modelin temel problemi; gelişmiş bir ekonominin büyüme sürecinde, planlanmış yatırımların planlanmış tasarruflara devamlı olarak eşit olmasını sağlayacak şartların neler olduğudur. Harrod – Domar Modelinde ekonominin itici gücü yatırımlardır. Yatırımların gelir yaratma ve kapasite yaratma olmak üzere iki önemli etkisi vardır. Modelde büyümeyi etkileyen temel faktörler; sermaye birikimi, emek arzı ve teknolojidir. Modeldeki yatırım miktarı dengenin en önemli belirleyicisidir. Harrod modelinde yatırım miktarı, yatırımcıların toplam talep bekleyişine bağlıdır. Bekleyişler de bir önceki dönem gerçekleşen toplam talep miktarına göre belirlenmektedir. Dengesizlik durumu, bir sonraki dönemde dengeden daha da uzaklaşılmasına yol açmakta, bir başka ifadeyle ‘Bıçak Sırtı’ durumunun gerçekleşmesine neden olmaktadır. Harrod – Domar modeli yatırımın büyüme üzerindeki etkisini ortaya koymaktadır. Modelde azalan verimler olmadığından yatırımlar sürekli büyümeye yol açmaktadır. Fakat mal ve işgücü piyasalarında dengeyi sağlayan bir büyüme oranı olup olmadığını ve bu dengenin kararlılığı hakkında bir açıklama ortaya koyamamaktadır.

Solow modeli Harrod – Domar modelinden farklı olarak, analize toplam talebi dahil etmemiştir. Bu şekilde oluşan büyümeyi, arz yönlü olarak yani üretim artışı olarak ele almıştır. Solow modelinin diğer bir farkı ise, faktörler arası ikameye (emek-sermaye) izin vermesidir. Solow modeli ‘bıçak sırtı’ olarak adlandırılan kararsız dengenin, faktörler arası ikame ile giderileceğini öngörmektedir. Modelin temel varsayımlarında kapalı bir ekonomi, rekabetçi piyasalar, rasyonel davranan bireyler, üretim faktörü olarak ise sermaye ve işgücü kullanmaktadır. Üretim fonksiyonu ölçeğe göre sabit getiriye, sermaye ve işgücünde ise ölçeğe göre azalan getiriye sağlayan bir üretim teknolojisi olduğu varsayılmaktadır. Nüfus ve işgücü artışı

modele dışsal olarak dahil edilmiştir ve beşeri sermayedeki verimlilik-üretkenlik değişimleri dikkate alınmamaktadır. Bu varsayımlar altında kurulan modelde kişi başi sermayenin kişi başi üretimle aynı oranda artış gösterdiği dengeli bir büyüme oranı tanımlanmaktadır. Denge durumuna erişildiğinde kişi başi gelirdeki artış oranı teknolojik gelişme hızıyla eşit hale gelmektedir. Denge durumundaki büyüme hızı, tasarruf eğilimi ve nüfus oranından bağımsız olarak oluşmaktadır. Yani teknoloji, kişi başına gelir artışını sağlayan tek faktördür fakat modele dışsal olarak dahil edilmektedir. Tasarruf artışı uzun dönemde kişi başi çıktıdaki büyüme oranını artırmamakta ancak emek başına sermayenin durağan durumunu artırmaktadır, kişi başına gelir düzeyi de buna bağlı olarak artmaktadır. Solow modelinde nüfus artışı kişi başi Gayri Safi Milli Hasılanın düşmesine sebep olmaktadır. Bu durum bazı ülkelerin neden daha zengin bazılarının da neden daha fakir olduğunu açıklamaya yardımcı olmaktadır.

Geliştirilmiş Solow modeli, klasik Solow modeline beşeri sermaye birikiminin eklenmesiyle elde edilmektedir. Beşeri sermayenin ayrı bir değişken olarak eklenmesiyle, tasarruf ve nufus artışı değişkenlerinin ekonomik büyüme üzerindeki etkisinin daha az olduğu ortaya konulmuştur. Genişletilmiş Solow modelinde, beşeri sermayenin eklenişiye, ülkeler arası gelişmişlik farklarını açıklama gücü artmıştır.

‘Belirli bir sermaye – işgücü oranına ulaşmak için ne kadar tasarruf edilmelidir’ sorusuna Ramsey (1928) alışmasında, bireylerin tüketim – tasarruf oranlarının bulunması için tüketici optimizasyon probleminin çözülmesi gerektiğini belirtmiştir. Ramsey-Cass-Koopmans modelinde, tasarrufların içsel olduğu varsayımı vardır, yani daha yüksek bir tasarruf düzeyine ulaşılamamaktadır. Hane halkı daha yüksek bir tüketimi tercih etmişlerse bu şekilde ulaşılan büyüme dengeli büyüme süreci dışında kalmaktadır. Ancak modeldeki kişi başi büyüme oranı dışsal varsayılan teknolojik gelişme oranına bağlıdır. Modelde sermaye birikiminin gelişimini rekabetçi piyasada etkileşim halinde bulunan hane halkı ve firmalar tarafından sağlamaktadır. Rekabetçi firma üretim yapmak ve bu üretilmi satmak amacındadır. Bunun için de sermayeyi kiralamakta ve işgücü istihdam etmektedir. Sonsuza kadar yaşadığı varsayılan hane halkı ise emek arz etmekte, sermaye tutmakta, tüketim ve tasarruf yapmaktadır.

Modelde denge büyüme oranı, dışsal olan nüfus ve verimlilik artışlarıyla açıklanmaktadır. Böylece devlete büyüme için gereken koşullar sağlanmasında görevler düşmektedir. Ekonomideki kısa dönemli şoklar, kısa dönemli değişikliğe neden olmakta, uzun dönemli bir etki oluşturmamaktadır. Modelde ülkelerin kişi başı gelir seviyelerinin ise uzun dönemde kendiliğinden birbirine yakınsayacağı öngörülmektedir.

Neoklasik modelin teknolojik gelişme konusundaki açıklanmasında yetersizlikler sebebiyle yeni büyüme modelleri geliştirilmiştir. Romer (1986) ve Lucas (1988) ise büyümenin dışsal etkenlerle değil ekonomik sistemin işleyişinin içsel bir sonucu olduğunu öngörmüşlerdir. İçsel büyüme modelinde aynı bilgi aynı anda birden çok üretim alanında kullanılabilmekte ve yoksul ülkelere zengin ülkelere doğru beyin göçü olduğu için, zengin ülkelere azalan verimler ortaya çıkmamakta ve zengin ülkeler durgun duruma girmemektedir. İçsel büyümede, araştırma geliştirmenin verimlilik artışını etkilediği ve farklı gelişmişlik düzeyindeki ekonomilerin teknolojilerinin birbirinden farklı olabileceği durumu, artan getirinin varlığının bir göstergesi olarak varsayılmaktadır. Bu varsayımlarla ekonomik büyüme içsel temellere dayalı olacaktır. Ülkelerde aynı büyüme oranı ve aynı tasarruf oranına sahip olsalar bile, bu ülkelerdeki kişi başı gelirdeki farklılıklar sürekli olabilir. Eğitimli işgücü kaynağı içsel büyümenin temel unsurlarından birisidir. Eğitim düzeyinin artması, ekonominin beşeri sermaye birikimini ve stokunu yükseltmekte, ayrıca işgücünün verimliliğini de arttırmaktadır. İçsel büyüme teorisinde eğitimin ulusal ekonomik büyümeyi iki yolla etkileyeceği varsayılmaktadır. İlk olarak, beşeri sermaye üretim fonksiyonuna bir faktör girdisi olarak dahil edilmektedir. İkinci olarak, içsel büyümeye yol açan teknolojik gelişme gibi faktörler, beşeri sermaye verimini ve niteliğini de etkilemekte ve beşeri sermaye stokuyla ilişkilendirilir.

Çalışmanın amacı olan Beşeri Sermaye teorisinin Türkiye ekonomisi çerçevesinde değerlendirilmesi için, hane halkı verileri kullanılarak çapraz tablolar oluşturulmuştur. Bu tablolardan elde edilen sonuçlarda aşağıdaki bulgular saptanmıştır:

Bölgeleri okur-yazarlık durumu olarak incelediğimizde; İstanbul, Batı Marmara, Ege, Doğu Marmara ve Batı Anadolu bölgelerinde okur-yazarlık durumu %91-93, Akdeniz, Orta Anadolu, Batı Karadeniz ve Doğu Karadeniz bölgelerinde okur-yazarlık oranı %85-87, Orta Doğu Anadolu ile Güney Doğu Anadolu bölgelerinde ise bu oran %75 olmaktadır. Ancak en son bitirilen okul düzeyi olarak, 6 yaşından küçük ya da okur-yazar olmayan kişi sayısı Güney Doğu Anadolu bölgesinde olması, okur-yazarlık oranının bu bölgede oldukça düşük olduğunu göstermektedir. Bu durum bölgedeki çok sayıda 6 yaşından küçük çocuk olmasından kaynaklanıyor olabilir. Buna karşın, yüksekokul, fakülte ve üzeri okul bitirenler Ege, İstanbul ve Batı Anadolu bölgelerinde bulunmakta, bu okulları bitirenlerin toplam içindeki oranı ise oldukça düşük durumdadır. Bu bilgiler ışığında, dünya genelindeki gelişmekte olan ülkelerin eğitim düzeyleri ile karşılaştırıldığında, Türkiye'nin sıralamadaki yeri oldukça düşük durumdadır.

Kadın erkek açısından okur-yazarlık durumunu değerlendirdiğimizde; okur-yazar olup bir okul bitirmeyen ve ilkokul mezunu olanlar toplamında ise birbirine yakın sayıdadır. Ancak 6 yaşından küçük veya okur-yazar olmayan kişi sayısına bakıldığında erkekler yaklaşık 114000 iken kadınlar 204000 kişi kadardır. Bu durum 6 yaşından küçük kız çocuk sayısının çokluğundan ya da okula gitmemiş okuma yazma bilmeyen kadın sayısının çok olduğundan kaynaklanmaktadır. Bu durumu bölgeler açısından incelediğimizde ise; okur-yazar olmayan veya 6 yaşından küçük kişiler en çok Güney Doğu Anadolu bölgesinde bulunmaktadır. Bu durum 6 yaşından küçük çocuk sayısıyla açıklanamayacak kadar çoktur.

Ülke genelinde ise ilkokulu bitirenler 434.494 kişi ile birinci sıradadır. Okur-yazar olmayanlar 318.411 kişi ile ikinci sıradadır. Meslek lisesi ve yüksekokul bitirenler ise 67.804 ve 69.467 kişiyle en az sayıya sahiptir. Yüksek okul bitirenlerin sayısı İstanbul ve Ege bölgelerinde yüksek iken, okuma yazma bilmeyenlerin sayısının en yüksek olduğu bölge Güney Doğu Anadolu bölgesidir.

Güney Doğu Anadolu Bölgesinde çocuk nüfusunun hızla artması, ileriye dönük eğitim ve beşeri sermaye yatırımları bakımından, politika yapımcılarının şimdiden önlem alması açısından önem arz etmektedir. Çalışan yaş gurubunda, sigortasız çalışanlar içindeki eğitim durumu açısından da bakıldığında bu durum daha netleşmektedir.

Çalışanlar en son bitirilen okul durumuna göre çalıştıkları iş sektörü bakımından değerlendirildiğinde, okur-yazar olmayanlar ile okur yazar olup bir okul bitirmeyenler tarım sektöründe, ortaokul ve ilköğretim mezunları toptan perakende ticaret ve imalat sanayinde, yüksekokul ve üzeri bir okuldan mezun olanların büyük bir çoğunluğu toplum hizmetleri ve kişisel hizmetler sektöründe çalışmaktadır. İstanbul ve Marmara bölgesindeki sektörel yapının sanayi olması karşısında, Karadeniz ve Doğu Anadolu bölgelerinde tarım üzerine olan bir yapı farklılığı bulunmaktadır. Bu durumun ortaya çıkmasında, okullaşma oranının tarım sektörü ağırlıkta olan bölgelerde düşük olması ve yüksekokul ve üzeri fakülte bitiren kişilerin sanayi sektörü yoğun olan bölgelerde bulunması etkili olmaktadır. Beşeri sermaye açısından baktığımızda, eğitilmiş işgücü yoğunluğu sanayi bölgelerinde bulunmaktadır. Bu durumun değiştirilmesi, doğu bölgelerinde eğitim başta olmak üzere, beşeri sermayeye olan yatırımların artırılması ile değiştirilebilir.

Beşeri sermaye yatırımları olarak tanımlanan eğitim, sağlık ve mesleki göç, gelir dağılımını etkilemektedir. Türkiye’de beşeri sermayeye olan yatırımlar, dünya genelindeki gelişmiş ve gelişmekte olan ülkeler arasında son sıralarda yer almaktadır.

Bölgelere göre iş arama durumu, hangi sektörlerde iş arandığı, bir sigorta kuruluşuna kayıtlı olup olunmadığı durumları incelenerek, ülkenin hangi sektörde yoğun olarak üretim yaptığı ve kayıt dışı olma durumu hakkında bazı bulgulara ulaşılmıştır. Bu bağlamda değerlendirdiğimizde:

Yüksekokul ve üzerini bitirenlerin çalıştığı işyeri durumu düzenli işyeridir. Okuma yazma bilmeyenlerin ve okuma yazma bilip bir okul bitirmeyenler istihdam edildiği işyeri durumu tarladır. İş arama durumunda, iş arayanların oranı %9 ile Akdeniz bölgesinde en yüksek orana sahiptir ve %3,6 oranıyla en az orana Kuzey Doğu Anadolu bölgesi sahiptir. Diğer bölgelerde %6-%7 olmak üzere birbirine yakın oranlardadır. İş aramayanların oranı ise her bölgede yaklaşık % 80 oranındadır. Doğu bölgelerinde iş arama oranının düşük olması, bölgenin tarım ağırlıklı olması ve kişilerin kendi işyerinde çalışmasından kaynaklandığı düşünülmektedir. Bir başka neden olarak da eğitimsiz kişiler düzenli bir işyerinde çalışamayacağından, bu kişilerin iş aramadan ümidini kestikleri düşünülebilir. Çünkü iş arayanların aradıkları iş bakımından değerlendirilmesinde, çoğunlukta düzenli ve tam zamanlı bir işyerinde çalışmak istedikleri bulgusuna ulaşılmıştır. Bu sonucu, bölgelerin eğitim düzeyi durumu (en son bitirilen okul) destekler niteliktedir.

Bunlara ek olarak bir işte çalışanların sosyal güvenliğe kayıtlı olma durumu da değerlendirmeye katıldığında; çalışanların bir sigortaya kayıtlı olma durumu, toplam içindeki oranı %51'dir. Bu durum oran olarak da çok yüksek bulunmaktadır. Sigortalı olarak çalışanların büyük bir çoğunluğunu ücretli veya maaşlı çalışanlar oluşturmaktadır. Sigortaya kayıtlı olmayanların çalıştığı işyerinde işteki durumu bakımından %32'si ücretsiz aile işçisi, %31'i kendi hesabına çalışan, %19'u ücretli veya maaşlı, %15'i yevmiyeli işçi ve %2'si işveren durumunda olan kişilerden oluşmaktadır.

Sigortasız çalışanlar yaş gurubu, en mezun oldukları okul durumu ve çalıştıkları sektör bakımından değerlendirildiğinde; Sigortaya kayıtlı olmayanların %56'sını ilköğretim mezunları, %12'sini ortaokul mezunları, %7'sini okur-yazar olup bir okul bitirmeyenler, %6'sını genel lise mezunları, %4'ünü meslek lisesi mezunları ve %2'sini de yüksekokul ve üzeri bir fakülte mezunları oluşturmaktadır. Sigortasız çalışanların çoğunluğunu oluşturanlar yaş gurubu bakımından değerlendirildiğinde, 15-19 yaş gurubunun %82'si, 12-14 yaş gurubunun ise %96'sı sigortasız olarak çalışmaktadır.

Bölgelere göre sosyal güvenliğe kayıtlı olanların oranı en yüksek olarak (%66) İstanbul bölgesindedir. Batı Marmara, Ege, Doğu Marmara, Akdeniz, Orta Anadolu ve Batı Karadeniz bölgelerinde sosyal güvenliğe kayıtlı olma oranı ise yarı yarıyadır. Doğu Karadeniz, Kuzey Doğu Anadolu, Orta Doğu Anadolu ve Güney Doğu Anadolu bölgelerinde sosyal güvenliğe kayıtlı olma durumu %30 kadardır.

Beşeri sermayeye olan yatırımlar bakımından değerlendirilebilecek bir başka konu ise son 4 hafta içinde düzenli eğitim sistemi dışında bir eğitim programı veya kursa katılan kişilerin durumudur. Bu kişileri en son bitirdikleri okul durumu ve aldıkları bu eğitimin amacı bakımından değerlendirildiğinde; son 4 hafta içinde herhangi bir özel ders alanların toplam içindeki oranı %1'dir. Bu eğitimi alanlardaki en büyük oran %46 ile genel lise bitirenlerde görülürken ikinci sırada %33 oranla ortaokul ve ilköğretimi bitirenlerde gözükmektedir. Bu oran meslek liselerinde %8, yüksekokul ve üzerini bitirenlerde %7 oranında olmaktadır. Bu eğitimi almalarındaki amaçlar bakımından; %48'i kişisel veya sosyal nedenlerle, %26'sı iş amaçlı ve %25'de diğer amaçlarla bu eğitimi almışlardır. Bu verilerden yola çıkarak, eğitim alan kişi sayısı ve eğitim açısından beşeri sermayeye olan yatırımların çok düşük seviyede olduğunu söyleyebiliriz.

Yapılan iş bakımından elde edilen gelir de göz önünde bulundurulduğunda, beşeri sermaye dağılımı ve elde edilen gelirler arasındaki farkın bölgelere göre farklılık gösterdiği durumu ortaya çıkmaktadır.

Teknolojik ilerleme, araştırma geliştirme sektöründeki buluş sayısı bakımından eğitilmiş kişiler ve eğitim düzeyleri oldukça önemlidir. Türkiye’de ki durumu dünya genelinde değerlendirdiğimizde, beşeri sermaye yatırımları, yeni buluşların sayısı oldukça düşük düzeyde kalmaktadır. İçinde bulunulan durum ülkenin eğitim durumuyla paralellik göstermektedir.

Ekonomik kalkınma, daha yüksek bir refah seviyesine ulaşma ve gelir dağılımında eşitlik sağlanması bakımından, eğitim seviyesi artırılması teşvik edilmelidir. Bu durum ekonomik büyüme için gerekli teknolojik ilerleme ve araştırma geliştirme faaliyetlerinde bulunacak eğitilmiş işgücü sayısının artırılması ve vasıflandırılması bakımından önem arz etmektedir.

KAYNAKÇA

- Aldan, Altan. 2005. Türkiye'nin İlleri Arasında Yakınsama: Mekansal Bir Analiz. Yüksek Lisans Tezi. ODTÜ Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Altan, Feride. 2006. Türkiye İlleri İçin Bir Ekonomik Yakınsama Sınaması ve İmalat Sanayii Yatırımları ile Eğitimin Büyümeye Etkisi. Doktora Tezi. Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Aslan, Alper, Ferit Kula. [19.9.2008]. Türkiye 'de İller İtibariye Teknoloji Açığını Etkileyen Unsurlar. <http://mpira.ub.uni-muenchen.de/10607/> Münih Üniversitesi Kütüphanesi.
- _____. [19.9.2008]. Türkiye 'de İller İtibariye Kişi Başına Gelir Eşitsizliğinin Kalıcılığı: Panel Birim Kök Analiziyle Değerlendirme. <http://mpira.ub.uni-muenchen.de/10613/> Üniversitesi Kütüphanesi.
- Aslan, Alper, Muhittin Kaplan. [19.9.2008]. Gümrük Birliğinin Firma Verimlilik Yakınsamasına Etkisi. <http://mpira.ub.uni-muenchen.de/10597/> Münih Üniversitesi Kütüphanesi.
- Attar, M.Aykut. 2005. Uluslar arası Gelir Dağılımı ve Yakınsama Klüpleri Üzerine Görgül Bir Araştırma. Yüksek Lisans Tezi. Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Ay, Ahmet, Pınar Yardımcı. 2008. Türkiye'de Beşeri Sermaye Birikimine Dayalı Ak Tipi İçsel Ekonomik Büyümenin Var Modeli ile Analizi (1950-2000). **Maliye Dergisi**. S.155:39-54.
- Aydın, Necati. 2008. Türkiye'de Ekonomik Büyüme (1968-2005): Solow Büyüme Muhasebesi ve Regresyon Modeli. Doktora Tezi. Gazi Üniverstesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Barro, Robert J. 2003. Determinants of Economic Growth in a Panel of Countries. **Annals of Economics and Finance** 2003,4:231-274.
- Barro, Robert J, Rachel M.Mc Cleary. 2001. Religion, Economy and Society in an International Panel. Harvard Universty. October 2001. Pennsylvania.
- Boulevard, Grand. 2004. How Does Lobour Mobility Affect Income Convergence?. **Journal of Economic Dynamics & Control**. S.29 (2005):567-581.
- Çatık, A.Nazif, Mehmet Güçlü. 2006. **Mekansal Etkiler Altında Ampirik Büyüme Modelleri: Türkiye Üzerine Bir Uygulama**. Ege Üniversitesi. Working Paper No:06-07. İzmir.

- Çiçek, Mustafa. Türkiye’de Bölgesel Dengesizlikler Üzerine Bir Değerlendirme. **Türk İdare Dergisi**. ...113-116.
- Çözel, Gökhan. 2007. Yakınsama Hipotezi: Türkiye Örneği. Yüksek Lisans Tezi. Mersin Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Demir, Ekrem. 2003. Güneydoğu Anadolu Projesi’nin Ülke Ekonomisine Katkısı ve Bölge Yerleşim Alanlarına Etkisi. **Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi**. c.23 s.3:189-205.
- Demir, Osman. 2002. Durgun Durum Büyüme’den İçsel Büyümeye. **Cumhuriyet Üniversitesi İİBF Dergisi**. c.3 s.1:2002.
- Demir, Osman, Adem Üzümcü, Serap Duran. 2006. İçsel Büyümede İçselleşme Süreci: Türkiye Örneği. **D.E.Ü.İ.İ.B.F.Dergisi**. c.21 s.1:27-46.
- Doğan, Gülay. 2006. Yakınsama Teorileri: Türkiye ve Avrupa Birliği Bölgeleri Örneği. Yüksek Lisans Tezi. Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Elveren, Adem. 2008. Pay Inequality in Turkey in the Neo-Liberal Era: 1980-2001. **University of Texas Inequality Project**. Working Paper No. 49.
- Ercan, N. Yener. 2000. İçsel Büyüme Teorisi: Genel Bir Bakış. **Planlama Dergisi**. Özel Sayı-DPT’nin Kuruluşunun 42. Yılı.
- Filiztekin, Alpay. 2008. Türkiye’de Bölgesel Farklar ve Politikalar. Yayın No. TÜSİAD-T/2008-09/471.
- Filiztekin, Alpay. 2004. Bölgesel Büyüme, Eş-Hareketlilik ve Sekörel Yapı. **Sabancı Üniversitesi**. Aralık 2004. İstanbul.
- Gardiner Ben, Martin Ron, Petter Tyler. 2004. Competitiveness, Productivity and Economic Growth across the European Regions. Regional Productivity Forum Seminar. July 2004. London.
- Hacettepe Üniversitesi Nüfus Etütleri Enstitüsü. 2004. **Türkiye Göç ve Yerinden Olmuş Nüfus Araştırması**. Ankara.
- Hallaç, Umut, Yeşim Kuştepe. 2008. Türkiye’de Bölgesel Gelir Yakınsaması: Gelir Dağılımı Açısından Bir Değerlendirme. Dokuz Eylül Üniversitesi. Discussion Paper No:08/01.
- İnaç, Hüsamettin, Ümit Güner, Sinan Sarısoy. 2006. Eğitimin Ekonomik Büyüme ve Kalkınma Üzerine Etkileri. **Osman Gazi Üniversitesi İİBF Dergisi**. 1(2):59-70.
- Kara, Murat. 2008. Bölgesel Rekabet Edilebilirlik Kavramı ve Bölgesel Kalkınma Politikalarına Yakınsama. DPT Uzmanlık Tezi. Ankara.
- Karabulut, Kerem, Dilek Polat. 2007. Türkiye’de Yaşanan Göç Olgusu Üzerine Bir Alt Bölge Uygulaması. 8. Türkiye Ekonometri ve İstatistik Kongresi. Malatya.
- Karagül, Mehmet. 2003. Beşeri Sermayenin Ekonomik Büyümeyle İlişkisi ve Etkin

- Kullanımı. **Akdeniz İ.İ.B.F.Dergisi**. s.5. 2003:79-90. .
- Kelleci, M.Ali. 2003. Bilgi Ekonomisi ve İşgücü Piyasası: Eğilimler, Fırsatlar ve Riskler. DPT. Temmuz 2003. Ankara. .
- Kılıçaslan, Yılmaz, Güldem Saral. 2005. Locating Population Dynamics in Explaining Regional Income Differentials: Inferences for Regional Policies. Brulles, June:2-4,2005. Ankara. .
- Kıraçlar, Fatma (Kaya). 2005. Ekonomik Büyüme Modellerinde Beşeri Sermaye: İçsel Büyüme Modelinin Analizi. Yüksek Lisans Tezi. Erciyes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü. .
- Kırdar, Murat, Şirin Saracoğlu. [7.112007]. Migration and Regional Convergence: An Empirical Investigation for Turkey. <http://mpa.ub.uni-muenchen.de/2648/> Münih Üniversitesi Kütüphanesi. .
- Kurşuncu, Hatice. 2006. Kentsel Yoksulluk: Diyarbakır Aziziye Mahallesi Örneği. Yüksek Lisans Tezi. Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü. .
- Köksal, Zafer. 2006. Türkiye’de Bölgesel Büyüme Farklılıklarının Belirleyenleri. Yüksek Lisans Tezi. Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü. .
- Martin, Richard Eugene. 2005. Does Increasing Public Awareness of the Anti Globalization Movement Affect its Growth?. Master. University of South Florida. .
- Martin, Ron. 2003. Putting the Economy in its Place: On Economics and Geography. Cambridge Journal of Economics Conference. 17-19 September 2003. London. .
- Öztürk, Lütfü. 2006. Geçiş Ekonomilerinde Bölgeler Arası Dengesizlikler: Bir Neden Olarak Piyasa Ekonomisi. **Sosyal Bilimler Dergisi**. s.16:21-35. .
- Parasız, İlker. 2008. **Ekonomik Büyüme Teorileri**. 3. Bs. Bursa: Ezgi Kitabevi. .
- Sachs Jeffry, Andrew Warner. 1996. Achieving Rapid Growth in the Transition Economies of Central Europe. Center for Social & Economic Research. April 1996. Warsaw. .
- Sachs Jeffry, Andrew Warner. 1995. Economic Convergence and Economic Policies. Center for Social & Economic Research. April 1995. Warsaw. .
- Saral, Güldem. 2003. Regional Income Growth Disparities and Convergence in Turkey: Analyzing the Role of Human Capital Differences. Yüksek Lisans Tezi, ODTÜ Şehir ve Bölge Planlama Bölümü. .
- Sazak, Şaduman. 2004. Türkiye’de Bölgelere Göre Nüfusun Yaş Gruplarına Dağılımı. **Trakya Üniversitesi**. S.(5):187-198. .
- Somuncu, Başak. 2006. Türkiye’nin Avrupa Birliğine Tam Üyelik Sürecinde Uluslararası Göç Politikası. Yüksek Lisans Tezi. Dokuz Eylül Üniversitesi Avrupa Birliği Anabilim Dalı. .

- Türkiye Ekonomi Kurumu. 2004. **Türkiye’de Bölgeler Arası Gelir Farklılıkları: Yakınsama Var mı?**. İstanbul. .
- Yamanoğlu, K.Buğra. 2008. Türkiye’de Sosyo Ekonomik Faktörlerin İller Arası Yakınsama Üzerine Etkileri. **İstatistikçiler Dergisi**. 2008:33-39. .
- Yumuşak, İ.Güran, Yusuf Tuna. 2002. Kalkınmışlık Göstergesi Olarak Beşeri Kalkınma İndeksi ve Türkiye Üzerine Bir Değerlendirme. **K. Ü. Sosyal Bilimler Dergisi**. c.52. s.1.
- Yumuşak, İ.Güran, Mahmut Bilen. 2000. Gelir Dağılımı-Beşeri Sermaye İlişkisi ve Türkiye Üzerine Bir Değerlendirme. **K. Ü. Sosyal Bilimler Dergisi**, Yıl: 1, Sayı: 1:77-96. .
- Yüceol , Hüseyin Mualla. 2007. Türkiye’de Bölgesel İşgücü Hareketleri, İşsizlik ve Ekonomik Kalkınma. **‘İş-Güç’ Endüstri İlişkileri ve İnsan Kaynakları Dergisi**. c.9 s.1:108-125. .
- Xavier Salai Martin. 2006. The World Distrubition of İncome: Falling Poverty and Convergence, Period. **Quarltly Journal of Economics**. Vol. CXXI: 351-397.

EK-1

Tablo 1: Türkiye'nin İller İtibarıyla Beşeri Kalkınmışlık Düzeyleri

İller	Yaşam		Eğitim					Gelir		BKİ
	Ortalama Yaşam Süresi	Yaşam İndeksi	Okur-yazarlık Oranı %	Okur-yazarlık İndeksi	Okullaşma Oranı %	Okullaşma İndeksi	Eğitim İndeksi	(SAGPŞ) Gelir	Gelir İndeksi	
Ankara	70,6	0,76	92,8	0,928	89,3	0,893	0,916	5935,3	0,964	0,88
İstanbul	70,6	0,76	92,7	0,927	70,9	0,709	0,854	5937	0,964	0,859
Eskişehir	69,3	0,738	91,5	0,915	77	0,77	0,867	5862,8	0,952	0,852
Kocaeli	69	0,733	90,7	0,907	64,8	0,648	0,82	6051,4	0,983	0,845
İzmir	69	0,733	89,3	0,893	70,8	0,708	0,832	5939,3	0,965	0,843
Bursa	69,3	0,738	59,8	0,898	65,5	0,655	0,817	5920,2	0,961	0,839
Kırklareli	70,3	0,754	90,2	0,902	58,9	0,589	0,798	5933,2	0,964	0,839
Bilecik	70,3	0,754	90,4	0,904	54,9	0,549	0,786	5929,8	0,963	0,834
Tekirdağ	70,1	0,751	89,5	0,895	58,4	0,584	0,791	5904,1	0,959	0,834
Kırıkkale	70,4	0,757	87,2	0,872	60,1	0,601	0,781	5902,8	0,959	0,832
Antalya	71,5	0,776	88,3	0,883	51,9	0,519	0,762	5884	0,955	0,831
Muğla	70,7	0,762	89,1	0,891	80,8	0,808	0,764	5922,4	0,962	0,829
Edirne	69,9	0,748	85,8	0,858	70,6	0,706	0,807	5619,6	0,912	0,822
Balıkesir	70,1	0,751	86	0,86	62,1	0,621	0,78	5934,8	0,931	0,821
Bolu	68,3	0,722	86,3	0,863	60,8	0,608	0,778	5867,2	0,953	0,818
Adana	68,8	0,729	82,9	0,829	65,5	0,655	0,771	5855,8	0,951	0,817
İçel	60,9	0,733	87	0,87	54,3	0,543	0,761	5891	0,957	0,817
Manisa	71,4	0,773	83	0,83	51	0,51	0,723	5861,8	0,852	0,816
Aydın	70,3	0,754	84,1	0,841	52,7	0,527	0,736	5847,3	0,949	0,813
Karaman	67,8	0,713	88	0,88	50,8	0,508	0,756	5842,5	0,949	0,806
Sakarya	69,4	0,741	88	0,88	56,6	0,566	0,775	5402,8	0,876	0,797
Artvin	68	0,717	83,7	0,837	62,2	0,622	0,765	5348,6	0,867	0,783
Denizli	70,7	0,762	87,5	0,875	53,8	0,538	0,763	5087,3	0,824	0,783
Burdur	71,1	0,768	87,5	0,875	59,4	0,594	0,781	4914,8	0,795	0,782
Nevşehir	69,2	0,736	84,6	0,846	56,2	0,562	0,751	4954,5	0,802	0,763
Kütahya	67,6	0,71	85	0,85	55,8	0,558	0,753	5076,5	0,822	0,762
Trabzon	73,3	0,804	85	0,85	63,3	0,633	0,778	4284,6	0,691	0,758
Hatay	69,9	0,748	81,2	0,812	60,4	0,604	0,742	4739,6	0,766	0,752
Rize	73,1	0,801	83,2	0,832	59	0,59	0,751	4357,9	0,703	0,752
Zonguldak	65,7	0,678	86,1	0,861	52,4	0,524	0,749	4908,7	0,794	0,74
Konya	70,1	0,751	88	0,88	56,1	0,561	0,774	4169,5	0,672	0,732
Kayseri	68,6	0,726	86,6	0,866	65,2	0,652	0,794	4149,3	0,669	0,73
Elazığ	68,6	0,726	79,1	0,791	66,6	0,666	0,75	4371,8	0,706	0,727
Malatya	70,4	0,757	85,4	0,854	63,4	0,634	0,781	3926,7	0,632	0,723
Gaziantep	69	0,733	77,8	0,778	55,9	0,559	0,705	4357,9	0,703	0,714
Samsun	67	0,701	81,1	0,811	61,9	0,619	0,747	4233,9	0,683	0,71
Uşak	66,6	0,693	84,4	0,844	58,6	0,586	0,758	4210,8	0,679	0,71
Isparta	71,5	0,776	88,4	0,884	52,5	0,525	0,765	3652,4	0,587	0,709
Kırşehir	70,3	0,754	86,2	0,862	64,9	0,649	0,791	3524,3	0,566	0,704
Niğde	66,6	0,693	84,1	0,841	57,1	0,571	0,751	4111,8	0,663	0,702
Amasya	65,8	0,68	83,7	0,837	62,8	0,628	0,767	4077,1	0,657	0,701
Çorum	63,8	0,646	78,7	0,787	55,4	0,554	0,709	4600,4	0,743	0,7
Kastamonu	67,8	0,713	76,7	0,767	56,9	0,569	0,701	4104,7	0,661	0,692

EK 1'in Devamı

Kahramanmaraş	69,7	0,744	79,3	0,793	52,7	0,827	0,705	3739,8	0,601	0,683
Erzincan	69,2	0,736	86,2	0,862	45,5	0,455	0,756	3349,9	0,537	0,666
Tunceli	71,2	0,77	79,6	0,796	57,3	0,573	0,722	2953,4	0,471	0,654
Giresun	71,4	0,773	80,1	0,801	53,3	0,533	0,711	2978,2	0,475	0,653
Tokat	65,1	0,668	80,7	0,807	53,4	0,534	0,716	3416,8	0,548	0,644
Afyon	67	0,701	87	0,87	48,2	0,482	0,741	3036,4	0,485	0,642
Sivas	64,9	0,665	83,9	0,839	58,3	0,583	0,754	3122,9	0,499	0,639
Sinop	64,9	0,665	78,2	0,782	55,1	0,551	0,705	6234	0,518	0,629
Çankırı	67,8	0,713	84,2	0,842	45,2	0,452	0,712	2869,6	0,457	0,628
Aksaray	67,5	0,708	82,9	0,829	54,1	0,541	0,733	2697,2	0,429	0,623
Bartın	65,7	0,678	86,1	0,861	52,4	0,524	0,749	2706	0,43	0,619
Diyarbakır	67,3	0,704	61,2	0,612	48,1	0,481	0,568	3544,1	0,569	0,614
Ordu	70,4	0,757	81,8	0,818	47,7	0,477	0,704	2357,9	0,373	0,611
Gümüşhane	68	0,717	83,7	0,837	50,4	0,504	0,726	2462,2	0,39	0,611
Yozgat	66,6	0,693	81,4	0,814	52,5	0,525	0,718	2602	0,413	0,608
Adıyaman	68,8	0,729	74	0,74	55,3	0,553	0,678	2554	0,405	0,604
Erzurum	62,7	0,628	79,1	0,791	51	0,61	0,73	2741,6	0,436	0,598
Şanlıurfa	71,5	0,776	66,2	0,662	43,7	0,437	0,587	2587,9	0,411	0,591
Bayburt	65,8	0,68	83,1	0,831	44,2	0,442	0,701	2161	0,34	0,574
Kars	70,6	0,76	76,1	0,761	29,9	0,299	0,607	2238,1	0,353	0,573
Ardahan	70,6	0,76	76,1	0,761	29,9	0,299	0,607	2151,2	0,339	0,569
Mardin	69,4	0,741	61,5	0,615	43,9	0,439	0,557	2569,2	0,408	0,568
Iğdır	70,6	0,76	76,1	0,761	29,9	0,299	0,607	2049,2	0,322	0,563
Batman	68,2	0,72	62,7	0,627	47,7	0,477	0,577	2416,9	0,383	0,56
Siirt	66,4	0,689	57,8	0,578	43,5	0,435	0,531	2770,9	0,441	0,554
Hakkari	68,2	0,72	60,1	0,601	41,2	0,412	0,538	1984,8	0,311	0,523
Van	64,3	0,564	61	0,61	47,1	0,471	0,564	2120,3	0,334	0,517
Bingöl	63,8	0,646	65,6	0,656	47,2	0,472	0,595	1775	0,277	0,506
Bitlis	65,8	0,68	67,3	0,673	39,5	0,395	0,58	1597,9	0,247	0,503
Şırnak	70,1	0,751	47,2	0,472	25,2	0,252	0,399	1832,4	0,286	0,479
Ağrı	65,3	0,672	58,1	0,581	48,4	0,481	0,547	1391,4	0,213	0,477
Muş	63,6	0,643	58,5	0,585	46,9	0,469	0,546	1378,9	0,211	0,467
TÜRKİYE	68,6	0,727	84,3	0,843	59,8	0,598	0,761	5697,8	0,925	0,804

Yumuşak, Tuna,2000,14

EK-2 Türkiye'nin İller İtibariyle Kalkınmışlık Düzeyi

P.No	İL ADI	İKTİSADİ YAPI					YENİLİKÇİLİK KAPASİTESİ										ALTYAPI VE ERİŞİLEBİLİRLİK										BEŞERİ SERMAYE					SOSYAL SERMAYE				
		P-1	P-2	P-3	P-4	P-5	P-6	P-7	P-8	P-9	Y-1	Y-2	Y-3	Y-4	Y-5	Y-6	A-1	A-2	A-3	A-4	A-5	A-6	A-7	A-8	B-1	B-2	B-3	B-4	B-5	S-1	S-2					
01	ADANA	3894	14,4	37,37	8324	1.811.409	2.335.940.000	4.898	0,026	6645,4	61	99	303	4033	2,11	5,18	92	100	45	70,7	0,1	26,59	1,8	0	1.849.478	57,7	86,9	4,7	0,36	0,3	7,88					
02	ADIGAZI	1112	6,3	18,97	907	49.329	11.707.376	1.189	0,016	2372,1	2	0	2	252	0,63	0,57	88	96	0	4,0	0,1	12,9	0,2	171	623.811	77,6	79,9	2,7	0,98	0,2	5,16					
03	AFYON	1350	6,4	20	2164	110.346	98.418.049	9.197	0,018	2398,4	16	17	41	1072	1,49	3,66	91	96	0	20,2	0,1	26,48	0,6	275,3	623.811	77,6	79,9	2,7	0,98	0,2	5,16					
04	AGRI	688	1,46	21,2	893	36.184	0	2.160	0,011	1479,9	0	0	0	6,5	0,54	0,31	69	91	0	0,0	0,1	2,23	0,1	497,3	535.744	93,3	8,4	1,7	0,39	0,2	3,29					
05	AKSARAY	1170	5,67	20,44	975	29.087	323.137.252	1.755	0,022	2253,9	5	10	10	315	1,10	5,95	37	82	30	0,0	0,1	20,25	0,2	204,9	396.084	61,1	86,3	3	0,44	0,5	4,39					
06	AMASYA	1743	5,8	29,84	872	14.169	50.748.144	1.901	0,024	3046,1	3	9	33	292	1,40	3,04	98	99	0	0,0	0,1	22,18	0,3	233,5	365.231	72,6	87,4	4	0,44	0,4	9,26					
07	ANKARA	3333	13,4	63,75	48.497	10.656.594	5.341.812.905	24.902	0,032	7222,9	565	926	2337	17873	2,49	6,12	98	100	85	86,7	0,1	40,2	10,3	73,5	4.007.860	43,8	93,3	11,1	0,39	1,9	19,5					
08	ANTALYA	2677	5,5	39,35	20.262	584.146	986.245.504	431.073	0,039	4098,7	63	97	110	4351	1,10	1,18	39	96	0	31,1	0,1	17,6	3,1	223	1.719.731	44,3	92,1	8,1	0,48	0,5	10,6					
09	ARDAHAN	1020	1,06	19,87	272	323	0	1.422	0,011	1388,9	0	0	2	24	0,83	0,49	48	96	0	0,0	0,1	11,59	0,07	493,9	133.756	63,8	84,6	2,6	0,55	0,7	7,4					
10	ARTVIN	2168	5,39	28,22	751	55.564	24.638.638	3.160	0,029	4245,8	0	1	0	124	0,72	2,63	87	93	13	0,0	0,1	30,22	0,2	481	191.934	55,2	86,8	4,3	0,45	0,6	14,6					
11	AYDIN	2444	7,54	26,25	6901	322.495	144.521.443	60.582	0,037	3882,6	22	37	96	1464	1,37	2,58	69	99	8	52,5	0,1	19,02	0,1	84,8	930.737	31	87,4	4,9	0,5	0,5	11,3					
12	BALIKESİR	5429	8,63	30,19	1594	382.908	64.473.698	53.448	0,038	3999,9	23	59	77	1877	1,24	3,47	92	98	47	13,3	0,1	24,46	1,5	105,7	1.076.347	48,2	88,4	5	0,46	0,6	13,1					
13	BARTIN	1285	7,9	17,9	482	9.824	23.739.780	2.381	0,032	1622,1	2	3	2	146	0,54	0,60	94	97	9	0,0	0,1	22,42	0,2	198,1	184.176	75	84	3,2	0,55	0,3	10,2					
14	BATMAN	1473	5,97	26,37	671	24.983	0	885	0,01	3938,1	2	2	6	215	0,58	0,28	93	95	0	0,0	0,1	6,47	0,2	389,2	456.734	99,1	71	2,2	0,29	0,3	3,15					
15	BEYRUT	1252	2,27	19,14	213	1.626	0	202	0,021	1839,8	0	0	2	24	0,88	0,49	99	100	0	0,0	0,1	10,27	0,07	448,2	97.538	69,1	86,3	3	0,47	0,8	11,7					
16	BİLECEK	3131	19,3	30,35	635	64.599	448.074.141	1.139	0,025	3007,7	24	9	31	164	1,27	4,48	98	100	0	0,0	0,1	14,31	0,3	95	184.326	47,7	91,6	3,9	0,48	0,6	16,4					
17	BİTLİS	963	3,4	25,58	505	36	372	0	1	39	0,013	1759,3	0	0	1	49	0,35	2,86	88	94	0	0,0	0,1	20,89	0,01	384,4	233.739	74,1	73,6	3,5	0,42	0,5	4,34			
18	BOLU	782	2,28	24,03	473	1.963	4.582.090	1.126	0,012	1788,4	0	0	0	39	0,20	0,11	66	97	0	0	0,1	13,51	0,01	440,4	388.678	87,2	72,4	2,4	0,35	0,3	4,32					
19	BURDUR	3364	8,31	37,98	907	36.696	34.599.923	940	0,038	3981,3	13	38	10	241	2,05	3,23	79	99	0	14,6	0,1	47,29	0,4	167,9	270.654	48	98,6	4,7	0,32	1	17,4					
20	BURSA	5037	38,2	33,23	10711	8.915.092	7.260.034.155	17.423	0,036	5547,9	203	720	2709	11388	2,76	13,33	89	100	64	69,1	0,1	24,74	4	274,1	236.033	49,5	89,7	4,7	0,45	0,6	13,1					
21	CANAKKALE	3829	9,19	30,95	2796	88.199	389.367.362	12.460	0,03	4248	16	11	104	567	1,14	1,68	84	100	31	0,0	0,1	22,52	0,7	189,7	464.975	54,1	88,2	3,6	0,48	0,6	16,4					
22	CANIKLI	1376	5,23	23,2	442	5.471	13.456.120	786	0,016	2197,3	2	2	10	153	1,48	9,64	83	94	0	0,0	0,1	22,19	0,15	125,9	270.935	54,1	88,2	3,6	0,48	0,6	16,4					
23	CORUM	3093	7,35	20,58	1418	57.162	1.847.461	3.157	0,026	3457,3	11	39	22	650	1,85	3,99	90	99	43	44,1	0,1	27,37	0,85	209,3	597.663	61,8	83,1	3,1	0,44	0,5	9,08					
24	DEĞİRLİ	2194	19	23,6	414	1.592.466	34.607.022	14.781	0,038	3461,6	34	85	631	3463	1,36	1,81	84	100	0	0,0	0,1	16,72	1	149,8	850.029	50	89,6	4,8	0,32	0,6	15,4					
25	DENİZLİ	1591	3,82	28,42	2485	48.684	3.908.673	4.186	0,013	3614,6	4	6	453	0,88	1,96	94	98	52	64,5	0,1	20,4	0	3,5	342,708	86,5	69,6	2,7	0,34	0,2	3,37						
26	DÜZCE	1384	12,3	21,26	1186	97.984	121.400.346	3.183	0,028	2053,2	12	7	20	285	1,74	7,19	86	95	66	62,5	0,1	29,34	0,35	172,6	314.266	48	89,5	3,5	0,33	0,8	21,9					
27	ERZİNCAN	2911	9,01	38,14	1746	84.779	53.749.107	3.343	0,027	4651,1	4	3	8	499	0,94	3,83	89	95	0	0,1	31,32	0,6	160,3	402.406	41	89	3,1	0,51	0,5	11,3						
28	ERZURUM	2065	6,01	31,7	1371	66.539	1.691.255	2.111	0,022	4162,3	3	7	12	500	1,01	0,17	84	96	1	64,8	0,1	41,55	0,4	315,6	569.616	37,6	83,2	4,5	0,38	0,5	6,06					
29	GAZİANTEP	1403	4,17	30,28	756	7.568	14.159.996	1.286	0,014	2243,3	1	1	0	225	1,01	0,63	72	100	0	44,6	0,1	20,55	0,2	374,3	316.841	33,3	87,2	4,1	0,46	0,6	8,53					
30	GENÇLİK	1286	3,71	30,14	1708	22.206	3.781.092	3.504	0,015	2663,5	5	2	4	54	0,70	0,56	95	97	0	0,0	0,1	33,07	0,4	391,6	397.389	66,5	83,6	3,8	0,38	0,7	3,61					
31	İSTANBUL	3044	18,9	40,97	8549	446.135	955.462.881	2.293	0,032	6997,3	47	124	286	2178	1,81	7,66	85	99	72	56,9	0,1	42,99	1,4	191	704.009	44,1	91	6,5	0,38	0,7	13,2					
32	KARABÜK	1829	21,3	33,43	4508	2.297.943	61.295.792	6.793	0,027	4323,9	33	60	701	4120	1,48	3,85	97	100	32	86,0	0,1	18,44	1	58,8	1.235.249	71,1	83,8	2,9	0,33	0,3	5,73					
33	KAYSERİ	1748	5,07	20,85	1036	98.002	22.924.654	1.935	0,021	3874,7	7	8	18	319	0,65	3,65	75	75	0	0,0	0,1	24,25	0,4	34,4	153.819	59	83,4	3,6	0,45	0,4	10,7					
34	KIRSEHİR	1303	2,6	15,71	351	829	0	350	0,014	2102,8	5	2	1	57	0,37	0,66	86	96	0	3,3	0,1	18,99	0,07	436,5	186.933	63,3	86,4	3,1	0,47	0,5	8,29					
35	KIRSEHİR	1012	1,35	42,77	407	24.386	0	855	0,009	2142,3	1	0	0	23	0,72	0,47	44	91	0	0	0,1	7,228	0,09	617,9	236.581	87,4	70,7	2,6	0,37	0,3	4,02					
36	KIRSEHİR	2128	8,41	26,35	3463	1.564.307	158.311.756	4.394	0,025	3647,7	22	20	131	1148	1,09	2,75	47	99	0	16,7	0,1	13,1	0,85	130,7	1.213.726	62,3	86	3,5	0,44	0,3	6,72					
37	KIRSEHİR	1025	2,2	25,93	594	36.046	0	1.823	0,027	1916,3	2	1	0	45	0,33	0,25	59	95	0	48,7	0,1	10,67	0,07	562,2	168.634	76,3	75,5	2,9	0,42	0,2	1,1					

İKTİSADİ YAPI		YENİLİKÇİLİK KAPASİTESİ					ALTYAPI VE ERİŞİLEBİLİRLİK										BEŞERİ SERMAYE					SOSYAL SERMAYE																																																																																																																									
1-1	Çen Döneri	1-2	Çen Döneri	1-3	Çen Döneri	1-4	Çen Döneri	1-5	Çen Döneri	1-6	Çen Döneri	1-7	Çen Döneri	1-8	Çen Döneri	1-9	Çen Döneri	1-10	Çen Döneri	1-11	Çen Döneri	1-12	Çen Döneri	1-13	Çen Döneri	1-14	Çen Döneri	1-15	Çen Döneri	1-16	Çen Döneri	1-17	Çen Döneri	1-18	Çen Döneri	1-19	Çen Döneri	1-20	Çen Döneri	1-21	Çen Döneri	1-22	Çen Döneri	1-23	Çen Döneri	1-24	Çen Döneri	1-25	Çen Döneri	1-26	Çen Döneri	1-27	Çen Döneri	1-28	Çen Döneri	1-29	Çen Döneri	1-30	Çen Döneri	1-31	Çen Döneri	1-32	Çen Döneri	1-33	Çen Döneri	1-34	Çen Döneri	1-35	Çen Döneri	1-36	Çen Döneri	1-37	Çen Döneri	1-38	Çen Döneri	1-39	Çen Döneri	1-40	Çen Döneri	1-41	Çen Döneri	1-42	Çen Döneri	1-43	Çen Döneri	1-44	Çen Döneri	1-45	Çen Döneri	1-46	Çen Döneri	1-47	Çen Döneri	1-48	Çen Döneri	1-49	Çen Döneri	1-50	Çen Döneri	1-51	Çen Döneri	1-52	Çen Döneri	1-53	Çen Döneri	1-54	Çen Döneri	1-55	Çen Döneri	1-56	Çen Döneri	1-57	Çen Döneri	1-58	Çen Döneri	1-59	Çen Döneri	1-60	Çen Döneri	1-61	Çen Döneri	1-62	Çen Döneri	1-63	Çen Döneri	1-64	Çen Döneri	1-65	Çen Döneri	1-66	Çen Döneri	1-67	Çen Döneri	1-68	Çen Döneri	1-69	Çen Döneri	1-70	Çen Döneri	1-71	Çen Döneri	1-72	

P.No	İL ADI	İKTİSADİ YAPI										YENİLİNCİLİK KAPASİTESİ										ALTYAPI VE ENERJİLERİN LİK										BESERİ SERMAYE					SOSYAL SERMAYE	
		I-1	I-2	I-3	I-4	I-5	I-6	I-7	I-8	I-9	Y-1	Y-2	Y-3	Y-4	Y-5	Y-6	A-1	A-2	A-3	A-4	A-5	A-6	A-7	A-8	B-1	B-2	B-3	B-4	B-5	S-1	S-2							
32	İSPARTA	1829	834	30,34	1545	111,442	55,459,954	3,332	0,022	3044,8	10	23	20	524	1,31	1,53	95	99	35	40,0	0,1	32,76	0,5	256	313,681	46,3	92	5,4	0,46	0,5	13,9							
34	İSTANBUL	3711	32,2	53,32	1E+05	82,363,583	9,346,830,338	99,797	0,035	7935,9	2306	4102	14020	127165	3,05	7,80	97	100	96	71,6	0,1	35,09	34,3	0	1001,8735	44,9	93,4	7,9	0,4	1,3	15,3							
35	İZMİR	3894	20,6	45,47	21376	7,609,623	3,192,271,088	57,833	0,035	7095,3	363	740	1868	14931	2,35	6,40	95	100	26	76,1	0,1	32,72	8,2	0	3,370,866	43,9	91,9	7,8	0,43	0,6	11,6							
46	K.MARAŞ	1919	9,84	20,39	3844	470,481	2,115,671	3,650	0,018	3206,9	9	19	137	1010	0,98	1,64	76	92	0	0,0	0,1	14,14	0,4	92,8	1,002,384	66,8	83,4	3,3	0,41	0,3	6,05							
78	KARABÜK	1923	18,7	34,87	517	83,089	1,956,522	1,945	0,031	4134,9	0	3	5	154	1,07	2,83	98	98	22	62,0	0,1	33,9	0,3	175,7	225,102	49,4	86,9	4,6	0,37	0,9	21,1							
70	KARAKÖY	2458	11,1	20,34	947	77,284	27,750,504	678	0,023	4397,2	0	14	115	971	1,93	2,89	54	100	0	45,1	0,1	21,18	0,2	239,3	243,210	60,1	88,7	3,6	0,43	0,6	10,6							
36	KARS	1073	2,17	26,84	693	3,335	1,897,218	3,583	0,016	1650,5	0	0	1	117	0,75	0,52	80	100	0	0,0	0,1	11,17	0,1	484,5	325,016	69,3	82,9	3,1	0,46	0,3	5,97							
37	KASTAMONU	2158	6,32	19,46	922	68,120	6,769,568	2,672	0,032	3103,4	1	9	5	214	0,92	0,72	89	95	21	0,0	0,1	39,34	0,3	171,5	375,476	57,5	80,8	3,2	0,51	0,8	12,2							
38	KAYSERİ	2188	16,4	31,09	4249	1,204,996	62,490,894	4,006	0,021	4127,5	66	495	1142	3663	2,10	7,25	85	98	0	66,0	0,1	25,15	1,2	257,8	1,060,432	56,4	88,9	4,6	0,38	0,7	10,3							
79	KİLİS	2201	7,49	33,43	305	12,345	82,368,748	1,66	0,027	4366,5	0	2	2	89	0,68	0,62	98	96	0	0	0,1	16,56	0,05	88,9	114,724	70,2	80,5	3	0,36	0,9	7,15							
71	KIRSEKİLE	3301	10,4	33,67	538	13,308	26,875,357	587	0,021	7091,3	3	9	8	128	1,15	15,13	92	99	82	0,0	0,1	26,73	0,2	119,6	383,508	55,1	88,1	3,7	0,35	0,4	10,6							
39	KIRSEKİLE	4349	17,8	31,14	1239	81,833	758,948,646	2,142	0,044	5412,4	12	4	57	482	1,37	1,59	92	99	9	0,0	0,1	22,13	0,5	165,6	328,461	44	92,9	5	0,53	0,4	13,9							
40	KOCALİ	1803	5,93	24,67	584	38,805	906,852	848	0,023	3219,6	1	7	7	139	1,49	1,63	69	97	0	0,0	0,1	21,72	0,2	207,6	253,239	56,1	87,5	3,9	0,41	0,5	8,41							
41	KÖSEALİ	7468	20,3	32,22	5215	11,509,307	7,122,909,287	4,062	0,029	11260	123	184	337	3481	1,79	9,82	96	100	86	85,0	0,1	20,1	2,6	77,7	1,206,085	47,3	92,1	4,9	0,45	0,3	18,1							
42	KONYA	1883	9,05	24,63	6427	577,825	187,678,367	6,109	0,025	3775,3	54	457	806	7124	3,34	8,07	75	96	19	5,0	0,1	16,13	1,7	225,9	2,192,166	58,5	90,1	3,9	0,4	0,7	8,81							
43	KUTAHYA	2186	9,89	20,08	1702	112,076	4,900,814	3,514	0,027	3083,9	11	28	314	1038	1,20	2,82	97	99	11	41,4	0,1	19,53	0,56	173	656,903	48,9	89,1	3,4	0,48	0,6	14,8							
44	MALATYA	1716	6,24	27,03	2082	141,725	4,915,159	1,977	0,017	3182,8	10	10	8	851	1,14	0,93	91	91	0	62,8	0,1	18,49	0,5	237,2	853,658	58,1	85,4	4,7	0,4	0,4	7,51							
45	MANİSA	2978	11,9	23,46	4479	774,290	1,484,771,069	4,887	0,031	4503,3	57	83	208	2267	2,02	7,35	90	100	0	32,9	0,1	24,11	1	36	1,260,169	50,3	86,3	3,3	0,48	0,3	10,7							
47	MARDİN	1191	2,37	24,82	1154	120,064	7,900,558	1,062	0,013	2373,8	2	3	5	302	0,95	0,66	72	88	2	0,0	0,1	8,311	0,2	318,8	705,098	92,4	71,2	2,1	0,35	0,2	2,24							
33	MERSİN/İTEL	2970	7,93	29,9	6560	809,922	1,198,273,175	19,092	0,026	5588,7	29	64	84	2841	1,32	4,30	71	99	52	14,2	0,1	19,23	1,6	48,3	1,651,400	55	88,2	5,1	0,41	0,2	7,71							
48	MUGLA	4007	5,95	33,92	5991	103,229	452,210,734	187,397	0,054	4850,7	22	27	36	1475	0,58	0,58	50	100	16	31,7	0,1	22,86	1,5	114,5	715,528	45,6	92,7	7,2	0,58	0,5	12,2							
49	MUŞ	700	1,54	12,92	547	837	0	686	0,007	1190,8	0	6	1	70	0,59	0,66	44	73	0	0	0,1	10,14	0,09	423,4	453,654	93,3	69,5	1,7	0,41	0,2	2,51							
50	NEVŞEHİR	2564	4,97	21,93	1134	16,361	14,410,395	13,961	0,032	3871,4	5	4	3	318	1,93	1,72	79	99	0	14,2	0,1	16,59	0,3	222,5	309,914	55,1	88,4	3,9	0,49	0,7	10,7							
51	NİĞDE	1289	4,22	17,79	1817	262,644	11,512,223	2,691	0,023	2022,4	8	8	12	426	0,60	0,59	67	63	29	18,0	0,2	20,56	0,45	325	887,765	60,6	83,1	2,9	0,46	0,3	8,79							
52	ORDU	1401	6,86	28,32	945	4,674	5,512,145	507	0,023	3233,9	0	0	6	245	1,44	3,02	68	93	0	44,7	0,1	12,6	0,2	86	458,782	59,4	86	3,9	0,36	0,2	8,91							
80	OSMANIYE	2298	9,44	21,71	1011	154,682	207,564,310	4,754	0,026	3775,8	3	7	30	1837	0,81	0,77	67	84	43	0,0	0,1	22,35	0,4	435	365,938	51,8	87,7	3,9	0,45	1,1	15,6							
54	SAKARYA	2554	12,9	28,44	2696	2,189,809	2,410,795,279	3,901	0,027	4381,6	26	82	142	1550	2,08	11,02	89	99	59	62,2	0,1	18,13	1	109,1	756,168	50,1	90,8	3,8	0,45	0,4	1,7							
55	SAMSUN	2035	6,86	26	3415	307,977	19,066,994	3,904	0,028	3476,8	22	41	82	1451	1,33	3,07	88	95	63	12,9	0,1	33,55	1,2	209,5	1,209,137	58	86,2	4,1	0,45	0,3	11,5							
56	SİRT	1346	2,38	37,61	358	3,793	4,008,264	303	0,013	2984,5	0	0	0	53	0,56	0,25	96	97	0	10,2	0,1	14,03	0,09	457,3	263,878	99,2	68,7	2,4	0,33	0,6	5,69							
57	SİNOP	1767	5,33	20,36	403	10,128	0	1,907	0,028	2549,4	1	4	13	136	0,67	1,12	97	97	0	10,2	0,1	24,83	0,2	250	225,574	65,4	82,7	3,6	0,49	0,6	12,6							
38	SIVAS	1694	5,43	24,11	1461	38,611	72,139,935	2,509	0,02	2809,4	7	19	22	470	0,94	1,35	95	96	0	0,0	0,1	34,61	0,5	301,6	755,091	61	85,4	3,7	0,42	0,5	8,32							
63	SANLURFA	1221	3,47	20,62	2558	111,723	1,793,562,396	3,142	0,017	2705,2	2	8	32	613	0,71	0,96	83	98	42	43,7	0,1	12,26	0,4	168,4	1,443,422	87,8	67,8	2,1	0,35	0,2	3,27							
73	SİĞIRAK	773	1,85	47,63	634	117,626	12,919,048	1,164	0,009	1674,2	0	0	0	0	0,24	0,25	72	96	0	0,0	0,1	6,654	0,1	498	353,197	97,4	65,8	2	0,35	0,3	1,81							
59	TEKİRDAĞ	3026	26,2	30,84	3806	644,848	13,472,702,654	5,247	0,036	4412	59	44	61	1124	1,93	11,07	92	100	5	22,1	0,1	40,36	1,2	92,4	623,591	43,6	93	5,1	0,32	0,5	12,4							
60	TOKAT	1660	4,91	18,18	1791	17,074	6,178,363	2,103	0,02	2679,6	4	11	4	467	1,56	1,66	95	95	1	0,0	0,1	19,11	0,5	329,6	828,027	61,3	85,7	3,1	0,44	0,5	5,87							
61	TRABZON	1824	5,33	25,5	2087	563,793	35,206,927	9,571	0,022	2870,3	12	12	57																									

EK 3: 2004 Yılına Ait Çapraz Tablolar

Tablo 1: Bölgeler için Eğitim Durumu ve Çalışılan İşyeri Durum Sorularına İlişkin Çapraz Tablo

Count		nuts1 * s9 * s18 Çapraz Tablo																			
		s9								Total			s9								Total
s18		0	1	2	3	4	5	6	s18			0	1	2	3	4	5	6			
0	nuts1	1	2224	2503	3214	1232	987	298	445	10903	4	nuts1	1	13	14	139	23	26	5	4	224
		2	563	668	958	331	235	180	192	3127			2	4	5	54	14	4	1	0	82
		3	2831	2768	4148	1450	795	446	611	13049			3	14	11	174	28	12	16	3	258
		4	1752	1702	2508	954	609	411	377	8313			4	14	12	97	19	3	11	2	158
		5	1690	1714	2381	952	661	350	544	8292			5	27	12	135	24	17	5	1	221
		6	2433	2262	2290	1096	757	353	421	9612			6	43	51	183	29	18	8	1	333
		7	1206	1170	1444	570	316	156	174	5036			7	5	5	84	17	6	0	2	119
		8	1886	1810	2409	996	485	392	325	8303			8	13	6	87	16	6	4	0	132
		9	799	812	523	395	213	149	165	3056			9	2	1	27	8	6	2	2	48
		10	1740	1442	850	462	308	109	143	5054			10	18	14	44	8	3	0	0	87
		11	2423	1797	1034	525	389	99	126	6393			11	5	10	40	13	7	0	0	75
		12	4330	3253	1361	638	440	30	117	10169			12	38	39	80	26	15	3	1	202
	Total		23877	21901	23120	9601	6195	2973	3640	91307		Total		196	180	1144	225	123	55	16	1939
1	nuts1	1	10	5	276	21	8	5	5	330	5	nuts1	1	24	23	719	145	63	33	14	1021
		2	206	118	1502	149	48	58	18	2099			2	13	14	283	45	25	24	9	413
		3	746	465	5676	484	225	131	34	7761			3	36	34	907	145	72	69	14	1277
		4	220	132	1285	145	47	43	10	1882			4	14	28	549	103	37	39	14	784
		5	245	96	1385	176	67	30	17	2016			5	21	14	458	108	52	35	7	695
		6	504	262	2266	265	154	60	39	3550			6	39	44	770	137	58	41	5	1094
		7	331	145	1532	209	60	55	1	2333			7	15	10	291	42	35	15	0	408
		8	1107	408	3530	414	144	85	14	5702			8	39	26	519	90	38	45	5	762
		9	1314	553	2826	452	254	183	48	5630			9	10	6	316	76	40	34	2	484
		10	1146	428	2332	276	169	31	9	4391			10	38	27	190	34	35	10	3	337
		11	1155	414	1291	179	113	28	7	3187			11	64	59	327	53	47	20	3	573
		12	1496	666	1518	185	128	9	15	4017			12	141	147	627	82	67	3	2	1069
	Total		8480	3692	25419	2955	1417	718	217	42898		Total		454	432	5956	1060	569	368	78	8917
2	nuts1	1	119	212	5842	1989	2131	907	1721	12921	6	nuts1	1	18	6	99	16	17	3	21	180
		2	23	19	1199	567	429	521	298	3056			2	7	0	72	9	4	5	5	102
		3	92	114	4952	1609	1161	1145	971	10044			3	31	27	308	39	12	17	4	438
		4	53	71	3277	1393	1048	1295	726	7863			4	22	12	197	20	24	10	3	288
		5	22	29	2095	872	812	576	720	5126			5	7	5	75	12	8	6	5	118
		6	76	126	2558	937	898	609	648	5852			6	46	20	173	26	13	4	6	288
		7	11	21	959	410	363	223	188	2175			7	9	2	26	1	0	1	0	39
		8	42	53	2151	843	754	649	313	4805			8	12	3	111	18	8	2	2	156
		9	10	22	642	293	320	204	155	1646			9	4	1	17	2	2	2	1	29
		10	24	42	440	187	285	106	70	1154			10	4	5	17	6	0	2	1	35
		11	65	57	599	316	372	109	111	1629			11	2	1	5	2	4	0	0	14
		12	112	266	1250	521	612	79	156	2996			12	10	3	5	3	4	1	0	26
	Total		649	1032	25964	9937	9185	6423	6077	59267		Total		172	85	1105	154	96	53	48	1713
3	nuts1	1	6	3	102	24	18	4	2	159											
		2	2	1	47	14	13	5	3	85											
		3	3	5	184	37	30	16	5	280											
		4	11	6	134	20	13	12	2	198											
		5	1	2	52	14	5	3	0	77											
		6	1	7	76	14	10	7	2	117											
		7	1	1	34	5	4	1	0	46											
		8	7	9	69	14	14	7	1	121											
		9	0	1	10	12	4	0	0	27											
		10	5	7	17	5	2	0	0	36											
		11	6	6	22	4	4	0	0	42											
		12	34	21	43	9	1	0	0	108											
	Total		77	69	790	172	118	55	15	1296											

Tablo 2: Bölgeler için Eğitim Durumu ve İş Arama Durumu Sorularına İlişkin Çapraz Tablo

Count			nuts1 * s9 * s33 Çapraz Tablo							
s33			s9						Total	
			0	1	2	3	4	5		6
0	nuts1	1	1575	2241	1804	675	576	297	612	7780
		2	364	566	586	197	126	161	193	2193
		3	1687	2333	2469	694	406	389	582	8560
		4	1215	1497	1186	463	362	387	353	5463
		5	1078	1465	979	421	306	260	512	5021
		6	1613	2007	1272	445	317	213	404	6271
		7	740	1032	520	193	139	98	147	2869
		8	1159	1602	1152	401	283	288	253	5138
		9	608	776	602	217	127	112	161	2603
		10	1148	1282	510	146	170	80	124	3460
		11	1610	1563	457	186	199	68	105	4188
		12	2773	2762	666	217	223	27	102	6770
		Total		15570	19126	12203	4255	3234	2380	3548
1	nuts1	1	42	48	999	352	368	187	290	2286
		2	19	12	196	99	82	87	80	575
		3	54	67	1079	394	376	343	333	2646
		4	20	26	633	286	196	269	193	1623
		5	29	17	517	251	329	223	226	1592
		6	53	66	770	286	336	242	233	1986
		7	9	12	281	126	148	106	81	763
		8	29	9	484	199	258	249	207	1435
		9	0	1	175	92	141	142	85	636
		10	13	14	85	37	46	43	30	268
		11	47	54	464	178	238	100	89	1170
		12	125	138	548	152	167	33	64	1227
		Total		440	464	6231	2452	2685	2024	1911
2	nuts1	1	2723	1086	11311	3802	3234	771	847	23774
		2	955	429	3693	1214	815	461	273	7840
		3	4284	1925	13674	4039	2287	1175	805	28189
		4	2190	1043	8727	2898	1939	1060	506	18363
		5	2542	818	7807	2670	1919	767	611	17134
		6	3554	1265	7649	3162	2334	756	536	19256
		7	2122	583	4750	1632	1014	335	177	10613
		8	3318	1117	8024	2703	1440	805	376	17783
		9	1176	392	1494	931	551	242	116	4902
		10	2361	885	2565	1268	854	192	137	8262
		11	4182	1282	3065	1624	955	186	117	11411
		12	7143	2367	4297	2070	1370	134	114	17495
		Total		36550	13192	77056	28013	18712	6884	4615

Tablo 3: Bölgeler için Eğitim Durumu ve Cinsiyet Sorularına İlişkin Çapraz Tablo

Count			nuts1 * s9 * s3 Çapraz Tablo							
s3			s9						Total	
			0	1	2	3	4	5		6
1	nuts1	1	3584	4727	9477	4077	3319	1194	2080	28458
		2	1060	1254	3270	1362	807	858	660	9271
		3	4051	5582	13449	4476	2387	2046	2121	34112
		4	2848	3524	6817	3277	2010	2036	1403	21915
		5	2559	3260	5796	2796	2002	1232	1677	19322
		6	3868	4815	7099	3248	2290	1265	1502	24087
		7	1967	2362	3805	1663	1102	593	586	12078
		8	3008	3843	7117	3014	1766	1554	1122	21424
		9	1373	1855	2833	1286	896	618	522	9383
		10	2645	3081	3098	1321	1114	366	427	12052
		11	4053	4338	3216	1836	1541	435	511	15930
		12	6793	7778	5034	2309	1913	198	554	24579
	Total		37809	46419	71011	30665	21147	12395	13165	232611
2	nuts1	1	5576	4896	10328	3032	2939	869	1501	29141
		2	1655	1452	3905	996	773	486	450	9717
		3	7339	5908	14190	3254	2214	1249	1291	35445
		4	4355	3699	8367	2238	1650	984	808	22101
		5	4382	3248	7090	2028	1656	743	1087	20234
		6	6523	4569	7626	2410	1904	823	900	24755
		7	3437	2457	4361	1169	729	282	304	12739
		8	5809	3971	8403	2120	1307	696	627	22933
		9	3010	1888	2829	905	586	394	296	9908
		10	4755	2979	2764	848	568	196	237	12347
		11	7580	3758	2898	892	659	189	181	16157
		12	12336	6466	3663	1126	809	136	213	24749
	Total		66757	45291	76424	21018	15794	7047	7895	240226

Tablo 4: Bölgeler için Eğitim Durumu ve Son 4 Hafta İçinde Herhangi Bir Özel Kurs/Eğitim Alındımı Sorularına İlişkin Çapraz Tablo

nuts1 * s9 * s16 Çapraz Tablo										
Count										
s16			s9							Total
			0	1	2	3	4	5	6	
0	nuts1	1	1534	2175		119	1			3829
		2	333	529		21	0			883
		3	1557	2204		147	0			3908
		4	1157	1463		76	0			2696
		5	1032	1438		79	0			2549
		6	1503	1909		116	0			3528
		7	698	998		66	0			1762
		8	1039	1530		96	0			2665
		9	485	696		52	0			1233
		10	1029	1217		47	0			2293
		11	1419	1486		56	0			2961
		12	2508	2559		57	0			5124
Total		14294	18204		932	1			33431	
1	nuts1	1	1	4	11	67	168	18	23	292
		2	0	0	10	70	63	14	19	176
		3	1	9	18	195	226	50	20	519
		4	0	2	12	45	67	20	16	162
		5	4	5	17	112	215	52	45	450
		6	4	7	16	245	324	41	17	654
		7	0	2	8	55	102	16	15	198
		8	2	2	16	78	102	24	10	234
		9	0	0	12	36	100	15	7	170
		10	1	3	4	44	69	10	14	145
		11	0	0	2	20	89	10	0	121
		12	0	2	3	7	98	9	0	119
Total		13	36	129	974	1623	279	186	3240	
2	nuts1	1	2961	1397	19781	6465	6089	2045	3558	42296
		2	1229	600	7162	2129	1517	1330	1091	15058
		3	5264	2646	27567	6860	4375	3245	3392	53349
		4	2551	1334	15167	5017	3593	3000	2195	32857
		5	2893	990	12835	4287	3443	1923	2719	29090
		6	4315	1840	14688	4826	3870	2047	2385	33971
		7	2506	784	8146	2467	1729	859	875	17366
		8	4572	1632	15493	4567	2971	2226	1739	33200
		9	2516	978	5642	1941	1382	997	811	14267
		10	3611	1437	5829	1895	1613	552	650	15587
		11	5573	1912	6106	2473	2111	614	692	19481
		12	9135	3717	8650	3153	2624	325	767	28371
Total		47126	19267	1,00E+05	46080	35317	19163	20874	3,00E+05	

Tablo 5: Bölgeler için Eğitim Durumu ve Sosyal Güvenliğe Kayıtlı Olma Durumuna İlişkin Çapraz Tablo

Count			nuts1 * s9 * s25 Çapraz Tablo							
s25			s9						Total	
			0	1	2	3	4	5		6
1	nuts1	1	60	81	4138	1497	2100	910	2219	11005
		2	28	24	1363	522	498	589	688	3712
		3	83	132	5569	1443	1351	1342	2046	11966
		4	49	52	2957	1191	1222	1394	1391	8256
		5	47	43	2195	868	1079	769	1795	6796
		6	38	65	2191	735	1004	782	1432	6247
		7	23	32	1217	317	478	316	590	2973
		8	72	61	2325	857	928	852	1083	6178
		9	7	11	662	308	369	357	534	2248
		10	29	53	444	209	458	254	465	1912
		11	42	44	596	257	665	233	445	2282
		12	120	148	801	271	585	114	522	2561
Total		598	746	24458	8475	10737	7912	13210	66136	
2	nuts1	1	137	186	3344	881	555	195	225	5523
		2	227	135	1920	364	185	207	69	3107
		3	844	530	7262	1179	587	435	228	11065
		4	292	215	2861	687	303	297	121	4776
		5	279	117	2332	610	331	216	132	4017
		6	674	451	4094	888	520	308	201	7136
		7	352	159	1906	447	191	118	42	3215
		8	1155	447	4676	886	447	344	83	8038
		9	1333	574	3323	646	421	271	83	6651
		10	1209	488	2739	425	324	73	32	5290
		11	1302	532	1983	434	342	105	41	4739
		12	1747	1066	3006	666	600	53	67	7205
Total		9551	4900	39446	8113	4806	2622	1324	70762	

Tablo 6: Bölgeler için Eğitim Durumu ve Bu Yer/Kuruluş/İşteki Durum Sorularına İlişkin Çapraz Tablo

s23		s9							Total	s23		s9							Total
		0	1	2	3	4	5	6				0	1	2	3	4	5	6	
0 nuts1	1	8963	9356	12323	4731	3603	958	1137	41071	3 nuts1	1	2	8	561	248	275	91	276	1461
	2	2460	2547	3892	1472	897	548	353	12169	2	0	1	112	43	49	44	60	309	
	3	10463	10828	14807	5108	2663	1518	1138	46525	3	3	9	370	98	85	60	134	759	
	4	6862	6956	9365	3637	2135	1329	699	30983	4	6	2	310	111	84	82	108	703	
	5	6615	6348	8358	3346	2248	990	837	28742	5	0	2	188	76	75	64	128	533	
	6	9679	8868	8440	4035	2670	998	769	35459	6	8	17	431	118	169	75	181	999	
	7	5029	4628	5043	2068	1162	441	258	18629	7	1	0	96	30	36	15	37	215	
	8	7590	7306	8519	3391	1698	1054	583	30141	8	4	5	311	88	93	72	56	629	
	9	3043	3158	1677	1237	692	384	201	10392	9	56	55	240	33	54	29	26	493	
	10	6162	5519	2679	1535	900	235	167	17197	10	1	1	40	25	31	19	16	133	
	11	10289	7520	3535	2037	1193	286	206	25066	11	4	3	43	18	15	4	9	96	
	12	17262	13030	4889	2498	1537	167	178	39561	12	15	35	166	46	74	2	32	370	
Total		94417	86064	83527	35095	21398	8908	6526	#####	Total		100	138	2868	934	1040	557	1063	6700
1 nuts1	1	117	187	4946	1682	2034	888	1955	11809	4 nuts1	1	35	39	1115	255	211	84	166	1905
	2	14	14	823	481	436	562	583	2913	2	100	68	1126	167	89	89	88	1727	
	3	53	72	3733	1317	1197	1224	1830	9426	3	278	289	4512	491	313	285	231	6399	
	4	50	55	2720	1182	1116	1381	1256	7760	4	110	101	1409	257	183	115	108	2283	
	5	21	18	1636	827	995	732	1655	5884	5	146	87	1458	255	189	94	110	2339	
	6	58	68	1720	778	903	775	1277	5579	6	241	231	2086	281	218	120	114	3291	
	7	14	22	783	347	420	302	550	2438	7	148	91	1308	143	115	50	38	1893	
	8	35	18	1611	740	806	802	983	4995	8	505	264	2341	311	213	160	97	3891	
	9	3	7	411	230	287	316	490	1744	9	416	262	1567	256	162	92	60	2815	
	10	22	36	298	173	385	230	437	1581	10	363	238	1367	141	176	43	27	2355	
	11	118	69	653	285	645	247	422	2439	11	487	257	1111	174	184	46	40	2299	
	12	92	168	936	341	579	122	497	2735	12	718	499	1426	245	232	20	43	3183	
Total		597	734	20270	8383	9803	7581	11935	59303	Total		3547	2426	20826	2976	2285	1198	1122	34380
2 nuts1	1	34	23	656	106	54	21	16	910	5 nuts1	1	9	10	204	87	81	21	31	443
	2	31	24	444	74	34	44	6	657	2	110	52	778	121	75	57	20	1213	
	3	148	116	1479	268	98	84	12	2205	3	445	176	2738	448	245	124	67	4243	
	4	51	44	688	169	59	44	8	1063	4	124	65	692	159	83	69	32	1224	
	5	40	20	553	164	65	43	9	894	5	119	33	693	156	86	52	25	1164	
	6	165	130	1054	256	92	43	12	1752	6	240	70	994	190	142	77	49	1762	
	7	28	17	264	61	38	11	2	421	7	184	61	672	183	60	56	5	1221	
	8	76	39	579	185	66	60	7	1012	8	607	182	2159	419	197	102	23	3689	
	9	18	3	277	71	30	23	1	423	9	847	258	1490	364	257	168	40	3424	
	10	52	40	205	63	46	10	5	421	10	800	226	1273	232	144	25	12	2712	
	11	51	40	197	60	36	10	1	395	11	684	207	575	154	127	31	14	1792	
	12	216	212	627	114	123	13	3	1308	12	826	300	653	191	177	10	14	2171	
Total		910	708	7023	1591	741	406	82	11461	Total		4995	1640	12921	2704	1674	792	332	25058

Tablo 7: Bölgeler için Eğitim Durumu ve Ek İşteÇalışmaDurumuÇaprazTablo

s26			s9							Total
			0	1	2	3	4	5	6	
0	nuts1	1	2223	2502	3120	1187	894	248	275	10449
		2	563	666	918	311	202	147	73	2880
		3	2829	2766	3999	1375	691	347	287	12294
		4	1750	1702	2434	909	510	339	184	7828
		5	1689	1714	2284	869	558	249	224	7587
		6	2432	2259	2212	1037	665	271	178	9054
		7	1205	1169	1396	547	267	117	67	4768
		8	1886	1810	2284	905	381	256	132	7654
		9	799	811	494	365	174	104	40	2787
		10	1738	1437	815	429	228	65	33	4745
		11	2391	1788	940	497	283	59	47	6005
		12	4311	3232	1294	608	359	18	38	9860
Total		23816	21856	22190	9039	5212	2220	1578	85911	
1	nuts1	1	1	2	22	4	8	3	15	55
		2	9	4	166	39	10	18	23	269
		3	7	12	305	56	21	29	44	474
		4	3	4	79	21	20	15	21	163
		5	4	1	73	23	14	14	39	168
		6	11	7	139	25	38	37	58	315
		7	4	2	100	11	12	8	7	144
		8	1	3	111	25	24	20	22	206
		9	12	9	419	121	99	65	56	781
		10	8	15	123	26	15	10	14	211
		11	11	5	43	10	5	1	0	75
		12	19	18	54	10	5	0	0	106
Total		90	82	1634	371	271	220	299	2967	
2	nuts1	1	196	265	7460	2374	2647	1102	2429	16473
		2	246	155	3117	847	673	778	734	6550
		3	920	650	12527	2566	1917	1748	2230	22558
		4	338	263	5740	1857	1505	1676	1491	12870
		5	322	159	4455	1455	1396	971	1888	10646
		6	701	509	6146	1598	1486	1053	1575	13068
		7	371	189	3023	753	657	426	625	6044
		8	1226	505	6890	1718	1351	1176	1144	14010
		9	1328	576	3566	833	691	563	561	8118
		10	1230	526	3060	608	767	317	483	6991
		11	1333	571	2536	681	1002	337	486	6946
		12	1848	1196	3754	927	1180	167	589	9661
Total		10059	5564	62274	16217	15272	10314	14235	1,00E+05	

Tablo 8: Bölgeler için Eğitim Durumu ve Bu Yer/Kuruluş/İşte Yapılan İş Sorularına İlişkin Çapraz Tablo

Count																					
s38kod		s9								Total	s38kod		s9								Total
		0	1	2	3	4	5	6	0				1	2	3	4	5	6			
1	nuts1	1	0	0	10	9	22	6	34	81	5	nuts1	1	1	4	132	72	58	10	4	281
		2	0	0	2	3	2	0	1	8	2		3	1	37	29	24	9	5	108	
		3	0	0	14	13	13	1	14	55	3		6	6	171	95	69	18	10	375	
		4	0	0	10	4	6	5	13	38	4		4	8	97	99	57	25	4	294	
		5	0	0	4	5	24	5	18	56	5		5	5	99	88	62	24	8	291	
		6	0	4	8	5	11	4	14	46	6		3	11	154	93	90	24	6	381	
		7	0	0	6	4	11	1	5	27	7		1	2	46	30	24	6	0	109	
		8	0	0	10	5	11	1	9	36	8		2	1	74	43	52	17	1	190	
		9	0	0	4	2	7	1	2	16	9		0	0	46	35	46	14	0	141	
		10	1	0	2	1	2	0	3	9	10		0	4	10	7	10	1	0	32	
		11	1	1	6	0	2	2	2	14	11		3	6	69	54	24	1	0	157	
		12	0	3	12	11	6	0	6	38	12		11	16	47	23	29	0	1	127	
Total		2	8	88	62	117	26	121	424	Total		39	64	982	668	545	149	39	2486		
2	nuts1	1		0	1	4	25	25	140	195	6	nuts1	1	0	0	2	0	0	0	0	2
		2		1	0	3	3	1	28	36	2		0	0	0	0	3	0	0	0	3
		3		1	2	4	22	38	142	209	3		2	5	13	2	0	0	0	22	
		4		0	0	1	3	21	88	113	5		0	0	5	2	2	0	0	9	
		5		0	1	1	17	39	108	166	6		0	1	14	0	0	0	1	16	
		6		1	1	1	13	28	115	159	7		0	1	4	0	0	1	0	6	
		7		0	2	0	7	21	51	81	8		0	0	5	2	1	0	0	8	
		8		0	2	2	23	29	79	135	9		0	0	0	3	0	0	1	4	
		9		0	0	1	6	17	40	64	10		0	0	2	0	2	0	0	4	
		10		0	0	0	3	9	17	29	11		1	2	1	0	0	0	0	4	
		11		0	0	0	3	14	50	67	12		0	3	1	1	1	0	0	6	
		12		0	1	0	0	9	33	43	Total		3	12	47	13	6	1	2	84	
Total		3	10	17	125	251	891	1297	7		nuts1	1	17	18	290	108	35	27	8	503	
3	nuts1	1	0	1	25	20	57	32	42	177	2	2	1	48	16	4	21	2	94		
		2	0	0	5	5	3	12	17	42	3	8	16	334	93	42	92	10	595		
		3	0	0	23	22	36	57	66	204	4	4	6	192	59	25	81	8	375		
		4	1	0	16	12	14	46	44	133	5	2	3	144	49	24	43	3	268		
		5	0	0	11	11	19	38	36	115	6	10	20	223	65	25	59	6	408		
		6	1	0	20	14	27	44	43	149	7	0	3	68	35	14	36	2	158		
		7	0	0	1	1	7	8	7	24	8	5	4	138	47	12	92	8	306		
		8	0	0	15	6	21	27	48	117	9	0	0	29	12	6	27	5	79		
		9	0	0	5	1	12	28	18	64	10	0	2	15	2	2	9	1	31		
		10	0	0	2	0	3	10	1	16	11	11	11	110	42	18	23	2	217		
		11	1	2	4	3	8	18	12	48	12	19	31	161	40	31	7	2	291		
		12	0	1	7	4	4	4	10	30	Total		78	115	1752	568	238	517	57	3325	
Total		3	4	134	99	211	324	344	1119	8		nuts1	1	5	10	299	69	33	13	2	431
4	nuts1	1	2	0	27	35	121	68	58	311	2	1	0	47	20	8	11	1	88		
		2	0	0	9	7	29	29	24	98	3	3	5	145	49	28	22	1	253		
		3	0	0	34	44	137	97	85	397	4	1	1	142	48	21	25	2	240		
		4	0	0	11	21	55	54	28	169	5	0	1	66	31	24	11	1	134		
		5	1	1	17	28	124	52	50	273	6	1	3	104	34	28	10	0	180		
		6	0	1	25	28	108	63	44	269	7	0	0	35	9	11	5	0	60		
		7	0	1	14	14	65	24	14	132	8	0	0	79	22	17	15	3	136		
		8	0	0	7	14	94	52	54	221	9	0	1	45	19	16	10	1	92		
		9	0	0	4	9	42	37	16	108	10	0	2	13	9	2	2	0	28		
		10	0	0	4	6	15	7	7	39	11	0	1	49	18	11	0	3	82		
		11	2	4	15	11	146	40	19	237	12	7	4	89	21	22	3	2	148		
		12	0	2	3	2	42	5	8	62	Total		18	28	1113	349	221	127	16	1872	
Total		5	9	170	219	978	528	407	2316	9		nuts1	1	15	13	185	28	9	4	0	254
		2		0	9	7	29	29	24	98	2	13	6	39	12	6	2	1	79		
		3		0	34	44	137	97	85	397	3	33	29	314	61	22	11	2	472		
		4		0	9	10	151	35	13	10	1	229									
		5	21	5	144	22	15	6	0	213											
		6	35	23	196	35	24	5	2	320											
		7	7	4	96	25	8	4	0	144											
		8	21	4	139	40	21	10	0	235											
		9	0	0	37	7	1	2	0	47											
		10	5	2	24	11	2	1	0	45											
		11	26	26	201	42	18	0	0	313											
		12	80	71	197	41	30	3	1	423											
Total		265	193	1723	359	169	58	7	2774												

Tablo 9: Bölgeler için Eğitim Durumu ve Nasıl Bir İş Aradığı Sorularına İlişkin Çapraz Tablo

Count		nuts1 * s9 * s39 Çapraz Tablo																			
s39		s9								Total	s39		s9								Total
		0	1	2	3	4	5	6	0				1	2	3	4	5	6			
0	nuts1	1	2255	2556	4672	1649	1378	494	812	13816	3	nuts1	1	6	1	81	18	6	3	4	119
		2	585	699	1441	459	307	286	252	4029			2	8	3	44	28	17	18	16	134
		3	2945	2873	6119	1813	1001	668	792	16211			3	14	11	183	46	37	31	33	355
		4	1804	1724	3407	1209	804	656	486	10090			4	3	6	86	37	12	23	11	178
		5	1727	1736	3113	1147	794	462	678	9657			5	7	1	85	28	44	20	25	210
		6	2523	2344	3255	1292	903	409	527	11253			6	3	1	28	11	12	5	6	66
		7	1245	1199	1819	644	364	183	197	5651			7	2	1	13	8	9	6	1	40
		8	1996	1878	3267	1149	596	479	337	9702			8	13	3	103	43	46	45	32	285
		9	922	890	1033	502	271	172	185	3975			9	0	0	20	5	6	3	1	35
		10	1855	1498	1294	512	379	128	146	5812			10	0	1	8	6	4	7	2	28
		11	2570	1858	1267	591	425	110	135	6956			11	3	3	31	8	9	9	3	66
		12	4543	3401	1786	725	530	42	123	11150			12	39	41	129	21	33	4	4	271
	Total		24970	22656	32473	11692	7752	4089	4670	#####	Total		98	72	811	259	235	174	138	1787	
1	nuts1	1	1	0	43	8	13	6	11	82	4	nuts1	1	1	0	3	2	2	2	3	13
		2	0	0	6	6	2	1	4	19			2	0	0	0	1	0	1	2	4
		3	2	2	38	19	15	9	11	96			3	1	1	2	2	4	4	3	17
		4	0	1	19	6	8	4	3	41			4	0	0	7	0	2	1	1	11
		5	4	1	26	14	25	13	11	94			5	1	0	15	6	5	2	0	29
		6	0	2	25	6	15	3	5	56			6	0	0	1	1	3	0	2	7
		7	0	0	19	8	11	2	4	44			7	0	0	2	2	3	0	0	7
		8	0	0	12	4	10	5	4	35			8	0	0	0	0	1	0	0	1
		9	0	0	5	2	5	3	4	19			9	0	0	1	0	0	0	0	1
		10	0	1	2	3	1	2	0	9			10	0	1	0	0	0	0	0	1
		11	3	4	21	1	8	0	1	38			11	0	0	1	0	0	0	0	1
		12	2	2	22	9	10	0	3	48	Total		3	1	31	14	20	10	11	90	
	Total		12	13	238	86	123	48	61	581	5	nuts1	1	1	0	2	1	1	1	0	5
		2	10	3	105	44	51	51	46	310			2	0	0	1	0	0	0	0	1
		3	31	47	817	310	312	292	282	2091			4	0	1	1	0	0	0	0	1
		4	8	8	413	201	154	206	155	1145			5	0	2	0	2	0	0	0	8
		5	10	8	305	158	212	152	159	1004			6	0	1	0	0	0	0	0	1
		6	41	58	629	242	273	217	209	1669			7	0	2	3	1	1	2	9	9
		7	1	7	200	83	103	81	67	542			8	0	1	0	1	0	0	0	3
		8	11	4	315	129	180	184	156	979			9	0	1	0	0	0	0	0	1
		9	0	1	132	74	117	124	76	524			10	0	0	0	0	0	0	0	1
		10	1	4	22	11	16	15	20	89			11	0	0	0	0	0	0	0	1
		11	30	24	276	115	160	78	75	758			12	0	0	0	0	0	0	0	1
		12	64	72	275	95	106	24	49	685			13	0	0	0	0	0	0	0	1
	Total		238	281	4311	1771	2018	1595	1561	11775			14	0	0	0	0	0	0	0	1

Tablo 10: Bölgeler için Okur Yazarlık ve Bir Öğretim Kurumuna Devam Edip Etmediği Durumu Sorularına İlişkin Çapraz Tablo

Count

nuts1 * s8 * s10 Çapraz Tablo

s10			s8		Total
			1	2	
1	nuts1	1	12260	5	12265
		2	3341	17	3358
		3	13019	14	13033
		4	9157	71	9228
		5	8491	4	8495
		6	10752	8	10760
		7	5639	5	5644
		8	8838	0	8838
		9	3947	3	3950
		10	5899	6	5905
		11	7501	0	7501
		12	12259	0	12259
Total		101103	133	101236	
2	nuts1	1	36179	3603	39782
		2	12932	1390	14322
		3	45148	5945	51093
		4	27656	2988	30644
		5	24119	3339	27458
		6	27699	5073	32772
		7	13774	2835	16609
		8	26702	5036	31738
		9	10961	2702	13663
		10	11100	4397	15497
		11	12953	6872	19825
		12	17934	11592	29526
Total		267157	55772	322929	

Tablo 11: Bölgeler için Eğitim Durumu ve Niçin Başka Bir İş Aradığı Sorularına İlişkin Çapraz Tablo

Count

nuts1 * s9 * s32 Çapraz Tablo

s32	s9								Total	s32	s9								Total			
	0	1	2	3	4	5	6	0			1	2	3	4	5	6						
0	nuts1	1	2263	2568	4907	1745	1480	541	885	14389	5	nuts1	1			2	0	3	0	0	0	5
		2	628	712	1614	482	335	311	264	4346			2			1	0	0	0	0	1	
		3	3042	2919	6765	1959	1116	734	852	17387			3			1	0	0	0	0	1	
		4	1844	1745	3666	1282	868	703	528	10636			4			4	2	0	0	2	8	
		5	1749	1744	3291	1209	851	493	721	10058			5			1	2	1	1	3	8	
		6	2576	2356	3547	1368	969	489	576	11881			6			1	0	1	1	1	4	
		7	1263	1205	1955	687	408	212	210	5940			7			1	0	0	0	0	1	
		8	2105	1933	3833	1266	671	549	379	10736			8			0	0	0	1	0	1	
		9	1104	945	1327	558	318	214	202	4668			9			0	2	2	2	1	7	
		10	2018	1523	1485	557	411	139	153	6286			11			2	0	0	0	0	2	
		11	2631	1877	1406	638	481	119	150	7302			12			1	0	0	0	1	2	
		12	4758	3461	2014	787	600	45	140	11805			Total			14	6	7	5	8	40	
	Total		25981	22988	35810	12538	8508	4549	5060	#####	6	nuts1	1	1	0	11	4	1	0	1	18	
1	nuts1	1	9	12	123	36	14	9	10	213			2	0	0	15	1	3	0	1	20	
		2	6	8	111	32	11	28	11	207			3	2	0	47	7	5	3	4	68	
		3	13	20	445	92	68	58	27	723			4	4	2	49	11	1	7	6	80	
		4	7	8	219	92	45	58	15	444			5	1	0	16	1	4	2	5	29	
		5	12	6	270	59	51	43	34	475			6	11	11	63	14	15	8	5	127	
		6	23	15	249	56	40	12	24	419			7	0	0	5	2	4	7	0	18	
		7	5	8	160	54	21	20	12	280			8	1	0	4	3	2	3	1	14	
		8	8	5	190	67	65	41	19	395			9	1	0	11	6	4	0	2	24	
		9	10	7	325	125	98	70	10	645			10	1	0	5	1	2	0	0	9	
		10	43	58	451	114	86	39	19	810			11	2	3	9	6	2	2	1	25	
		11	26	16	124	48	37	18	6	275			12	3	2	7	5	0	2	3	22	
		12	48	78	191	38	52	1	2	410			Total	27	18	242	61	43	34	29	454	
	Total		210	241	2858	813	588	397	189	5296	7	nuts1	1		0	3	1	0		0	4	
2	nuts1	1	2	1	27	6	5	2	3	46			3		0	3	1	1		3	8	
		2	0	0	12	14	4	6	3	39			6		0	3	0	0		0	3	
		3	1	6	88	24	14	19	11	163			7		0	1	0	0		0	1	
		4	1	5	58	21	14	16	3	118			12		1	1	0	0		0	2	
		5	1	0	38	17	19	15	11	101			Total		1	11	2	1	3		18	
		6	3	2	21	13	15	1	3	58	8	nuts1	1		0	1	0		1		2	
		7	2	1	48	13	9	10	5	88			3		0	3	1		0	4		
		8	1	0	25	12	14	10	4	66			5		0	1	0		0	1		
		9	0	1	53	26	31	14	4	129			6		1	0	0		0	1		
		10	2	1	26	6	13	7	0	55			8		0	0	0		1	1		
		11	1	3	20	9	15	2	1	51			9		0	0	1		0	1		
		12	4	0	7	5	8	1	0	25			10		1	0	0		0	1		
	Total		18	20	423	166	161	103	48	939			12		1	0	0		0	1		
3	nuts1	1	0	0	5	1	0	4	3	13			Total		3	5	2	2			12	
		2	0	1	6	2	3	6	4	22	9	nuts1	1	0	1	3	1	0	1	0	6	
		3	0	0	11	3	1	14	24	53			2	0	0	1	1	0	2	0	4	
		4	0	0	4	0	0	11	15	30			3	2	0	27	12	5	6	4	56	
		5	0	0	3	1	2	11	16	33			4	0	0	2	2	0	1	0	5	
		6	1	0	2	3	3	9	18	36			5	0	0	6	0	0	5	5	16	
		7	0	0	0	1	1	3	5	10			6	0	0	10	1	3	0	1	15	
		8	0	0	1	0	2	5	13	21			7	0	0	1	0	2	0	0	3	
		9	0	0	4	3	2	48	22	79			8	0	0	2	0	1	0	3	6	
		10	0	0	0	1	1	1	8	11			9	0	0	0	0	0	4	0	4	
		11	0	0	4	2	0	3	9	18			10	0	0	1	2	0	0	1	4	
		12	0	0	0	0	1	1	4	6			11	0	0	2	1	2	0	0	5	
	Total		1	1	40	17	16	116	141	332			12	0	0	1	0	0	0	0	1	
4	nuts1	1	0	0	1	0		0		1			Total	2	1	56	20	13	19	14	125	
		3	0	0	3	1		1		5												
		4	0	0	1	0		1		2												
		6	1	0	0	0		0		1												
		8	0	0	0	0		0		1												
		10	0	1	0	0		0		1												
		11	0	0	2	0		0		2												
	Total		1	1	7	1		3		13												

EK 4: 2005 Yılına Ait Çapraz Tablolar

Tablo 1: Bölgeler için Eğitim Durumu ve İş Arama Durumu Sorularına İlişkin Çapraz Tablo

Count			nuts1 * s9 * s33 Çapraz Tablo							
s33			s9							Total
			0	1	2	3	4	5	6	
1	nuts1	1	49	92	950	361	281	211	260	2204
		2	8	22	273	107	90	110	75	685
		3	45	69	982	377	330	334	267	2404
		4	31	46	673	304	228	271	210	1763
		5	12	29	512	257	267	224	236	1537
		6	90	153	957	375	376	223	235	2409
		7	22	21	306	155	155	142	81	882
		8	25	28	431	209	207	226	141	1267
		9	2	6	112	69	111	94	78	472
		10	9	13	113	66	56	41	33	331
		11	44	55	383	190	189	84	75	1020
		12	105	153	554	184	204	49	89	1338
	Total	442	687	6246	2654	2494	2009	1780	16312	
2	nuts1	1	2675	1360	10982	3915	3015	857	933	23737
		2	1089	630	4219	1212	582	494	300	8526
		3	4330	2283	13840	4173	2388	1491	978	29483
		4	2425	1512	8847	3126	1730	1304	537	19481
		5	2367	882	7404	2596	2036	866	741	16892
		6	4017	1799	7478	3197	2134	811	549	19985
		7	2027	980	4472	1851	1001	477	197	11005
		8	3327	1423	7740	2738	1451	935	422	18036
		9	1101	321	1478	947	610	273	161	4891
		10	2179	1128	2250	1267	756	277	123	7980
		11	3828	1679	2845	1518	891	243	131	11135
		12	8201	3357	4819	2774	1820	250	193	21414
	Total	37566	17354	76374	29314	18414	8278	5265	192565	

Tablo 2: Bölgeler için Eğitim Durumu ve Cinsiyet Sorularına İlişkin Çapraz Tablo

nuts1 * s9 * s3 Çapraz Tablo										
Count										
			s9							Total
s3			0	1	2	3	4	5	6	
1	nuts1	1	3585	4809	9242	4234	3157	1455	2183	28665
		2	1289	1648	3863	1510	724	1053	751	10838
		3	3897	5585	12453	4801	2448	2535	2169	33888
		4	2931	4063	7382	3711	1814	2441	1550	23892
		5	2323	3216	5377	2801	2044	1321	1758	18840
		6	4255	5434	7408	3434	2168	1402	1522	25623
		7	2045	2607	3677	1978	1074	783	769	12933
		8	2998	4176	7009	3111	1576	1724	1210	21804
		9	1117	1683	2391	1293	834	641	627	8586
		10	2535	3190	2395	1471	1039	500	438	11568
		11	3753	4408	2923	1749	1278	432	507	15050
		12	7099	8727	5354	2990	2251	379	814	27614
Total			37827	49546	69474	33083	20407	14666	14298	239301
2	nuts1	1	5608	5018	9992	3259	2815	1031	1637	29360
		2	1958	1731	4633	1137	663	562	497	11181
		3	7177	6220	13339	3493	2180	1420	1465	35294
		4	4739	4414	8814	2733	1531	1251	991	24473
		5	4261	3170	6667	2165	1700	860	1225	20048
		6	7388	5420	7734	2678	1882	905	999	27006
		7	3618	2831	4303	1489	760	464	375	13840
		8	5991	4407	8185	2358	1310	808	670	23729
		9	2626	1663	2515	907	630	422	332	9095
		10	4501	3180	2477	915	503	248	241	12065
		11	7293	4320	2699	901	647	211	175	16246
		12	13326	8043	3855	1513	1056	227	382	28402
Total			68486	50417	75213	23548	15677	8409	8989	250739

Tablo 3: Bölgeler için Eğitim Durumu ve Son 4 Hafta İçinde Herhangi Bir Özel Kurs/Eğitim Alındımı Sorularına İlişkin Çapraz Tablo

Count

nuts1 * s9 * s16 Çapraz Tablo

Count			s9							Total
			0	1	2	3	4	5	6	
s16										
1	nuts1	1	1	3	6	43	177	20	16	266
		2	2	5	32	152	117	48	86	442
		3	8	13	31	301	315	49	46	763
		4	8	2	40	194	188	63	56	551
		5	4	0	23	160	258	52	61	558
		6	6	14	31	271	402	46	44	814
		7	1	3	16	81	149	21	16	287
		8	1	6	26	162	174	29	17	415
		9	0	1	12	78	127	20	15	253
		10	0	3	3	63	94	12	2	177
		11	0	3	1	41	130	9	7	191
		12	1	5	4	27	201	8	7	253
	Total		32	58	225	1573	2332	377	373	4970
2	nuts1	1	2949	1775	19217	6743	5795	2466	3804	42749
		2	1439	912	8458	2235	1270	1567	1162	17043
		3	5092	3062	25733	7123	4313	3906	3588	52817
		4	2828	2044	16154	5612	3157	3629	2485	35909
		5	2622	1085	11994	4231	3486	2129	2922	28469
		6	5088	2677	15099	5128	3647	2261	2477	36377
		7	2497	1298	7958	2970	1684	1226	1128	18761
		8	4652	2302	15164	4716	2712	2503	1863	33912
		9	2089	859	4894	1809	1337	1043	944	12975
		10	3121	1836	4852	2078	1448	736	677	14748
		11	5194	2394	5613	2363	1794	634	675	18667
		12	9646	4708	9186	4035	3105	598	1189	32467
	Total		47217	24952	144322	49043	33748	22698	22914	344894

Tablo 4: Bölgeler için Eğitim Durumu ve Sosyal Güvenliğe Kayıtlı Olma Durumuna İlişkin Çapraz Tablo

Count

nuts1 * s9 * s25 Çapraz Tablo

Count			s9							Total
			0	1	2	3	4	5	6	
s25										
1	nuts1	1	50	77	4113	1424	2109	1134	2379	11286
		2	25	57	1567	556	470	753	760	4188
		3	59	148	5124	1540	1350	1650	2137	12008
		4	37	90	3159	1369	1030	1667	1611	8963
		5	41	46	2004	890	1082	856	1842	6761
		6	48	101	2481	782	941	871	1534	6758
		7	26	48	1298	520	456	463	801	3612
		8	61	98	2326	896	815	914	1173	6283
		9	7	26	673	302	460	442	611	2521
		10	32	80	445	306	456	308	477	2104
		11	13	60	498	267	548	217	437	2040
		12	105	172	972	372	744	219	852	3436
	Total		504	1003	24660	9224	10461	9494	14614	69960
2	nuts1	1	176	249	3178	1086	567	284	248	5788
		2	319	208	2431	512	245	258	113	4086
		3	666	575	5818	1334	560	480	252	9685
		4	343	398	3515	1007	357	450	182	6252
		5	208	128	2097	648	359	235	164	3839
		6	939	638	4214	1045	598	402	203	8039
		7	423	252	1898	526	221	165	65	3550
		8	1240	759	4693	1035	413	457	144	8741
		9	979	507	2643	569	283	254	109	5344
		10	901	618	2047	502	274	122	46	4510
		11	1309	603	1888	429	296	99	39	4663
		12	1236	1031	2845	732	538	88	62	6532
	Total		8739	5966	37267	9425	4711	3294	1627	71029

Tablo 5: Bölgeler için Eğitim Durumu ve Çalışılan İşyeri Durumu ÇaprazTablo

s18		s9							Total	s18		s9							Total		
		0	1	2	3	4	5	6				0	1	2	3	4	5	6			
1	nuts1	1	14	6	201	20	13	4	2	260	4	nuts1	1	41	26	738	136	72	44	17	1074
		2	285	190	1934	228	73	76	19	2805			2	30	19	302	79	28	30	5	493
		3	550	453	4173	510	181	131	37	6035			3	44	67	1009	183	67	96	20	1486
		4	230	254	1743	234	61	80	16	2618			4	53	64	644	163	46	79	11	1060
		5	176	103	1191	163	69	33	17	1752			5	20	18	542	125	59	36	10	810
		6	699	371	2395	310	185	108	44	4112			6	117	125	817	160	75	52	10	1356
		7	408	235	1470	243	66	50	12	2484			7	10	23	329	81	38	29	6	516
		8	1176	697	3611	514	141	143	24	6306			8	53	64	579	116	51	58	4	925
		9	972	482	2253	382	169	156	51	4465			9	6	11	231	70	50	34	6	408
		10	879	514	1704	319	134	45	15	3610			10	30	54	170	49	22	6	1	332
		11	1228	458	1292	186	105	38	7	3314			11	40	69	243	40	42	12	3	449
		12	987	489	1185	189	131	7	6	2994			12	198	234	845	139	88	15	5	1524
Total		7604	4252	23152	3298	1328	871	250	40755	Total		642	774	6449	1341	638	491	98	10433		
2	nuts1	1	143	275	5893	2169	2235	1210	1863	13788	5	nuts1	1	26	12	113	23	20	7	16	217
		2	17	43	1446	637	452	689	360	3644			2	9	7	92	13	19	11	2	153
		3	93	160	4809	1850	1243	1419	1062	10636			3	34	18	239	34	13	13	4	355
		4	61	133	3680	1746	989	1594	919	9122			4	18	17	248	26	20	22	7	358
		5	33	34	1916	990	891	679	768	5311			5	15	7	102	16	14	4	9	167
		6	124	206	2926	1117	943	792	694	6802			6	41	25	210	41	21	11	2	351
		7	19	32	1140	585	379	350	256	2761			7	11	4	35	8	3	2	0	63
		8	38	69	2185	931	694	774	433	5124			8	28	13	111	25	3	3	2	185
		9	7	34	644	318	346	288	201	1838			9	0	2	23	0	0	2	2	29
		10	17	93	451	252	281	165	88	1347			10	4	1	10	6	4	1	0	26
		11	45	79	584	325	363	111	127	1634			11	0	0	7	4	0	0	0	11
		12	129	372	1467	635	611	143	233	3590			12	10	8	13	2	0	0	0	33
Total		726	1530	27141	11555	9427	8214	7004	65597	Total		196	114	1203	198	117	76	44	1948		
3	nuts1	1	2	3	84	25	17	5	0	136			1								
		2	2	3	71	15	12	7	2	112			2								
		3	3	11	156	36	20	24	9	259			3								
		4	15	7	96	27	4	12	4	165			4								
		5	4	7	62	14	14	11	0	112			5								
		6	5	7	68	14	8	4	2	108			6								
		7	0	2	29	8	3	5	0	47			7								
		8	6	7	65	15	7	7	1	108			8								
		9	1	1	15	1	3	1	0	22			9								
		10	1	3	12	1	1	1	0	19			10								
		11	1	7	6	1	1	0	0	16			11								
		12	17	24	32	10	5	1	0	89			12								
Total		57	82	696	167	95	78	18	1193												

Tablo 6: Bölgeler için Eğitim Durumu ve Bu Yer/Kuruluş/İşteki Durum Sorularına İlişkin Çapraz Tablo

s23		s9							Total	s23		s9							Total		
		0	1	2	3	4	5	6				0	1	2	3	4	5	6			
1	nuts1	1	123	241	4804	1877	2029	1171	2133	12378	4	nuts1	1	51	38	1185	243	224	92	168	2001
		2	19	26	1016	501	398	685	687	3332			2	139	132	1449	233	126	144	75	2298
		3	83	131	3806	1596	1249	1538	1943	10346			3	212	301	3926	499	312	305	226	5781
		4	49	103	2900	1491	1023	1670	1513	8749			4	143	199	1701	304	131	156	106	2740
		5	29	23	1503	888	1012	835	1736	6026			5	103	96	1448	270	184	104	119	2324
		6	78	133	2056	972	954	878	1415	6486			6	418	312	2477	347	233	200	126	4113
		7	20	27	860	489	415	455	754	3020			7	175	151	1260	216	125	73	53	2053
		8	31	45	1649	879	693	866	1086	5249			8	554	388	2598	348	227	188	108	4411
		9	5	19	466	274	331	389	576	2060			9	391	260	1427	198	164	115	67	2622
		10	23	83	365	294	407	302	467	1941			10	313	304	1080	185	153	49	31	2115
		11	50	88	561	300	515	225	402	2141			11	496	305	1078	165	172	50	50	2316
		12	69	293	1138	457	731	229	797	3714			12	539	408	1529	282	264	46	67	3135
Total		579	1212	21124	10018	9757	9243	13509	65442	Total		3534	2894	21158	3290	2315	1522	1196	35909		
2	nuts1	1	37	29	526	84	38	28	11	753	5	nuts1	1	9	5	154	89	73	21	32	383
		2	38	29	457	127	35	45	8	739			2	146	73	931	167	93	79	40	1529
		3	111	96	957	200	44	67	17	1492			3	317	187	1834	457	198	121	65	3179
		4	51	65	781	239	69	73	21	1299			4	133	114	941	220	89	103	34	1634
		5	37	22	501	153	56	40	8	817			5	79	31	423	134	99	47	33	846
		6	163	161	855	188	71	38	10	1486			6	320	118	918	211	179	80	38	1864
		7	12	18	242	71	26	23	3	395			7	240	100	683	200	66	51	8	1348
		8	84	51	501	112	42	49	5	844			8	622	346	1956	490	180	176	57	3827
		9	5	8	193	62	27	27	6	328			9	553	200	1032	291	166	131	33	2406
		10	21	39	124	45	22	8	1	260			10	576	270	888	267	119	56	11	2187
		11	51	45	175	60	36	8	3	378			11	723	219	529	153	91	26	8	1749
		12	338	292	682	152	86	14	6	1570			12	384	186	286	153	135	8	6	1158
Total		948	855	5994	1493	552	420	99	10361	Total		4102	1849	10575	2832	1488	899	365	22110		
3	nuts1	1	6	13	622	217	312	106	283	1559			1								
		2	2	5	145	40	63	58	63	376			2								
		3	2	8	419	122	107	99	138	895			3								
		4	4	7	351	122	75	115	120	794			4								
		5	1	2	226	93	90	65	110	587			5								
		6	8	15	389	109	102	77	148	848			6								
		7	2	4	151	70	45	26	48	346			7								
		8	10	27	315	102	86	92	61	693			8								
		9	32	46	198	46	55	34	38	449			9								
		10	0	2	35	17	29	15	13	111			10								
		11	2	6	43	18	30	7	13	119			11								
		12	11	24	182	60	66	10	38	391			12								
Total		80	159	3076	1016	1060	704	1073	7168												

Tablo 7: Bölgeler için Eğitim Durumu ve Bu Yer/Kuruluş/İşte Yapılan İş Sorularına İlişkin Çapraz Tablo

Count																								
s38kod		s9								Total	s38kod		s9								Total			
		0	1	2	3	4	5	6	0				1	2	3	4	5	6						
1	nuts 1	1	0	0	22	9	17	6	32	86	5	nuts 1	1	1	10	121	81	61	19	5	298			
		2	0	0	5	3	5	1	3	17	2		1	1	42	36	19	15	5	119				
		3	0	0	14	4	15	3	18	54	3		6	7	144	99	69	34	11	370				
		4	0	0	8	6	5	2	12	33	4		4	9	87	68	44	33	7	252				
		5	0	1	10	6	6	5	25	53	5		4	6	99	77	42	18	8	254				
		6	0	2	13	3	14	1	10	43	6		11	28	186	126	105	31	14	501				
		7	1	0	1	4	3	1	1	11	7		0	1	38	28	41	14	1	123				
		8	1	3	8	6	2	3	10	33	8		1	3	68	52	37	27	5	193				
		9	0	0	1	2	4	1	5	13	9		0	0	20	23	28	5	3	79				
		10	0	0	1	1	1	0	0	3	10		0	1	13	19	19	4	0	56				
		11	1	2	4	8	2	2	2	21	11		5	8	50	47	23	9	4	146				
		12	1	3	13	7	5	0	5	34	12		3	16	51	47	46	5	0	168				
		Total	4	11	100	59	79	25	123	401	Total		36	90	919	703	534	214	63	2559				
		2	nuts 1	1	0	0	2	3	21	23	112		161	6	nuts 1	1	1	0	2	1	0	0	0	4
				2	0	0	3	0	5	14	30		52	2		1	0	9	0	0	0	0	10	
3	0			0	3	4	16	38	110	171	3	0	0	12		2	0	0	2	16				
4	1			0	1	7	7	26	74	116	4	0	1	4		3	0	1	1	10				
5	0			0	2	4	11	22	115	154	5	1	0	5		2	1	0	0	9				
6	1			3	3	4	17	30	111	169	6	0	3	9		0	4	0	1	17				
7	0			0	1	0	9	18	36	64	7	0	0	1		0	0	0	1	2				
8	0			0	4	2	10	34	57	107	8	0	0	1		1	0	0	0	2				
9	0			0	0	0	8	16	34	58	10	0	2	0		1	0	0	0	3				
10	0			0	0	2	3	13	26	44	11	1	1	4		1	0	0	0	7				
11	0			0	2	1	5	17	41	66	12	4	1	4		0	1	0	0	10				
12	0			0	3	4	10	14	48	79	Total	8	8	51		11	6	1	5	90				
Total	2			3	24	31	122	265	794	1241	7	10	23	256		99	23	30	7	448				
3	nuts 1			1	0	2	35	23	29	28	47	164	7	nuts 1		1	10	23	256	99	23	30	7	448
				2	0	0	4	5	8	17	15	49	2			0	3	49	16	3	11	0	82	
		3	0	2	21	20	33	46	50	172	3	13	28		295	78	26	82	7	529				
		4	0	0	13	13	22	41	44	133	4	4	14		203	82	16	72	11	402				
		5	0	0	7	10	34	31	37	119	5	0	4		115	53	23	48	7	250				
		6	0	1	16	13	21	24	40	115	6	17	34		264	76	27	54	6	478				
		7	1	0	5	4	7	16	15	48	7	1	2		81	30	11	39	6	170				
		8	1	0	6	9	10	13	17	56	8	5	4		107	42	11	68	6	243				
		9	0	0	3	1	12	19	14	49	9	0	1		41	16	6	22	1	87				
		10	0	0	2	3	0	5	2	12	10	2	1		26	7	1	8	0	45				
		11	0	0	5	0	9	16	11	41	11	6	8		90	41	13	9	0	167				
		12	0	0	5	0	9	16	11	41	12	13	33		165	48	27	10	2	298				
		Total	2	8	127	105	205	265	310	1022	Total	71	155		1692	588	187	453	53	3199				
		4	nuts 1	1	0	1	31	19	93	80	55	279	8		nuts 1	1	9	21	273	76	25	21	0	425
				2	0	0	9	12	33	42	20	116	2			1	2	54	24	13	3	0	97	
3	1			0	26	37	117	85	60	326	3	2	4	180		49	22	24	2	283				
4	0			1	18	19	84	59	46	227	4	1	3	137		56	27	24	5	253				
5	1			1	19	25	124	72	33	275	5	0	1	68		30	14	17	2	132				
6	2			3	32	45	127	56	44	309	6	2	8	140		47	17	17	1	232				
7	0			1	5	25	66	44	17	158	7	0	1	44		12	8	4	0	69				
8	0			0	20	19	90	46	35	210	8	1	0	60		30	16	10	3	120				
9	0			0	4	2	33	18	18	75	9	0	1	16		13	11	5	1	47				
10	0			0	2	3	0	5	2	12	10	0	1	20		6	4	3	1	35				
11	0			1	2	6	21	5	2	37	11	0	1	50		21	6	5	0	83				
12	0			2	13	29	107	23	13	187	12	2	13	92		17	13	0	0	137				
Total	2			1	8	11	60	6	14	102	Total	18	56	1134		381	176	133	15	1913				
9	nuts 1			1	27	30	200	46	11	4	1	319	9	nuts 1		1	27	30	200	46	11	4	1	319
				2	5	13	84	7	4	5	0	118	2			5	13	84	7	4	5	0	118	
		3	21	27	260	68	25	10	3	414	3	21	27		260	68	25	10	3	414				
		4	20	17	180	44	18	11	1	291	4	20	17		180	44	18	11	1	291				
		5	4	15	158	35	8	5	0	225	5	4	15		158	35	8	5	0	225				
		6	50	58	242	47	33	3	0	433	6	50	58		242	47	33	3	0	433				
		7	14	14	109	44	4	4	0	189	7	14	14		109	44	4	4	0	189				
		8	12	16	119	28	14	7	0	196	8	12	16		119	28	14	7	0	196				
		9	2	4	24	8	2	1	0	41	9	2	4		24	8	2	1	0	41				
		10	6	6	39	20	2	0	0	73	10	6	6		39	20	2	0	0	73				
		11	27	29	143	29	12	1	0	241	11	27	29		143	29	12	1	0	241				
		12	74	77	194	43	14	4	0	406	12	74	77		194	43	14	4	0	406				
		Total	262	306	1752	419	147	55	5	2946	Total	262	306		1752	419	147	55	5	2946				

Tablo 8: Bölgeler için Eğitim Durumu ve Niçin Başka Bir İş Aradığı Sorularına İlişkin Çapraz Tablo

Count

nuts1 * s9 * s32 Çapraz Tablo

s32		s9						Total	s32		s9						Total				
		0	1	2	3	4	5				6	0	1	2	3	4		5	6		
1	nuts1	1	1	2	64	23	11	16	8	125	5	nuts1	2			3	1	0	0	0	4
		2	11	15	208	77	36	62	28	437			3			0	0	1	0	0	1
		3	8	10	201	53	25	43	25	365			4		2	2	3	2	0	9	
		4	7	16	146	65	28	39	25	326			5		3	0	0	0	1	1	5
		5	5	4	195	85	57	42	31	419			7		0	0	4	1	0	1	2
		6	33	39	330	90	67	52	46	657			8		0	0	0	0	0	1	1
		7	3	7	87	37	25	26	15	200			9		0	0	0	1	0	0	1
		8	2	9	117	40	19	38	8	233			10		1	0	0	0	1	0	2
		9	2	10	273	115	86	79	28	593			12		0	0	0	0	1	0	1
		10	16	16	101	56	30	20	8	247	Total				9	3	6	5	3	3	26
		11	14	21	150	58	54	17	8	322	6	nuts1	1	1	0	5	2	1	0	1	10
		12	17	46	59	18	25	3	6	174			2	0	0	22	12	3	5	0	42
Total		119	195	1931	717	463	437	236	4098			3	1	0	13	3	2	4	3	26	
2	nuts1	1	1	1	22	2	4	5	2	37	4	4	4	31	19	6	7	4	75		
		2	0	1	35	20	17	14	9	96	5	0	0	6	4	3	3	4	20		
		3	3	5	25	15	16	10	6	80	6	7	9	70	14	6	0	3	109		
		4	1	2	45	25	12	19	9	113	7	0	0	0	3	1	0	2	6		
		5	0	1	59	16	28	26	19	149	8	0	1	6	0	2	2	1	12		
		6	0	1	31	21	17	12	12	94	9	0	1	18	3	3	9	3	37		
		7	1	1	24	22	13	13	7	81	10	0	1	5	1	0	0	1	8		
		8	1	0	20	3	4	6	4	38	11	2	0	8	1	0	1	1	13		
		9	1	1	27	16	15	19	8	87	12	4	0	8	2	5	0	1	20		
		10	0	0	2	3	1	4	1	11	Total	19	16	192	64	32	31	24	378		
		11	1	2	9	8	11	4	3	38	7	nuts1	1			1	0	0	0	0	1
		12	0	1	2	2	2	0	1	8			2			1	0	0	1	1	3
Total		9	16	301	153	140	132	81	832			3			0	1	0	0	0	1	
3	nuts1	1		0	2	1	2	1	5	11			4		2	1	0	0	0	3	
		2		0	6	0	0	8	13	27			5		1	0	1	0	0	2	
		3		0	7	0	3	15	15	40			6		1	0	0	0	1	2	
		4		1	1	1	1	17	15	36			7		1	0	0	0	0	1	
		5		1	2	0	2	4	17	26	Total				7	2	1	1	2	13	
		6		0	5	3	3	12	27	50	8	nuts1	2			0	1	1	0	0	2
		7		0	1	0	2	2	4	9			3		1	0	0	1	0	2	
		8		0	0	2	1	3	9	15			5		0	1	1	0	0	2	
		9		0	1	0	0	10	24	35			6		2	0	0	1	0	3	
		10		0	2	0	0	0	2	4			9		1	0	0	0	1	2	
		11		0	0	1	0	4	4	9	Total				4	2	2	2	1	11	
		12		0	1	0	0	2	0	3	9	nuts1	1	0	0	1	1	0	1	0	3
Total		2	28	8	14	78	135	265	10			2	0	0	4	1	0	0	1	6	
4	nuts1	1		1	0	0	0	0	0	1			3	1	16	2	3	1	3	29	
		2		0	1	0	0	0	0	1			4	0	0	10	4	2	3	0	19
		4		0	0	2	1	1	4			5	0	0	4	2	2	2	8	18	
		5		0	0	0	0	0	1	1			6	1	0	11	3	2	2	5	24
		6		0	0	1	0	0	0	1			7	0	0	2	1	1	0	0	4
		9		1	0	0	0	0	0	1			8	0	0	1	0	0	4	1	6
		12		1	0	0	0	0	0	1			9	0	0	3	1	0	2	0	6
	Total												10	0	0	1	1	0	0	0	2
													11	0	0	3	4	2	0	0	9
													12	0	0	0	0	0	0	1	1
	Total												4	1	56	20	12	15	19	127	

Tablo 9: Bölgeler için Okur Yazarlık ve Bir Öğretim Kurumuna Devam Edip Etmediği Durumu Sorularına İlişkin Çapraz Tablo

s10		s8		Total	
		1	2		
1	nuts1	1	12431	8	12439
		2	3890	21	3911
		3	13367	18	13385
		4	10299	74	10373
		5	8483	18	8501
		6	11317	46	11363
		7	5946	21	5967
		8	9043	14	9057
		9	3849	2	3851
		10	5766	48	5814
		11	7581	13	7594
		12	14318	16	14334
Total		106290	299	106589	
2	nuts1	1	36401	3523	39924
		2	14882	1594	16476
		3	44741	5601	50342
		4	30396	3205	33601
		5	23821	2911	26732
		6	29667	5756	35423
		7	15163	2760	17923
		8	27501	5047	32548
		9	10089	2187	12276
		10	10831	3724	14555
		11	12669	6377	19046
		12	21273	11955	33228
Total		277434	54640	332074	

Tablo 10: Bölgeler için Eğitim Durumu ve Nasıl Bir İş Aradığı Sorularına İlişkin Çapraz Tablo

Count

nuts1 * s9 * s39 Çapraz Tablo

s39		s9								Total	s39		s9								Total
		0	1	2	3	4	5	6	0				1	2	3	4	5	6			
1	nuts1	1	0	0	30	9	7	1	12	59	4	nuts1	1	0	1	3	1	5	1	1	12
		2	0	0	7	1	3	3	2	16		2	0	1	5	1	6	8	1	22	
		3	2	0	30	4	14	7	5	62		3	1	1	3	0	6	7	1	19	
		4	0	1	21	10	5	3	4	44		4	0	0	10	0	11	5	1	27	
		5	0	1	25	18	24	9	11	88		5	0	0	8	0	14	1	3	26	
		6	1	1	20	10	6	5	5	48		6	1	1	7	2	9	6	1	27	
		7	0	0	6	3	4	2	1	16		7	0	0	4	2	1	1	0	8	
		8	0	1	4	9	1	3	6	24		8	0	0	2	0	1	0	1	4	
		9	0	0	1	2	3	0	0	6		9	0	0	0	0	1	0	0	1	
		10	1	2	2	6	1	1	0	13		10	0	0	2	0	1	0	0	3	
		11	1	1	14	10	4	3	2	35		11	1	0	1	0	1	0	0	3	
		12	3	1	19	1	8	0	1	33		12	1	1	1	0	0	1	0	4	
Total			8	8	179	83	80	37	49	444		Total		4	5	46	6	56	30	9	156
2	nuts1	1	43	82	841	333	258	203	246	2006	5	nuts1	1		0	1	0	0	1	2	
		2	6	7	136	65	54	71	52	391		2		0	1	1	0	0	1	3	
		3	26	36	699	274	239	254	213	1741		3		0	1	0	0	0	1		
		4	22	31	462	237	179	224	177	1332		4		0	3	0	0	0	3		
		5	5	17	305	157	176	160	180	1000		5		0	0	1	1	0	2		
		6	66	123	778	319	317	188	210	2001		6		1	2	0	1	0	4		
		7	10	14	210	103	108	104	59	608		8		0	1	0	0	0	1		
		8	12	11	271	133	145	175	116	863		10		0	0	0	1	0	1		
		9	0	5	93	52	88	80	72	390		12		0	0	0	0	1	1		
		10	1	0	16	21	14	13	8	73	Total		1	9	2	3	3		18		
		11	34	40	294	144	152	75	67	806	6	nuts1	1	0	0	4	1	1	0	7	
		12	73	111	393	147	168	43	81	1016		2	2	10	86	24	24	22	13	181	
Total			298	477	4498	1985	1898	1590	1481	12227		3	2	8	41	18	12	9	4	94	
3	nuts1	1	5	4	63	13	9	4	0	98		4	5	6	88	28	13	16	10	166	
		2	0	1	24	11	3	3	5	47		5	2	4	40	22	14	17	10	109	
		3	12	23	181	65	52	45	40	418		6	11	9	87	24	25	15	10	181	
		4	3	7	67	23	15	21	9	145		7	3	1	31	16	9	8	4	72	
		5	3	6	105	44	34	31	23	246		8	3	2	38	12	14	11	2	82	
		6	4	5	11	6	7	2	1	36		9	1	0	3	1	1	0	1	7	
		7	4	4	34	23	27	25	13	130		10	1	6	49	23	23	17	15	134	
		8	6	12	77	35	29	19	8	186		11	2	6	28	18	11	2	0	67	
		9	1	1	12	10	11	7	3	45		12	9	24	60	25	11	1	4	134	
		10	5	4	34	15	11	7	8	84	Total		41	76	555	212	158	119	73	1234	
		11	2	4	24	5	9	2	2	48											
		12	13	10	67	8	9	2	1	110											
Total			58	81	699	258	216	168	113	1593											

Tablo 11: Bölgeler için Eğitim Durumu ve Ek İşte Çalışma Durumu Sorularına İlişkin Çapraz Tablo

Count

nuts1 * s9 * s26 Çapraz Tablo

		s9								Total
s26		0	1	2	3	4	5	6		
1	nuts1	1	0	0	21	8	9	2	15	55
		2	10	14	269	56	23	43	45	460
		3	16	11	325	62	27	40	56	537
		4	1	5	185	41	20	32	46	330
		5	5	3	122	36	17	21	49	253
		6	16	14	179	41	40	41	61	392
		7	2	2	92	24	9	10	18	157
		8	2	6	155	37	38	26	30	294
		9	4	15	353	93	93	63	64	685
		10	7	21	121	30	21	15	8	223
		11	3	14	85	11	11	6	5	135
		12	2	8	29	6	4	0	3	52
Total		68	113	1936	445	312	299	400	3573	
2	nuts1	1	226	326	7270	2502	2667	1416	2612	17019
		2	334	251	3729	1012	692	968	828	7814
		3	709	712	10617	2812	1883	2090	2333	21156
		4	379	483	6489	2335	1367	2085	1748	14886
		5	244	171	3979	1502	1424	1070	1957	10347
		6	971	725	6516	1786	1499	1232	1676	14405
		7	447	298	3104	1022	668	618	848	7005
		8	1299	851	6864	1894	1190	1345	1287	14730
		9	982	518	2963	778	650	633	656	7180
		10	926	677	2371	778	709	415	515	6391
		11	1319	649	2301	685	833	310	471	6568
		12	1339	1195	3788	1098	1278	307	911	9916
Total		9175	6856	59991	18204	14860	12489	15842	137417	

EK 5: 2006 Yılına İlişkin Çapraz Tablolar

Tablo 1: Bölgeler için Eğitim Durumu ve İş Arama Durumu Sorularına İlişkin Çapraz Tablo

Count		nuts1 * s9 * s33 Çapraz Tablo								
		s9						Total		
s33		0	1	2	3	4	5		6	
1	nuts1	1	30	79	880	406	334	217	245	2191
		2	13	8	260	112	108	109	62	672
		3	50	78	928	405	279	307	244	2291
		4	21	52	633	306	215	250	200	1677
		5	19	16	480	246	256	186	263	1466
		6	77	125	885	359	382	222	238	2288
		7	6	17	268	161	185	118	108	863
		8	13	27	401	211	175	205	161	1193
		9	2	8	113	69	95	75	71	433
		10	13	41	113	90	96	58	52	463
		11	34	61	213	136	180	77	68	769
		12	140	175	651	235	180	71	72	1524
	Total	418	687	5825	2736	2485	1895	1784	15830	
2	nuts1	1	2740	1576	10637	4145	2712	1057	988	23855
		2	1167	795	4451	1254	661	474	308	9110
		3	4745	2238	13860	4547	2529	1682	1120	30721
		4	2563	1729	8916	3337	1658	1371	547	20121
		5	2367	908	7215	2685	1990	1024	881	17070
		6	4315	1853	7681	3287	2048	946	637	20767
		7	2311	1005	4733	1942	1006	538	224	11759
		8	3227	1499	6828	2656	1265	925	419	16819
		9	1122	401	1386	1013	686	355	204	5167
		10	2198	1160	2341	1398	781	319	128	8325
		11	3479	1696	2412	1360	896	271	135	10249
		12	9012	3741	4897	3098	1844	332	222	23146
	Total	39246	18601	75357	30722	18076	9294	5813	197109	

Tablo 2: Bölgeler için Eğitim Durumu ve Cinsiyet Sorularına İlişkin Çapraz Tablo

Count			nuts1 * s9 * s3 Çapraz Tablo							
s3			s9						Total	
			0	1	2	3	4	5		6
1	nuts1	1	3533	4968	8943	4463	2898	1746	2205	28756
		2	1285	1918	4076	1491	717	1094	751	11332
		3	4343	5801	12490	4979	2484	2727	2443	35267
		4	2996	4114	7623	3844	1717	2528	1621	24443
		5	2446	3084	5213	2878	1983	1476	1936	19016
		6	4455	5602	7770	3723	2161	1462	1663	26836
		7	2093	2691	3690	2126	1206	805	841	13452
		8	2924	3922	6480	3092	1357	1839	1288	20902
		9	1102	1642	2216	1183	797	605	730	8275
		10	2585	3126	2324	1588	1139	632	538	11932
		11	3348	4052	2567	1675	1150	449	452	13693
		12	7353	8878	5419	3220	2230	507	799	28406
	Total		38463	49798	68811	34262	19839	15870	15267	242310
2	nuts1	1	5375	5116	9468	3407	2630	1256	1734	28986
		2	2080	1972	4863	1168	702	512	495	11792
		3	7618	6171	13460	3881	2311	1612	1669	36722
		4	4918	4769	8890	2921	1477	1349	1001	25325
		5	4164	3250	6434	2130	1681	1006	1388	20053
		6	7641	5768	7940	2753	1929	991	1168	28190
		7	3827	2993	4358	1492	795	542	402	14409
		8	5757	4404	7483	2339	1200	897	699	22779
		9	2604	1616	2179	887	639	431	411	8767
		10	4674	3285	2503	1075	567	310	294	12708
		11	6602	4337	2224	841	663	228	214	15109
		12	13809	8902	3759	1850	1006	283	378	29987
	Total		69069	52583	73561	24744	15600	9417	9853	254827

Tablo 3: Bölgeler için Eğitim Durumu ve Son 4 Hafta İçinde Herhangi Bir Özel Kurs/Eğitim Alındımı Sorularına İlişkin Çapraz Tablo

Count		nuts1 * s9 * s16 Çapraz Tablo								
		s9								Total
s16		0	1	2	3	4	5	6		
1	nuts1 1	2	3	10	60	122	20	16	233	
	2	0	5	14	151	93	26	49	338	
	3	4	6	31	252	222	51	48	614	
	4	0	6	31	198	200	66	44	545	
	5	1	3	8	191	221	41	45	510	
	6	8	15	48	297	344	60	60	832	
	7	9	5	26	73	108	33	40	294	
	8	4	1	34	225	174	36	28	502	
	9	1	2	13	169	167	23	32	407	
	10	2	2	0	63	97	16	9	189	
	11	1	8	2	41	142	5	2	201	
	12	0	4	4	33	150	4	1	196	
Total		32	60	221	1753	2040	381	374	4861	
2	nuts1 1	2989	2105	18396	7164	5406	2982	3923	42965	
	2	1480	1138	8916	2270	1326	1580	1197	17907	
	3	5535	2985	25906	7806	4572	4288	4064	55156	
	4	2997	2307	16482	5966	2994	3811	2578	37135	
	5	2633	1110	11638	4343	3443	2441	3279	28887	
	6	5501	2823	15658	5488	3746	2393	2771	38380	
	7	2666	1312	8019	3182	1893	1314	1203	19589	
	8	4600	2467	13929	4669	2383	2700	1959	32707	
	9	2021	878	4382	1675	1269	1013	1109	12347	
	10	3193	1780	4823	2275	1609	926	823	15429	
	11	4781	2489	4788	2168	1669	672	664	17231	
	12	10136	5012	9170	4433	3085	786	1176	33798	
Total		48532	26406	#####	51439	33395	24906	24746	#####	

Tablo 4: Bölgeler için Eğitim Durumu ve Sosyal Güvenliğe Kayıtlı Olma Durumuna İlişkin Çapraz Tablo

Count			nuts1 * s9 * s25 Çapraz Tablo							
s25			s9						Total	
			0	1	2	3	4	5		6
1	nuts1	1	52	116	4007	1573	1971	1419	2479	11617
		2	16	67	1616	555	434	778	775	4241
		3	62	133	4904	1605	1382	1801	2429	12316
		4	52	81	3383	1557	977	1828	1702	9580
		5	32	51	1931	927	1043	996	2002	6982
		6	65	113	2641	863	1045	889	1729	7345
		7	22	46	1291	549	590	528	842	3868
		8	73	124	2215	930	745	1149	1240	6476
		9	27	41	768	270	382	412	749	2649
		10	9	57	494	353	510	389	597	2409
		11	23	48	465	263	415	221	426	1861
		12	37	131	838	351	654	277	830	3118
Total		470	1008	24553	9796	10148	10687	15800	72462	
2	nuts1	1	169	337	2882	1100	511	309	227	5535
		2	284	273	2603	500	216	245	101	4222
		3	682	542	6245	1501	604	549	319	10442
		4	361	451	3581	964	344	428	173	6302
		5	216	138	2020	676	375	276	178	3879
		6	1052	747	4499	1276	615	396	227	8812
		7	336	249	1753	603	220	163	69	3393
		8	1291	818	4519	1097	372	457	167	8721
		9	871	430	2128	492	273	194	117	4505
		10	975	524	1875	497	319	176	55	4421
		11	1246	692	1700	450	320	108	37	4553
		12	947	968	2788	781	557	110	53	6204
Total		8430	6169	36593	9937	4726	3411	1723	70989	

Tablo 5: Bölgeler, Eğitim Durumu ve Çalışılan İşyeri Durumu ÇaprazTablo

s18		s9							Total	s18		s9							Total		
		0	1	2	3	4	5	6				0	1	2	3	4	5	6			
1	nuts1	1	12	10	165	7	14	1	0	209	4	nuts1	1	33	40	652	113	63	39	9	949
		2	249	241	1997	245	70	71	18	2891			2	22	28	312	64	24	39	3	492
		3	534	365	4011	511	170	127	61	5779			3	59	74	1069	187	66	85	17	1557
		4	289	311	2058	250	52	80	28	3068			4	38	55	600	120	38	82	8	941
		5	181	123	1094	184	80	50	24	1736			5	19	17	441	127	52	47	7	710
		6	843	490	2802	445	193	107	50	4930			6	101	90	732	142	67	48	12	1192
		7	303	213	1247	276	70	49	13	2171			7	24	28	338	89	39	26	1	545
		8	1236	782	3587	581	134	149	26	6495			8	35	46	440	85	26	36	7	675
		9	874	421	1768	309	127	107	48	3654			9	9	14	272	63	52	29	7	446
		10	925	427	1417	282	126	50	8	3235			10	24	41	176	49	23	18	4	335
		11	1185	538	1162	208	112	25	9	3239			11	34	68	217	43	34	20	1	417
		12	628	397	1042	166	97	7	7	2344			12	159	219	691	142	84	20	0	1315
Total		7259	4318	22350	3464	1245	823	292	39751	Total		557	720	5940	1224	568	489	76	9574		
2	nuts1	1	153	389	5688	2390	2145	1491	1943	14199	5	nuts1	1	23	8	102	18	19	9	12	191
		2	21	55	1593	629	424	683	355	3760			2	6	13	99	10	8	11	2	149
		3	114	210	5208	2056	1356	1608	1269	11821			3	30	14	234	27	12	11	13	341
		4	64	130	3831	1934	1023	1784	1014	9780			4	17	19	206	36	19	15	5	317
		5	35	41	2018	1088	917	857	921	5877			5	9	5	114	12	17	10	10	177
		6	130	233	3068	1320	1081	853	798	7483			6	37	30	181	34	17	12	11	322
		7	21	43	1184	622	468	388	290	3016			7	9	6	48	5	2	0	0	70
		8	57	86	2122	1038	651	923	490	5367			8	33	18	130	11	6	12	1	211
		9	5	23	677	321	324	278	236	1864			9	3	4	25	9	4	6	2	53
		10	28	71	547	317	362	248	119	1692			10	1	4	19	3	0	0	1	28
		11	44	98	606	341	369	150	127	1735			11	2	1	1	2	0	0	0	6
		12	164	380	1584	699	647	180	192	3846			12	16	17	16	3	0	1	0	53
Total		836	1759	28126	12755	9767	9443	7754	70440	Total		186	139	1175	170	104	87	57	1918		
3	nuts1	1	0	4	65	24	7	2	0	102			1								
		2	1	1	64	12	14	9	1	102			2								
		3	3	8	128	34	25	15	2	215			3								
		4	3	11	64	22	6	15	1	122			4								
		5	4	1	51	14	5	7	0	82			5								
		6	6	7	82	12	14	5	1	127			6								
		7	1	4	42	8	3	6	0	64			7								
		8	3	3	54	19	7	11	0	97			8								
		9	5	2	10	1	4	1	0	23			9								
		10	4	7	13	6	3	0	0	33			10								
		11	4	5	13	2	1	0	0	25			11								
		12	17	33	42	7	7	0	0	106			12								
Total		51	86	628	161	96	71	5	1098												

Tablo 6: Bölgeler için Eğitim Durumu ve Bu Yer/Kuruluş/İşteki Durum Sorularına İlişkin Çapraz Tablo

s23		s9							Total	s23		s9							Total		
		0	1	2	3	4	5	6				0	1	2	3	4	5	6			
nuts1	1	128	345	4598	2128	1902	1494	2263	12858	4	nuts1	1	47	62	1138	272	214	99	140	1972	
	2	15	43	1151	517	361	713	721	3521	2		110	150	1547	192	116	145	54	2314		
	3	100	160	3988	1742	1253	1728	2229	11200	3		220	267	3770	545	336	336	259	5733		
	4	48	110	2968	1611	982	1812	1593	9124	4		163	213	1789	272	114	155	81	2787		
	5	33	26	1503	890	1013	960	1865	6290	5		81	95	1306	292	159	126	127	2186		
	6	81	161	2064	1104	988	882	1620	6900	6		470	321	2674	367	301	214	166	4513		
	7	16	28	858	538	516	505	772	3233	7		152	146	1155	230	126	93	62	1964		
	8	39	53	1581	941	647	1074	1148	5483	8		524	426	2443	333	166	205	102	4199		
	9	7	17	505	250	319	384	698	2180	9		382	244	1211	164	133	75	61	2270		
	10	20	62	411	335	467	400	577	2272	10		347	256	1072	195	155	67	39	2131		
	11	26	84	489	304	393	227	395	1918	11		462	305	994	155	154	58	35	2163		
	12	84	263	1142	499	676	300	805	3769	12		449	414	1531	280	270	59	43	3046		
Total		597	1352	21258	10859	9517	10479	14686	68748	Total			3407	2899	20630	3297	2244	1632	1169	35278	
nuts1	1	33	29	431	64	29	21	5	612	5	nuts1	1	6	4	80	36	41	9	8	184	
	2	32	44	377	106	26	41	12	638	2		141	99	961	199	88	61	23	1572		
	3	124	108	1068	219	57	42	9	1627	3		296	134	1866	453	198	135	76	3158		
	4	41	71	808	263	67	95	23	1368	4		153	126	997	232	84	98	44	1734		
	5	36	26	457	157	57	38	8	779	5		95	36	410	125	84	62	23	835		
	6	164	169	954	218	105	57	16	1683	6		398	192	1131	340	158	58	31	2308		
	7	33	32	270	86	30	19	2	472	7		155	86	544	213	73	34	14	1119		
	8	72	53	520	110	38	44	21	858	8		719	393	1913	558	186	187	49	4005		
	9	11	14	203	69	33	26	4	360	9		470	176	767	233	105	92	36	1879		
	10	23	27	121	52	27	13	4	267	10		594	229	694	233	131	69	13	1963		
	11	42	63	139	52	36	13	1	346	11		731	285	475	183	102	16	10	1802		
	12	231	246	627	164	102	12	3	1385	12		206	158	213	138	112	7	6	840		
Total		842	882	5975	1560	607	421	108	10395	Total			3964	1918	10051	2943	1362	828	333	21399	
nuts1	1	7	13	642	173	296	105	290	1526			1									
	2	2	4	183	41	59	63	66	418			2									
	3	4	6	457	147	142	109	175	1040			3									
	4	8	12	402	143	74	96	134	869			4									
	5	3	6	275	139	105	86	157	771			5									
	6	4	17	317	110	108	74	123	753			6									
	7	2	3	217	85	65	40	61	473			7									
	8	10	17	277	85	80	96	87	652			8									
	9	28	20	210	46	65	29	67	465			9									
	10	0	7	71	35	49	16	19	197			10									
	11	8	3	68	19	50	15	22	185			11									
	12	14	18	113	51	51	9	26	282			12									
Total		90	126	3232	1074	1144	738	1227	7631												

Tablo 7: Bölgeler için Eğitim Durumu ve Bu Yer/Kuruluş/İşte Yapılan İş Sorularına İlişkin Çapraz Tablo

Count		nuts1 * s9 * s38kod Capraz Tablo																			
s38kod		s9								Total	s38kod		s9								Total
		0	1	2	3	4	5	6	0				1	2	3	4	5	6			
1	nuts1	1	0	0	17	7	14	2	24	64	5	nuts1	1	4	11	125	90	69	21	4	324
		2	0	0	3	1	3	3	2	12	2		3	2	47	35	20	14	0	121	
		3	0	0	10	5	10	0	16	41	3		2	9	151	111	68	37	13	391	
		4	0	0	12	2	4	2	7	27	4		1	7	102	81	50	26	7	274	
		5	0	0	1	2	4	4	22	33	5		2	6	96	89	68	24	6	291	
		6	1	1	5	8	10	2	5	32	6		16	36	194	121	105	34	9	515	
		7	0	0	4	1	3	1	6	15	7		0	0	43	28	50	27	4	152	
		8	0	0	0	0	1	1	7	9	8		1	6	72	59	37	26	8	209	
		9	0	0	0	2	3	0	7	12	9		1	2	23	22	26	16	4	94	
		10	0	0	0	3	4	2	5	14	10		3	6	7	21	15	2	0	54	
		11	0	1	2	4	2	2	1	12	11		1	5	30	50	26	8	1	121	
		12	1	3	22	5	6	3	2	42	12		4	19	49	49	38	5	1	165	
Total		2	5	76	40	64	22	104	313	Total		38	109	939	756	572	240	57	2711		
2	nuts1	1	0		2	6	18	21	104	151	6	nuts1	1	0	1	4	1	0	0	0	6
		2	0		0	2	14	22	25	63	2		1	0	23	1	2	1	0	28	
		3	0		3	10	16	50	81	160	3		1	0	10	3	1	0	1	16	
		4	1		0	1	19	28	75	124	4		0	2	3	0	1	1	0	7	
		5	0		1	3	12	29	137	182	5		0	0	10	1	0	0	1	12	
		6	0		2	5	24	32	117	180	6		4	1	7	2	4	1	1	20	
		7	0		1	2	10	15	52	80	7		0	0	1	0	0	0	0	1	
		8	0		2	4	15	28	70	119	8		0	0	2	0	0	0	2	4	
		9	0		0	1	5	14	32	52	9		0	0	2	0	0	1	1	4	
		10	0		0	0	11	18	30	59	10		1	1	4	2	3	1	0	12	
		11	0		0	1	9	12	36	58	11		0	0	2	0	0	0	0	2	
		12	0		0	2	12	15	41	70	12		1	1	5	1	1	0	0	9	
Total		1		11	37	165	284	800	1298	Total		8	6	73	11	12	5	6	121		
3	nuts1	1	1	8	27	39	50	26	43	194	7	nuts1	1	5	25	252	94	17	45	3	441
		2	0	0	4	6	7	13	13	43	2		0	1	52	11	8	16	4	92	
		3	4	1	15	20	36	34	52	162	3		9	20	244	81	19	61	10	444	
		4	0	0	7	8	22	30	37	104	4		4	19	187	60	12	52	8	342	
		5	0	0	5	6	14	23	40	88	5		2	1	124	47	20	28	9	231	
		6	0	1	18	13	35	31	48	146	6		9	22	194	70	26	42	8	371	
		7	0	0	0	4	9	17	14	44	7		0	4	67	45	15	20	8	159	
		8	0	2	2	11	8	17	26	66	8		1	6	106	45	8	46	6	218	
		9	0	0	2	2	8	11	14	37	9		1	4	36	10	6	8	1	66	
		10	0	1	0	2	3	5	3	14	10		1	11	34	20	5	11	1	83	
		11	0	1	1	1	11	13	7	34	11		6	13	60	29	18	13	2	141	
		12	1	0	4	5	14	9	14	47	12		18	25	138	44	20	20	1	266	
Total		6	14	85	117	217	229	311	979	Total		56	151	1494	556	174	362	61	2854		
4	nuts1	1	0	1	29	48	116	72	60	326	8	nuts1	1	4	16	233	67	30	22	2	374
		2	0	0	6	11	39	21	12	89	2		2	1	51	24	8	11	3	100	
		3	0	3	34	43	91	89	62	322	3		0	7	159	55	13	19	6	259	
		4	0	0	21	27	72	74	55	249	4		2	5	140	56	16	25	8	252	
		5	0	0	16	32	114	56	40	258	5		0	0	61	22	11	14	1	109	
		6	1	8	52	53	128	47	40	329	6		2	2	148	38	26	19	4	239	
		7	0	3	7	19	74	20	22	145	7		0	0	40	22	13	7	1	83	
		8	0	0	20	21	77	54	38	210	8		0	0	53	22	12	17	0	104	
		9	0	0	7	7	36	17	10	77	9		0	2	11	9	7	3	1	33	
		10	0	0	2	7	34	8	7	58	10		0	1	13	11	3	3	0	31	
		11	0	0	4	18	92	23	17	154	11		0	1	37	5	11	0	1	55	
		12	0	2	10	13	44	13	8	90	12		7	13	139	33	14	1	0	207	
Total		1	17	208	299	917	494	371	2307	Total		17	48	1085	364	164	141	27	1846		
5	nuts1	1	16	16	171	49	16	4	2	274	9	nuts1	1	16	16	171	49	16	4	2	274
		2	7	3	62	16	4	0	0	96	2		7	3	62	16	4	0	0	96	
		3	28	29	257	56	18	12	0	400	3		28	29	257	56	18	12	0	400	
		4	10	19	139	54	14	8	1	245	4		10	19	139	54	14	8	1	245	
		5	14	8	143	37	6	3	2	213	5		14	8	143	37	6	3	2	213	
		6	41	46	218	32	12	6	0	355	6		41	46	218	32	12	6	0	355	
		7	6	10	81	28	10	5	0	140	7		6	10	81	28	10	5	0	140	
		8	8	9	112	29	7	5	0	170	8		8	9	112	29	7	5	0	170	
		9	0	0	30	13	2	3	0	48	9		0	0	30	13	2	3	0	48	
		10	6	10	43	10	6	2	0	77	10		6	10	43	10	6	2	0	77	
		11	23	31	67	17	5	2	0	145	11		23	31	67	17	5	2	0	145	
		12	104	101	259	68	25	3	3	563	12		104	101	259	68	25	3	3	563	
Total		263	282	1582	409	125	57	8	2726	Total		263	282	1582	409	125	57	8	2726		

Tablo 8: Bölgeler için Eğitim Durumu ve Nasıl Bir İş Aradığı Sorularına İlişkin Çapraz Tablo

Count		nuts1 * s9 * s39 Çapraz Tablo																			
s39		s9								Total	s39		s9								Total
		0	1	2	3	4	5	6	0				1	2	3	4	5	6			
1	nuts1	1	0	0	23	9	8	6	6	52	4	nuts1	1	1	0	3	0	2	2	0	8
		2	0	0	5	2	1	2	0	10	2		0	0	3	1	7	1	0	12	
		3	1	1	22	9	10	4	6	53	3		0	0	4	1	1	8	2	16	
		4	0	0	18	8	4	7	4	41	4		0	0	7	1	10	6	1	25	
		5	0	1	11	3	9	3	6	33	5		1	0	5	0	6	3	4	19	
		6	1	3	34	10	6	5	5	64	6		1	2	11	4	7	1	0	26	
		7	0	0	3	1	4	3	0	11	7		0	0	1	0	5	0	0	6	
		8	0	0	11	5	1	3	4	24	8		0	1	6	3	1	5	1	17	
		9	0	1	3	2	2	0	2	10	9		0	0	1	0	0	0	0	1	
		10	0	1	4	9	3	3	3	23	10		0	0	1	1	1	0	0	3	
		11	2	2	10	5	8	1	1	29	11		0	0	1	2	1	0	0	4	
		12	2	2	19	8	2	3	4	40	12		0	0	2	0	3	0	0	5	
Total		6	11	163	71	58	40	41	390	Total		3	3	45	13	44	26	8	142		
2	nuts1	1	25	76	797	388	317	203	235	2041	5	nuts1	1		0	2	0	0	1	3	
		2	9	5	177	74	82	80	51	478	3			0	1	0	0	1	2		
		3	36	55	681	306	234	259	211	1782	4			0	1	0	1	0	2		
		4	11	35	496	243	186	210	179	1360	5			0	4	0	0	1	5		
		5	9	5	316	179	195	145	219	1068	6			0	1	1	0	0	2		
		6	64	93	711	304	338	197	219	1926	7			0	1	0	0	0	1		
		7	5	12	180	119	143	82	86	627	8			0	0	1	0	0	1		
		8	6	17	244	147	130	161	135	840	9			0	0	0	1	0	1		
		9	2	6	78	50	84	64	56	340	12			2	3	1	1	0	7		
		10	7	19	54	41	59	32	35	247	Total		2	2	13	3	3	3	24		
		11	25	45	176	111	157	70	61	645	6		nuts1	1	2	1	3	2	1	0	9
		12	76	81	292	115	92	40	38	734				2	4	1	32	21	10	16	6
Total		275	449	4202	2077	2017	1543	1525	####	3		3	4	54	25	8	16	7	117		
3	nuts1	1	2	1	32	2	2	1	1	41			4	4	6	57	24	3	15	12	121
		2	0	1	31	9	5	6	2	54			5	2	1	34	13	15	11	12	88
		3	4	9	121	43	19	14	15	225			6	6	12	46	14	13	9	5	105
		4	3	11	32	13	6	8	2	75			7	1	2	37	15	18	17	12	102
		5	6	8	87	44	24	18	17	204			8	1	2	41	9	8	5	4	70
		6	2	7	35	9	6	2	3	64			9	0	0	0	1	0	0	1	2
		7	0	3	22	14	14	10	9	72			10	3	4	33	19	10	16	5	90
		8	3	3	67	26	25	20	13	157			11	0	3	13	5	6	2	3	32
		9	0	1	29	13	6	9	11	69			12	43	54	179	56	51	17	19	419
		10	1	6	11	6	11	1	3	39		Total		69	90	529	204	##	124	86	1245
		11	3	2	3	2	2	0	0	12											
		12	15	25	131	40	25	9	9	254											
Total		39	77	601	221	145	98	85	1266												

Tablo 10: Bölgeler için Eğitim Durumu ve Ek İşte Çalışma Durumu Sorularına İlişkin Çapraz Tablo

Count			nuts1 * s9 * s26 Çapraz Tablo							
s26			s9						Total	
			0	1	2	3	4	5		6
1	nuts1	1	1	2	16	4	9	3	21	56
		2	5	9	253	63	23	37	25	415
		3	7	10	373	80	40	60	67	637
		4	8	13	200	44	18	35	56	374
		5	1	4	99	36	17	27	42	226
		6	17	13	322	54	36	40	58	540
		7	4	0	67	31	16	11	15	144
		8	47	33	432	100	57	67	51	787
		9	15	34	389	87	99	61	86	771
		10	10	31	120	26	27	6	9	229
		11	6	12	100	17	18	5	7	165
		12	1	1	33	1	3	1	2	42
Total			122	162	2404	543	363	353	439	4386
2	nuts1	1	220	451	6873	2669	2473	1725	2685	17096
		2	295	331	3966	992	627	986	851	8048
		3	737	665	10776	3026	1946	2290	2681	22121
		4	405	519	6764	2477	1303	2221	1819	15508
		5	247	185	3852	1567	1401	1245	2138	10635
		6	1100	847	6818	2085	1624	1245	1898	15617
		7	354	295	2977	1121	794	680	896	7117
		8	1317	909	6302	1927	1060	1539	1356	14410
		9	883	437	2507	675	556	545	780	6383
		10	974	550	2249	824	802	559	643	6601
		11	1263	728	2065	696	717	324	456	6249
		12	983	1098	3593	1131	1208	386	881	9280
Total			8778	7015	58742	19190	14511	13745	17084	139065

Tablo 9: Bölgeler için Eğitim Durumu ve Niçin Başka Bir İş Aradığı Sorularına İlişkin Çapraz Tablo

s32		s9							Total	s32		s9							Total			
		0	1	2	3	4	5	6				0	1	2	3	4	5	6				
1	nuts1	1	6	3	64	10	9	7	12	111	5	nuts1	2	2	1	0	1	0	4			
		2	7	6	117	42	18	39	16	245			3	3	2	0	0	0	5			
		3	14	14	319	99	38	63	15	562			4	2	1	2	1	0	6			
		4	4	11	222	74	28	50	28	417			5	1	1	1	1	3	7			
		5	9	10	210	70	57	47	35	438			6	5	2	2	0	1	10			
		6	50	67	556	181	135	84	84	1157			8	2	0	0	3	0	5			
		7	4	4	110	36	19	22	12	207			9	5	2	1	1	3	12			
		8	7	8	206	72	34	63	21	411			11	1	0	0	0	0	1			
		9	5	5	178	75	63	68	29	423				21	9	6	7	7	50			
		10	10	21	101	49	44	23	7	255			6	1	0	3	0	0	15			
		11	28	51	223	81	64	24	10	481			2	0	0	11	2	1	0	4	18	
		12	12	12	50	9	6	3	6	98			3	0	0	15	3	4	5	4	31	
Total		156	212	2356	798	515	493	275	4805	4	3	8	46	16	7	10	4	94				
2	nuts1	1	0	2	15	4	2	1	4	28	7	nuts1	1	0	0	0	1	0	1			
		2	0	0	28	17	14	14	4	77			2	0	0	11	2	1	0	4	18	
		3	0	3	50	16	18	23	12	122			3	0	0	15	3	4	5	4	31	
		4	1	1	61	21	13	27	8	132			4	3	8	46	16	7	10	4	94	
		5	1	2	51	25	20	24	8	131			5	0	1	13	3	3	2	1	23	
		6	5	6	66	31	35	15	19	177			6	5	7	41	11	12	4	3	83	
		7	0	0	10	13	6	6	5	40			7	0	1	7	2	1	0	1	12	
		8	0	0	32	19	10	14	6	81			8	0	0	5	0	1	1	1	8	
		9	0	0	15	13	9	8	8	53			9	0	0	4	7	6	6	3	26	
		10	0	1	8	9	5	6	3	32			10	0	0	1	1	3	0	1	6	
		11	2	3	26	15	22	10	5	83			11	1	1	5	2	2	0	1	12	
		12	1	1	3	3	1	1	1	11			12	0	2	24	6	4	1	3	40	
Total		10	19	365	186	155	149	83	967	9	21	183	53	47	29	26	368					
3	nuts1	1	0	3	1	1	3	5	13	8	nuts1	1	0	0	0	1	0	1				
		2	0	0	2	4	1	6	11			24	2	1	0	0	0	0	0	1		
		3	0	1	3	1	1	10	9			25	3	0	1	0	0	0	0	5		
		4	0	0	1	1	1	7	16			26	4	0	0	2	0	0	2	1		
		5	0	0	9	2	9	15	13			48	5	0	0	0	0	0	0	1		
		6	0	0	3	1	4	9	26			43	6	1	0	0	0	1	0	2		
		7	0	0	1	0	0	4	4			9	7	0	0	1	1	0	0	2		
		8	0	0	1	0	1	4	5			11	8	0	0	1	0	0	1	3		
		9	0	0	1	0	2	10	9			22	9	0	0	2	0	0	1	3		
		10	0	0	0	0	0	2	2			4	10	0	0	0	0	1	1	2		
		11	1	0	1	2	0	3	1			8	11	0	0	0	0	1	0	1		
		12	0	0	1	0	0	0	0			1		0	0	0	1	0	1	1		
Total		1	1	26	12	20	73	101	234	1	6	1	5	4			17					
4	nuts1	2			0	0	0	0	1	1	9	nuts1	1	0	0	3	1	0	1	0	5	
		3			0	0	1	0	0	1			2	0	0	6	0	2	2	0	10	
		4			1	0	0	1	0	2			3	0	1	9	3	5	3	0	21	
		5			2	1	0	0	0	1			4	4	0	2	6	2	2	1	4	17
		6			1	0	0	0	0	0			1	5	0	0	4	2	3	2	2	13
		7			0	0	0	0	1	0			1	6	1	2	30	10	5	3	6	57
		9			1	0	0	0	0	0			1	7	0	0	1	0	0	0	0	1
		10			0	0	1	0	0	0			1	8	0	1	10	2	4	1	4	22
		Total			5	1	2	2	2	12				9	0	0	2	3	3	1	0	9
														10	0	0	0	0	1	0	0	1
														11	0	0	0	0	0	1	0	1
		Total												1	6	71	23	25	15	16	157	

Tablo 11: Bölgeler için Okur Yazarlık ve Bir Öğretim Kurumuna Devam Edip Etmediği Durumu Sorularına İlişkin Çapraz Tablo

s10			s8		Total
			1	2	
1	nuts1	1	12532	41	12573
		2	4217	24	4241
		3	13898	36	13934
		4	10571	75	10646
		5	8525	41	8566
		6	11893	55	11948
		7	6227	27	6254
		8	8703	29	8732
		9	3678	8	3686
		10	5879	14	5893
		11	6929	3	6932
	12	15111	24	15135	
Total		108163	377	108540	
2	nuts1	1	36302	3446	39748
		2	15542	1627	17169
		3	46130	6117	52247
		4	31283	3382	34665
		5	23934	2949	26883
		6	31037	6222	37259
		7	15714	2962	18676
		8	26297	4965	31262
		9	9658	2162	11820
		10	11502	3726	15228
		11	11923	5717	17640
	12	22120	11935	34055	
Total		281442	55210	336652	

EK 6: 2004 Yılına İlişkin Frekans Tabloları

Tablo 1: Bölgeler için Eğitim Durumu ve İş Arama Durumu Sorularına İlişkin Frekans Tablosu

	nuts1	s33	s9
N	472837	261545	472837
Ortalama			1,93
Std. Sapma			1,606
Varyans			2,578
Range			6

Tablo 2: Bölgeler için Eğitim Durumu ve Cinsiyet Sorularına İlişkin Frekans Tablosu

	nuts1	s9	s3
N	472837	472837	472837
Ortalama		1,93	
Std. Sapma		1,606	
Varyans		2,578	
Range		6	

Tablo 3: Bölgeler için Eğitim Durumu ve Sosyal Güvenliğe Kayıtlı Olma Durumuna İlişkin Frekans Tablosu

	nuts1	s9	s25
N	472837	472837	136898
Ortalama		1,93	1,52
Std. Sapma		1,606	0,5
Varyans		2,578	0,25
Range		6	1

Tablo 4: Bölgeler için Eğitim Durumu ve Çalışılan İşyeri Durum Sorularına İlişkin Frekans Tablosu

	nuts1	s9	s18
N	472837	472837	207337
Ortalama		1,93	
Std. Sapma		1,606	
Varyans		2,578	
Range		6	

Tablo 5: Bölgeler için Eğitim Durumu ve Bu Yer/Kuruluş/İşteki Durum Sorularına İlişkin Frekans Tablosu

	nuts1	s9	s23
N	472837	472837	472837
Ortalama		1,93	0,77
Std. Sapma		1,606	1,497
Varyans		2,578	2,242
Range		6	5

Tablo 6: Bölgeler için Eğitim Durumu ve Bu Yer/Kuruluş/İşte Yapılan İş Sorularına İlişkin Frekans Tablosu

	nuts1	s9	s45kod
N	472837	472837	72551
Ortalama		1,93	
Std. Sapma		1,606	
Varyans		2,578	
Range		6	

Tablo 7: Bölgeler için Eğitim Durumu ve Nasıl Bir İş Aradığı Sorularına İlişkin Frekans Tablosu

	nuts1	s9	s39
N	472837	472837	123997
Ortalama		1,93	
Std. Sapma		1,606	
Varyans		2,578	
Range		6	

Tablo 8: Bölgeler için Eğitim Durumu ve Niçin Başka Bir İş Aradığı Sorularına İlişkin Frekans Tablosu

	nuts1	s9	s32
N	472837	472837	122663
Ortalama		1,93	
Std. Sapma		1,606	
Varyans		2,578	
Range		6	

Tablo 9: Bölgeler için Eğitim Durumu ve Ek İşte Çalışma Durumu Sorularına İlişkin Frekans Tablosu

	nuts1	s9	s26
N	472837	472837	222813
Ortalama		1,93	
Std. Sapma		1,606	
Varyans		2,578	
Range		6	

Tablo 10: Bölgeler için Okur Yazarlık ve Bir Öğretim Kurumuna Devam Edip Etmediği Durumu Sorularına İlişkin Frekans Tablosu

	nuts1	s8	s10
N	472837	424176	436469

EK 7: 2005 Yılına İlişkin Frekans Tabloları

Tablo 1: Bölgeler için Eğitim Durumu ve İş Arama Durumu Sorularına İlişkin Frekans Tablosu

	nuts1	s9	s33
N	490040	490040	208877
Ortalama		1,96	
Std. Sapma		1,632	
Varyans		2,664	
Range		6	

Tablo 2: Bölgeler için Eğitim Durumu ve Cinsiyet Sorularına İlişkin Frekans Tablosu

	nuts1	s9	s3
N	490040	490040	490040
Ortalama		1,96	
Std. Sapma		1,632	
Varyans		2,664	
Range		6	

Tablo 3: Bölgeler için Eğitim Durumu ve Sosyal Güvenliğe Kayıtlı Olma Durumuna İlişkin Frekans Tablosu

	nuts1	s9	s25
N	490040	490040	140989
Ortalama		1,96	1,5
Std. Sapma		1,632	0,5
Varyans		2,664	0,25
Range		6	1

Tablo 4: Bölgeler için Eğitim Durumu ve Çalışılan İşyeri Durum Sorularına İlişkin Frekans Tablosu

	nuts1	s9	s18
N	490040	490040	119926
Ortalama		1,96	
Std. Sapma		1,632	
Varyans		2,664	
Range		6	

Tablo 5: Bölgeler için Eğitim Durumu ve Bu Yer/Kuruluş/İşteki Durum Sorularına İlişkin Frekans Tablosu

	nuts1	s9	s23
N	490040	490040	140990
Ortalama		1,96	
Std. Sapma		1,632	
Varyans		2,664	
Range		6	

Tablo 6: Bölgeler için Eğitim Durumu ve Bu Yer/Kuruluş/İşte Yapılan İş Sorularına İlişkin Frekans Tablosu

	nuts1	s9	s45kod
N	490040	490040	79917
Ortalama		1,96	
Std. Sapma		1,632	
Varyans		2,664	
Range		6	

Tablo 7: Bölgeler için Eğitim Durumu ve Nasıl Bir İş Aradığı Sorularına İlişkin Frekans Tablosu

	nuts1	s9	s39
N	490040	490040	15672
Ortalama		1,96	
Std. Sapma		1,632	
Varyans		2,664	
Range		6	

Tablo 8: Bölgeler için Eğitim Durumu ve Niçin Başka Bir İş Aradığı Sorularına İlişkin Frekans Tablosu

	nuts1	s9	s32
N	490040	490040	5760
Ortalama		1,96	
Std. Sapma		1,632	
Varyans		2,664	
Range		6	

Tablo 9: Bölgeler için Eğitim Durumu ve Ek İşte Çalışma Durumu Sorularına İlişkin Frekans Tablosu

	nuts1	s9	s26
N	490040	490040	140990
Ortalama		1,96	
Std. Sapma		1,632	
Varyans		2,664	
Range		6	

Tablo 10: Bölgeler için Okur Yazarlık ve Bir Öğretim Kurumuna Devam Edip Etmediği Durumu Sorularına İlişkin Frekans Tablosu

	nuts1	s8	s10
N	490040	438666	438663

EK 8: 2006 Yılına İlişkin Frekans Tabloları

Tablo 1: Bölgeler için Eğitim Durumu ve İş Arama Durumu Sorularına İlişkin Frekans Tablosu

	nuts1	s9	s33
N	497137	497137	212939
Ortalama		1,98	
Std. Sapma		1,656	
Varyans		2,741	
Range		6	

Tablo 2: Bölgeler için Eğitim Durumu ve Cinsiyet Sorularına İlişkin Frekans Tablosu

	nuts1	s9	s3
N	497137	497137	497137
Ortalama		1,98	
Std. Sapma		1,656	
Varyans		2,741	
Range		6	

Tablo 3: Bölgeler için Eğitim Durumu ve Sosyal Güvenliğe Kayıtlı Olma Durumuna İlişkin Frekans Tablosu

	nuts1	s9	s25
N	497137	497137	143451
Ortalama		1,98	1,49
Std. Sapma		1,656	0,5
Varyans		2,741	0,25
Range		6	1

Tablo 4: Bölgeler için Eğitim Durumu ve Çalışılan İşyeri Durum Sorularına İlişkin Frekans Tablosu

	nuts1	s9	s18
N	497137	497137	122781
Ortalama		1,98	
Std. Sapma		1,656	
Varyans		2,741	
Range		6	

Tablo 5: Bölgeler için Eğitim Durumu ve Bu Yer/Kuruluş/İşteki Durum Sorularına İlişkin Frekans Tablosu

	nuts1	s9	s23
N	497137	497137	143451
Ortalama		1,98	
Std. Sapma		1,656	
Varyans		2,741	
Range		6	

Tablo 6: Bölgeler için Eğitim Durumu ve Bu Yer/Kuruluş/İşte Yapılan İş Sorularına İlişkin Frekans Tablosu

	nuts1	s9	s45kod
N	497137	497137	85886
Ortalama		1,98	
Std. Sapma		1,656	
Varyans		2,741	
Range		6	

Tablo 7: Bölgeler için Eğitim Durumu ve Nasıl Bir İş Aradığı Sorularına İlişkin Frekans Tablosu

	nuts1	s9	s39
N	497137	497137	15155
Ortalama		1,98	
Std. Sapma		1,656	
Varyans		2,741	
Range		6	

Tablo 8: Bölgeler için Eğitim Durumu ve Niçin Başka Bir İş Aradığı Sorularına İlişkin Frekans Tablosu

	nuts1	s9	s32
N	497137	497137	6626
Ortalama		1,98	
Std. Sapma		1,656	
Varyans		2,741	
Range		6	

Tablo 9: Bölgeler için Eğitim Durumu ve Ek İşte Çalışma Durumu Sorularına İlişkin Frekans Tablosu

	nuts1	s9	s26
N	497137	497137	143451
Ortalama		1,98	
Std. Sapma		1,656	
Varyans		2,741	
Range		6	

Tablo 10: Bölgeler için Okur Yazarlık ve Bir Öğretim Kurumuna Devam Edip Etmediği Durumu Sorularına İlişkin Frekans Tablosu

	nuts1	s8	s10
N	497137	445192	445192

ÖZGEÇMİŞ

Aysel Beyazoglu 31.05.1983 tarihinde İstanbul’da doğdu. 1990-1995 yılları arasında Kastamonu ili Devrekani ilçesindeki Yunus Emre İlkokulu’nu, 1995-1998 yılında 100.Yıl Atatürk Orta Okulu’nu bitirdi. 1998-2002 yılında Kastamonu Kuzeykent Süper Lisesini bitirdi. 2002-2006 yılında Marmara Üniversitesi İktisadi İdari Bilimler Fakültesi İktisat Bölümünü Bitirdi. 2007 yılında Yıldız Teknik Üniversitesi İktisat Yüksek Lisans Programına başladı.